

БАЊАЛУКА, 16. и 17. марта 1985.
Број 4352 Година XLII Цијена 22 динара

ГЛАС

ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ СВЕЗА РАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

ГОСТ „ГЛАСА“
МИРОСЛАВ РАДОЈЧИЋ, ЗЛАТНО ПЕРО НАШЕГ
НОВИНАРСТВА

ДЕЦЕНИЈЕ ИЗМЕЂУ ЛОНДОНА И ЊУЈОРКА

● СТРАНА 6.

СУСРЕТ СА РИБНИ-
ЧКОМ ХЕРОИНОМ
ЈАЊОМ ГРАХОВАЦ

Тајна

Лолиног

гроба

● Скромна старица
Јања Граховац живи
сама у трошној кући-
ци с усломенама на
Полу и Ивана ● Јања
је тајну Лолина гроба
знала да сачува ● Ри-
јечи захвалности
Ивана Рибара на по-
жутјелој дописници

● Страна 5.

ЕКСКЛУЗИВНО ЗА
„ГЛАС“

СА АНЂЕЛОМ ДЕЈВИС О
ПОЛОЖАЈУ ЦРНАЦА У
САД

Окруже- ни смо раси- стима

● Данас је више незапо-
слених црнаца него у го-
динама послје другог
свјетског рата. Незапо-
сленост особито погађа
младе - Распон у платама
између бијелаца и црнаца
данас је већи него раније...

● СТРАНА 9.

УВИЈЕК НЕШТО НОВО ИЗ БОСАНСКОГ НОВОГ

РАДОСТ А ЛА „САНА“

БОСАНСКИ НОВИ, 15. марта — Креатори „Сане“ из Бо-
санског Новог организовали су тродневно уговарање ко-
лекције модне одјеће коју нуде за сезону „есен-зима
’85“. На модној ревији приређеној за представнике про-
дајне мреже, добављаче и пословне партнере из цијеле
земље, представљени су новитети из производног про-
грама. Примјетно је било задовољство окупљених у мо-
телу „Ада“ на Уни током приказивања модела са већ поз-
натим имиџом „Сане“ која добија комплименте на сајмо-
вима у земљи у иностранству. Показало се да се овај ре-
номирани произвођач женског рубља успјешно
представља и са занимљивим креацијама блуза и хаћи-
на. И не само то. У последње вријеме „Санини“ креатори
лансирају све прихваћенију конфекцију за најмлађе.

Захваљујући „Сани“ у земљу и свијет увијек стиже не-
што ново из Босанског Новог.

Д. КЕЦМАН

НЕЗАБОРАВНИ
ЛИКОВИ

Николетина Бурсаћ - јунак из реалног живота

● Како је легендарни пушкомитраље-
зац са Грмеча Перо Кеџман Мукоња,
народни херој, инспирисао књижевни-
ка Бранка Попића у стварању лика Ни-
колетине Бурсаћа из истоимене књиге?
● Једно мало познато или сасвим непо-
знато свједочанство

● СТРАНА 7.

СКИЦА ЗА
ЈЕДАН
ПОРТРЕТ

ДВАДЕСЕТ ГОДИНА СА „ПЕЛАГИЋЕМ“

● СТРАНА 10.

KRAJEM NEDJELJE

Novi čovjek u Kremlju

● U prvim istupanjima Mihail Gorbačov pokazao da posjeduje politički takt i diplomatsko umijeće ● Očigledno ne treba očekivati suštinsku promjenu sovjetske spoljne politike ● Novi čovjek u Kremlju najavljuje poklanjanje značajne pažnje unutrašnjim pitanjima, u prvom redu ekonomskim

Smrt Konstantina Černjenka, trećeg generalnog sekretara KP SS koji je umro u posljednje tri godine, mada nije iznenadila svijet jer je bilo poznato gotovo sve o njegovoj bolesti, ipak je izazvala razumljivo uzbuđenje. Jer, bez obzira na strategijske konstante politike koju vodi jedna zemlja, ipak svaki državnik tog politički daje svoj pečat, pogotovo ako se nalazi na čelnoj poziciji. Kako je Sovjetski Savez bez ikakve dvojice jedan od najvažnijih faktora u savremenim međunarodnim odnosima, onda je razumljivo interesovanje svijeta za ličnost koja se nalazi na njegovom čelu.

Ova prirodna smjena u sovjetskom vrhu, razumljivo da je privukla pažnju svjetske javnosti, tim prije jer je imenovanje novog generalnog sekretara izvršeno istog dana kada je i objavljena vijest o Černjenkovoj smrti, što se ranije nije događalo. Prema nekim mišljenjima, ovaj postupak pokazuje da je Mihail Gorbačov već ranije bio određen za Černjenkovog nasljednika, još tokom njegove bolesti.

Mihailo Gorbačov je predstavnik mlade generacije sovjetskih političara, rođen je 1931. godine, a njegova politička karijera vodila je preko Komsomola, rejonskih komiteta partije do Centralnog komiteta i Prezidijuma CK. Do samog partijskog vrha dospio je još za vrijeme Leonida Brežnjeva, a k snije je smatran i glavnim partijskim ideologom. Veoma je obrazovan, a oni koji ga dobro poznaju ističu njegovu energičnost kao posebnu karakteristiku.

U svojim prvim istupanjima kao prvi čovjek Sovjetskog saveza, Gorbačov je pokazao da posjeduje politički takt i diplomatsko umijeće. No isto tako potvrdilo se da, to su opšte ocjene, da ne treba očekivati suštinsku promjenu sovjetske spoljne politike. U susretima sa zapadnim državljanima, Gorbačov je isticao želju Sovjetskog Saveza da potraži puteve sporazumijevanja, ali da

ni u kom slučaju neće prihvatiti politiku bilo kojeg diktata. To se veoma dobro osjetilo i u njegovom govoru kada se oprištao sa Černjenkom. Karakteristično je takođe da nije, što su mnogi očekivali, došlo do odlaganja ženevskih razgovora o razoružanju sa Sjedinjenim Državama, baš na sovjetsko insistiranje.

Iako se Gorbačov odmah uključio u državničku aktivnost, naglašavajući kontinuitet sovjetske međunarodne politike, ipak mora doći do izvjesnog zastoja u nekim oblastima, jer će biti neophodno da se neke pozicije preispitaju i možda utvrde nova stanovišta. A za to svakako da treba vremena.

Na drugoj strani, očito je da će, bar u prvo vrijeme novi čovjek u Kremlju značajnu pažnju posvetiti unutrašnjim pitanjima, u prvom redu ekonomskim. Već prilikom svog istupanja na Plenumu CK on je ovo pitanje istakao u prvi plan, insistirajući na ubrzanom razvoju i intenziviranju ukupnog razvoja. Osnovna preokupacija je da sovjetska privreda postane mnogo produktivnija i elastičnija, što se po nekim Gorbačovljevim nagovještajima, može postići kroz određene reforme, ali ne samo administrativne nego i suštinski društvene, pri čemu je pomenuto podsticanje zainteresovanosti samih proizvođača za ispunjenje ovog cilja. Na neki način je pomenuto i samoupravljanje kao metod koji bi tome vodio.

U cjelini posmatrano, dakle, može se ipak očekivati da će Gorbačov unijeti novi dinamizam u rukovođenje i politiku Sovjetskog Saveza, da na međunarodnom planu neće, bar u prvo vrijeme, biti moguće bitnije mijenjati osnovne pozicije, što, razumljivo je, u daljoj perspektivi zavisi i od ostalih činilaca na međunarodnoj sceni i njihovih stavova, a da na unutrašnjem planu već uskoro mogu se očekivati značajnije akcije. A. OTOVIĆ

ZAŠTO KASKA UDRUŽIVANJE NJIVE I RADA?

Osiguran seljak-siguran

Prema zvaničnim podacima sa članicama AIPK „Bosanska krajina“, rad, njive i poljoprivrednu mehanizaciju udružilo je 3.970 zemljoradnika, a sa 29.423 se održavaju razni vidovi kooperantske saradnje. Međutim, kod Zajednice penziono-invalidskog osiguranja prijavljen je svega 871 poljoprivrednik. Ovaj posljednji podatak zbuñuje. Otud i pitanje da li udruženi zemljoradnik znači i radnik na njivi, sasvim pravima koja proizlaze iz udruženog rada, pa i starosnom sigurnošću? Pitanje nema prigovora, ali ni odgovora.

Cesto se na zvaničnim skupovima postavlja pitanje koliko su realne brojke koje govore da su zemljoradnici prihvatili status radnika na njivi. Na nedavnoj sjednici Skupštine Osnovnog zadrudnog saveza čulo se i ovakvo obrazloženje: „Nina nivou Republike nememo precizno izdiferenciran stav i pojam udruženog zemljoradnika, pa se oko toga spitićemo i ponekad registrujemo isforsiran broj udruženih zemljoradnika, vjerovatno zbog želje da nam to udruživanje, bar nominalno gledano, ne zaostaje za drugim područjima.“

Stepen udruženosti trebalo bi da se odrazi kroz društveno-organizovanu proizvodnju na individualnom posjedu, da rezultati toga rada daju dohodak od opšteg interesa, da se zemljoradnici uključuju u samoupravne tokove udruženog rada, da se njegov glas prilikom odlučivanja čuje. Svi ostali oblici saradnje su kooperativni, a na tom planu se u okviru Kombinata i na području Osnovnog zadrudnog saveza postignuti značajni rezultati. Međutim, kooperativna proizvodnja je samo čvrst korak ka udruživanju.

Penzijsko i invalidsko osiguranje zemljoradnika je mjera koja umnogome obezbjeđuje socijalnu i starosnu sigurnost, ali ima posredne uticaje na udruživanje i organizovanje proizvodnje na posjedima zemljoradnika. Proizvodni odnosi sa zemljoradnicima koji imaju obezbjeđeno penziono-invalidsko osiguranje su mnogo stabilniji. A zemljoradnici su zainteresovani za svoju sigurnost. Tome najbolje svjedoči podatak da je 1.812 poljoprivrednika dobrovoljno osigurano odnosno, sami plaćaju to osiguranje.

Međutim, koliko udruženi rad poklanja pažnje udruživanju na čvrstim osnovama osiguranja? Njogdje je ovakav vid organizovanja za svaku pohvalu, dok je u većini osnovnih zad-

ružnih organizacija za osudu. Tamo gdje nema većih ustova za široku lepezu poljoprivredne proizvodnje udruživanja na osnovama osiguranja je dostiglo vrhunac - Šiprage, Agići, Knežica, Kostajnica i Stara Dubrava. Međutim, u plodonosnom Lijevcu polju o tome se skoro da ne vodi računa. Tu se mogu sreći organizacije koje nemaju nijednog osiguranog poljoprivrednika.

Zašto baš u tim krajevima osiguranje poljoprivrednika zaostaje za razvojem društveno-ekonomskih odnosa na selu, kada bi trebalo da bude pokretač? Opravdanja su štura i neprihvatljiva - nepoznavanje zakona i mogućnosti ili nedostatak administrativnog kadra koji će to da evidentira i vodi. Međutim, istini za volju penziono-invalidsko osiguranje radnika na vlastitom imanju je samo jedna od velikih podobnosti koju omogućava mladim ljudima da ostanu na selu, da tu stvaraju dohodak, a ne da hriju u grad i vrše pritisak na industriju da ih zapošljava. S druge strane, prihvatljivo je to i povratnicima iz inostranstva da se vrate na odevinu, da uzemlju i štalu ulože deviznu uštedevinu, jer tako rješavaju svoju zaposlenost.

Interesi zemljoradnika za udruživanje i organizovanje proizvodnje na kvalitetno novim osnovama ispoljavaju se kroz povećan dohodak na posjedima zemljoradnika. Dakle, dohodak u osnovi motiviše na udruživanje rada i sredstva u produktivniju i ekonomičniju proizvodnju. Stoga je i razumljivo što od seljaka potiče ideja da se insistira uspostavljanje dohodovnih odnosa u reprocijskim odnoscima do preradačkih kapaciteta. Takvo vezivanje proizvodnje i zajedničko stvaranje i raspoređivanje dohotka su samo put da zemljoradnik postane i istinski radnik u udruženom radu, sa svim pravima koji proističu iz udruženog rada, pa i penziono-invalidskog osiguranja.

Ovakvo vezivanje zemlje, rada, prerade i prometa dalo bi mnogo željenih efekata. Prije svega seljak bi znao gdje i koliko mu je dohodak, preradački kapaciteti bi imali obezbjeđenu i garantovanu sirovinu, a tržište bi napokon postalo stabilnije. Uspostavljanje ovakvih odnosa značio bi veliki korak u realizaciji dugoročnog programa ekonomske stabilizacije. Ratko MARIĆ

PRENOSIMO

DELO

Treba li zaposlene nagrađivati zato da redovno dolaze na posao?

Protiv zdrave pameti

Da li treba zaposlene nagrađivati za to što redovno dolaze na posao? Prema mišljenju zamjenika društvenog pravobranioca samoupravljanja SR Slovenije Franci Potaka, to je potpuno pogrešno, piše juče rašnje „Delo“, ali, u udruženom radu, posebno organizatori proizvodnje, tvrde da je takvo podsticanje korisno.

Prema tom pitanju komisija Skupštine SFRJ za praćenje provođenja ZUR-a opredijelila se već 1978. godine: prisutnost na poslu je jedna od temeljnih obaveza iz radnog odnosa, to nemože da bude kriterijum kada govorimo o nagrađivanju prema radu. Slično je bilo i mišljenje Ustavnog suda Crne Gore 1980. i Ustavnog suda Srbije 1984. godine, ističe „Delo“.

Ali, Ustavni sud SR Hrvatske ima

drukčije mišljenje: pravo radnika je da u samoupravnim opštim aktima odrede osnove i kriterijume za utvrđivanje radnog doprinosa radnika, a između ostalog, mogu da vrednuju radnu i tehnološku disciplinu.

Pošto Ustav ne pravi razliku između radnika u Hrvatskoj, Sloveniji ili Crnoj Gori, konstatuje „Delo“, ustavni sudovi moraće vjerovatno razgovarati i dogovoriti se čije je utmačenje temeljnog dokumenta ono pravo. Do tada svuda tamo gdje ne znaju da li da takav dodatak zadrže, ukinu ili čak nanovo uvedu, mogu za savjet da upitaju sve one koji posao uzalud traže. Njima, bez sumnje, nagrađivanje za redovan dolazak na posao izgleda u suprotnosti sa zdravom pameti.

U BOSANSKODUBIČKOM „PRIGRADSKOM SAOBRAČAJU“

Dugoprstima pokazuju vrata

U protekle tri godine u OOUR-u „Prigradski saobraćaj“ čak jedanaestorica radnika morali su uzeti svoje knjižice i posao potražiti u nekom drugom kolektivu. Njima su izrečene najteže disciplinske mjere - prestanak radnog odnosa. Još petorici radnika ovakve kazne izrečene su uslovno.

Ovaj kolektiv koji se bavi prevozom putnika u prigradskom i međumjesnom saobraćaju zapošljava 55 radnika. Proizlazi iz ovih podataka da se radi o nedisciplinovanim, nesavjesnim i neodgovornim ljudima. Tako ipak nije. Naprotiv. U kolektivu vlada red i disciplina, posebno u posljednje vrijeme kada su se osjetila dejstva ovakvog odnosa prema neradu i nedisciplini, prema pokušajima otuđivanja društvene imovine.

Otuda i sasvim jasan i određen

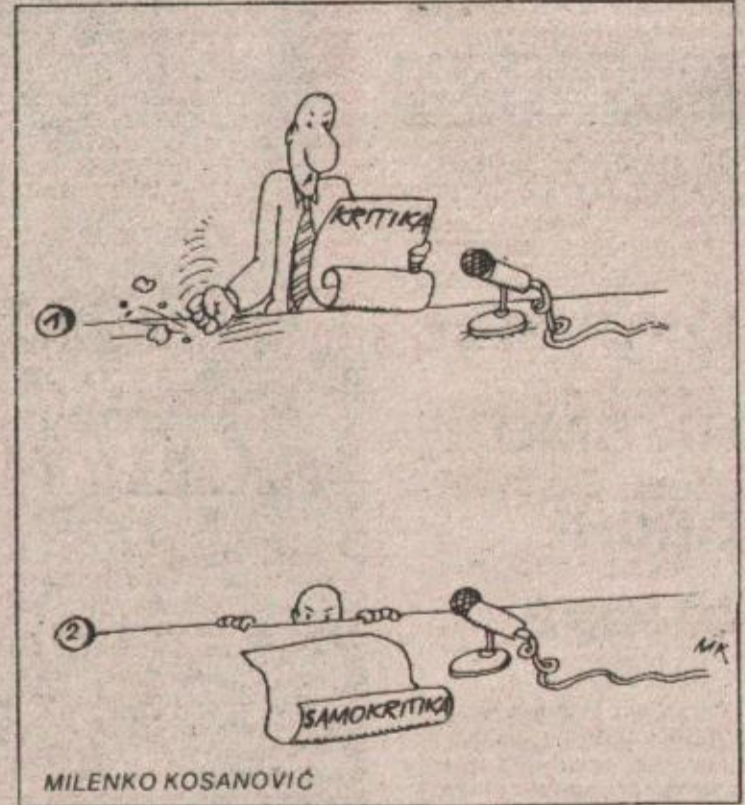
● Jedanaestorica radnika moraće uzeti knjižice i posao potražiti na drugom mjestu, a još petorici disciplinska komisija OOUR-a „Prigradski saobraćaj“ izrekla uslovne kazne isključenja iz kolektiva

zaključak. Riječ je, prije svega o dosljednosti u poštivanju zakonitosti i zaštiti društvene imovine. I što je još značajnije. Svevišese osjeća aktivnost samoupravne radničke kontrole koja i pokreće najviše disciplinskih postupaka. U funkciji onih koji daju prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka, mnogo češće nego ranije pojavljuju se radnički savjet i izvršni odbor Saveza sindikata, a direktor OOUR-a sve manje je u toj ulozi.

Zanimljivo je da se na odluke samoupravnih organa kažnjeni

rijetko ili nikako ne žele. Svjesni su valjda činjenice da nemaju šanse i da „dugoprstim“ u ovom kolektivu nema mjesta. Kada bi se svi ponašali kao u prigradskom saobraćaju, mnogo bi manje „priča“ kolalo o milionskim krađama, manje bi posla bilo za inspektore SUP-a i ljudi bi bili zadovoljniji.

Zato bosanskodubički „Prigradski saobraćaj“ može poslužiti kao primjer za ugled. I još nešto, ovdje se ulažu sve veći napori na preventivnom djelovanju, pa se očekuje da će i prekršaja biti manje. S. ALIMPIĆ

MILENKO KOSANOVIĆ

GLAS: List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiska, Čelinac, Kotor Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas“ Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovnog odbora NIGRO „Glas“ Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Ureduje Redakcijski kolegij: Mirko Kisić (banjaćka hronika), Emin Kukić (popodnevi desk), Tomo Marić (sport), Miloš Milinović (Bosanska krajina), Miro Mladenović (banjaćka redakcija), Sabira Pragić (desk), Nada Prvačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor) odgovorni urednik: Edil Sinajić (hronika), Dragica Spremo (Nedeljni Glas).
Novinska savjet lista „Glas“: Ivan Andrejić, Nusreta Borić (predsjednik), Edhem Čizmić, Milenko Čerkeć, Jovo Kerker, Radolka Kuzmanović, Predrag Izarićević, Oto Marušić, Islam Muhid, Branko Prvačić, Nebojša Radmanović, Goran Repušić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Prvi broj „Glasa“ izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas“ izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine“, a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine“. Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas“. Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas“ je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list.

POSLOVANJE ČELINAČKE PRIVREDE U PROŠLOJ GODINI

UDVOSTRUČENI GUBICI

● Gubitak u tri privrede i dvije organizacije društvenih djelatnosti dostigao 61 milion dinara ● Sanacioni programi obaveza - rečeno je juče na sjednici skupštinskih vijeća u Čelincu

ČELINAC, 15. marta — U toku prošle godine poslovanje organizacija udruženog rada, privrede i društvenih djelatnosti čelinačke opštine odvijalo se u složenim i teškim uslovima privredivanja. Ostvareni su nepovoljni rezultati u odnosu na prethodnu godinu. U tri privredne i dvije organizacije društvenih djelatnosti iskazan je gubitak od 61 milion dinara, što je za dva puta više nego 1983. godine. Negativan saldo poslovanja imale su radne organizacije „Inženjering“, OOUR „25. novembar“, zatim Radna organizacija „Ugotura“. Osnovna organizacija kooperana-

ta, OOUR-i Doma zdravlja i Centra usmjerenog obrazovanja.

Zabrinjava i činjenica da je ostvareni porast ukupnog prihoda, dohotka i čistog dohotka, rezultat inflacije, a ne povećanja fizičkog obima proizvodnje i drugih efekata privredivanja. U organizacijama udruženog rada ove komune i dalje je prisutan problem većih izdvajanja i utroška sredstava u odnosu na ukupan prihod, dohodak i čist dohodak. Zabilježena su i preokračena za lične dohotke i zajedničku potrošnju od 12,5 miliona dinara, što je za 42 odsto manje upoređujući sa 1983. godinom. Lični

dohoci su rasli za 36 procenata, što još uvijek utiče na niska mjesečna primanja čiji je prosjek bio 18.320 dinara.

I akumulativna sredstva su veoma mala, tako da se sa prošlogodišnjim sredstvima od 50,5 miliona dinara ne mogu podmiriti ni najmanje potrebe i isplatiti prispjeli krediti i druge obaveze.

O poslovanju privrede raspravljano je i na današnjoj sjednici Skupštine opštine Čelinač. Ukazano je na punu ozbiljnost oko prevazilaženja objektivnih, ali i subjektivnih slabosti. Da bi se teškoće ublažile, između ostalog, zaključeno je da se u svim organizacijama udruženog rada koje su iskazale gubitak donesu sanacioni programi sa konkretnim zadacima dalje akcija.

S. MILJEVIĆ

OPŠTINSKO VIJEĆE SAVEZA SINDIKATA BANJALUKA O USKLADENOSTI SAMOUPRAVNIH OPŠTIH AKATA SA ZAKONSKIM NORMAMA

Nužna stalna dogradnja

● U sveukupnim aktivnostima na daljem unapređenju samoupravnog normiranja i otklanjanju uočenih propusta u pojedinim oblastima ili sredinama neophodno je puno angažovanje Sindikata i drugih subjekata koji se bave ovom problematikom

BANJALUKA, 15. marta — I pored pozitivnih iskustava u dostignutom stepenu razvoja normativne regulative i usklađenosti samoupravnih opštinskih akata sa odredbama zakona i društvenih dogovora na nivou društveno-političke zajednice, i šire, organizacije udruženog rada dužne su da se angažuju na stalnoj dogradnji ove oblasti.

Ovakav pristup zahtijeva i suština ove materije koja stalno doživljava promjene, bilo da se radi o izmjenama zakonskih propisa, donošenju društvenih dogovora za pojedine

oblasti, ili izmjenama u samoupravnom organizovanju. U sveukupnim aktivnostima na daljem unapređenju samoupravnog normiranja i otklanjanju uočenih propusta u pojedinim oblastima ili sredinama neophodno je puno angažovanje Sindikata i drugih subjekata koji se bave ovom problematikom, a to je prijevsih ostalih sud udruženog rada i pravobranilac samoupravljanja.

Ovo bi bile, u najkraćem, osnovne ocjene i zaključci iz rezime rasprave koja je sinoć objavljena na sjednici Opštinskog vijeća Saveza sindikata Ba-

njaluka, a koja je obuhvatila osnovna pitanja i probleme usklađivanja samoupravnih opštinskih akata sa zakonskim normama.

Tom prilikom je, takođe, konstatovano da su gotovo sve organizacije udruženog rada i radne zajednice sa sjedištem u Banjaluci donijele samoupravne opšte akte koji regulišu odnose u najvažnijim oblastima, a u većini slučajeva usklađeni su i sa zakonskim propisima. Od značajnih propusta u usklađivanju sa zakonom istaknuta je jedino neusklađenost regulative u oblasti minulog rada sa Zakonom o proširenoj reprodukciji. Pojedinačna odstupanja organizacija udruženog rada u nekim drugim oblastima ipak su malobrojna da bi se mogla uopštavati.

Samoupravni subjekti sve više poštuju pravila ponašanja koja su sami usvojili, naročito u sprovođenju samoupravne procedure kod donošenja pojedinih dokumenata. To su, kako je istaknuto i ovom prilikom, veoma pozitivne tendencije, jer manjkavosti u proceduri često ostavljaju prostora da se „provuku“ inekne odredbe koje su u suprotnosti sa interesima radnika. Ovo, kao i neodgrađenost samoupravnih opštinskih akata, jedan je od najtežih razloga za upućivanje većeg broja predstavi na pojedine odluke organa samoupravljanja.

Nadalje, kao ozbiljan propust istaknuta je i pojava da pravne službe u pojedinim sredinama mehanički usklađuju samoupravna opšta akta sa izmjenama zakona, bez provođenja samoupravne procedure. I najzad, pomenuti su pojedinačni slučajevi formalističkog pristupa u donošenju akata, koji ide čak do direktnog preuzimanja pojedinih zakonskih odredaba i ugrađivanja u samoupravne sporazume, pravilnike i druga dokumenta.

V. D.

N. STANOJEVIĆ—FAJKOVIĆ

ZAJEDNIČKA SJEDNICA RADNIČKIH SAVJETA OOUR—a U RADNOJ ORGANIZACIJI „AUTOPREVOZ“

SLABOST NA VIDJELO

BANJALUKA, 15. mart — Pored gubitka od oko 80 miliona dinara, zaposleni u Radnoj organizaciji „Autoprevoz“ se suočavaju i sa mnogim unutrašnjim slabostima i neriješenim međuoskopskim problemima. O tome su na sinošnjoj zajedničkoj sjednici raspravljali delegati svih radničkih savjeta OOUR-a sa sjedištem u Banjaluci. Rečeno je da se samoupravni sporazumi i drugi dokumenti radne organizacije, koji govore o međuoskopskoj saradnji, ne primjenjuju

kako bi to trebalo. Otuda i toliki problemi, jer se krivci za nastale teškoće obično traže u drugim organizacijama udruženog rada.

Diskutanti su za greške optuživali jedni druge. U ovom slučaju i to je dobro, jer su kroz otvorenu raspravu uspjeli sagledati mnoge subjektivne slabosti koje se nemogu riješiti na jednom sastanku. Zato je pred zaposlenima u ovom kolektivu još mnogo posla.

JUČE U BANJALUCI

SEMINAR O DELEGATSKOM SISTEMU

SKENDER—VAKUF

SRETAN PORODAJ U AUTOBUSU

IZ SRBAČKOG „ŽIVINOPRODUKTA“

PILETINA U ITALIJU

DNEVNIK ● DNEVNIK ● DNEVNIK ● DNEVNIK

BANJALUKA, 15. marta — Seminar za članove sekretarijata OOSK sa seoskog područja o razvoju i perspektivama delegatskog sistema održan je danas u vijećnici Doma kulture u Banjaluci. Seminaru je prisustvovalo pedesetak komunističke uloge Saveza komunista u delegatskom sistemu, kao i teme „Delegatski sistem - razvoj i perspektive“, te „Sadržaj i način rada delegacija kao osnovne karike delegatskog sistema“.

D. S.

SKENDER—VAKUF, 15. marta — Putujući prema Skender-Vakufu Mileva Marić, domaćica iz Imljana, porodila se u autobusu banjalučkog „Autoprevoza“. Kada je porodila dobila je jaku trudove, putnici su izišli a nekoliko žena pomoglo da se porod obavi u ovim neobičnim uslovima. Rođeno je živo i zdravo muško dijete teško tri kilograma i 300 grama i po riječima Mire Rajić, glavne medicinske sestre uakendervakufskom stacionaru porod je dobro obavljen, a majka i dijete se sada odlično osjećaju.

Z. K.

SRBAC, 15. marta — Iz klaonice peradi Radne organizacije „Živinoprodukt“ u Srbcu otpremljena je prva pošiljka od šest tona pilećeg mesa na tržište Italije. Ukoliko srbačka pilećina položi test kod italijanskih potrošača, uskoro će doći do zaključenja ugovora o isporuci 500 tona mesa na tržište „Italije“. „Živinoprodukt“ vodi pregovore i sa kupcima iz Sovjetskog Saveza, pa se očekuje da će polovinom aprila biti zaključen ugovor o izvozu pilećeg mesa i na tržište ove zemlje.

Z. S.

U SUDARU MERCEDESA I KAMIONA NA PUTU AVNOJA—a KOD BOSANSKOG PETROVCA

Četvoro mrtvih

● U teškoj nesreći poginula Hasnija Omanović - Pozderac, predsjednik SO, Mirza Jušić, predsjednik Izvršnog odbora SO, Mujaga Velagić, predsjednik Opštinskog vijeća SS i Husein Hamulić, vozač opštinskog mercedesa iz Cazina

BANJALUKA, 15. marta — Na putu AVNOJ-a kod mjesta zvanog Zdeni dol, sedam kilometara od Bosanskog Petrovca prema Ključu, sinoć oko 17,30 časova dogodila se teška saobraćajna

Bifaču Šaćir Agić posmrtni ostaci istaknutih rukovodilaca cazinske opštine preneseni su u bolnicu u Bihaću odakle će sutra u devet časova biti priređen ispraćaj za Cazin, gdje će se u 13 sati obaviti sahrana na gradskom groblju Grebljača.

Vijest je tužno odjeknula u cazinskoj krajini gdje su ovi cijenjeni društveno-politički radnici i mladi ljudi obavljali svoje funkcije.

DANAS U CAZINU

DAN ŽALOSTI

CAZIN - 15. marta - Odmah nakon teške saobraćajne nesreće kod Bosanskog Petrovca u Cazinu je formiran odbor za sahranu na čijem se čelu nalazi Zuhdija Žalić, predsjednik Opštinskog komiteta SK Cazin. Izvršni odbor Skupštine opštine Cazin proglašio je 16. mart za dan žalosti u ovoj opštini.

Dragoljub MUTIĆ

nesreća u kojoj je poginula Hasnija Omanović - Pozderac (48), predsjednik Skupštine opštine Cazin, Mirza Jušić (30), predsjednik Izvršnog odbora opštine, Mujaga Velagić (29), predsjednik Opštinskog vijeća Saveza sindikata Cazina i Husein Hamulić (48), vozač opštinskog mercedesa registarskog broja BI 263-63, koji je iz do sada neutvrđenih razloga velikom brzinom prešao na lijevu stranu i podletio pod kamion marke FAP, registarskog broja SA-629-61, vlasništvo „UNIS—TRANSA“ OOUR „Transport“ iz Vogosca.

Vozač kamiona Fadil Hodžić ostao je nepovrijeđen a specijalni teret koji je prevožen ovim vozilom uz sve mjere bezbjednosti pretovaren je u drugi kamion i upućen dalje.

Poslije uviđaja, koji je obavio istražni sudija Okružnog suda u

SAUČEŠĆE RENOVICE I ANDRIĆA

SARAJEVO, 15. marta (Tanjug) — Povodom teške saobraćajne nesreće u kojoj je poginula predsjednica SO Cazin Hasnija Omanović, predsjednik Izvršnog odbora SO Mirsad Jušić, predsjednik Opštinskog vijeća Saveza sindikata Cazina, Mujaga Velagić i vozač Nazif Hamulić, predsjednik Predsjedništva SRBIH Milanko Renovica i predsjednik Centralnog komiteta SKBIH Mato Andrić uputili su Skupštini opštine Cazin telegrame sa izrazima saučešća.

Komemorativna sjednica izvršnih tijela organa Skupštine opštine i društveno-političkih organizacija, kako je predviđeno, održaće se sutra u 10,30 sati u velikoj sali Doma „Teufik Fiko Čoralić“, a u zgradi Izvršnog odbora počasnim stražama učiniće se posljednja pošta tragično poginulim Cazinjanima.

Miloš PETROVIĆ

PREDSJEDNIŠTVO MEĐUOPŠTINSKE KONFERENCIJE SK BANJALUKA O PREDIZBORNIM AKTIVNOSTIMA

Pripreme dobro obavljene

● Na predstojećim sjednicama u opštinskim komitetima SK treba birati i nove delegate za tri međuoštinske konferencije SK, koje će ubuduće djelovati u Banjaluci, Prijedoru i Jajcu

BANJALUKA, 15. marta - Na današnjoj sjednici Predsjedništva MOK Saveza komunista Banjaluka vođena je rasprava o predstojećim izborima za predsjednike opštinskih komiteta na terenu i o novom organizovanju na međuoštinskom području.

Sve aktivnosti oko izbora predsjednika opštinskih komiteta na području Konferencije, konstatovano je danas, uspješno se privode kraju i u svim opštinskim organizacijama izbori će biti obavljani tokom marta, ili eventualno u prvim danima aprila. U raspravi je naglašeno da je ostvarena dobra koordinacija u svim društveno-političkim organizacijama na terenu, a da su u pripremljene programe rada za narednu godinu ugrađeni i zadaci iz zaključaka sa Sesnaeste sjednice CK SKJ.

Ujedno je razgovarano o novom organizovanju na međuoštinskom području, gdje će, kako je rečeno djelovati tri međuoštinske konferencije - u Banjaluci, Jajcu i Prijedoru. Razgovarajući o ovome naglašeno je da između ove tri konferencije moraju postojati čvrste veze, jer je riječ o jedinstvenoj regiji, na kojoj djeluje integrirana privreda i mnogi zajednički organi i organizacije. Ujedno, predstojeće izborne sjednice, na kojima će se birati predsjednici opštinskih komiteta prilika su i za izbor delegata u nove međuoštinske konferencije Saveza komunista na području regije.

Članovi Predsjedništva razmotrili su i prijedlog izvještaja MOK-a Banjaluka za prošlu godinu, o čemu će se voditi rasprava na slijedećoj sjednici Međuoštinske konferencije SK Banjaluka. J. SL

POSJETA MILKE PLANINC INDONEZIJI

Razvoj međusobne saradnje

● Predsjednica SIV-a otputovala iz Džakarte na Bali

DŽAKARTA, 15. marta (Tanjug) - Predsjednik Saveznog izvršnog vijeća Milka Planinc završila je danas zvaničnu i prijateljsku posjetu Indoneziji i otputovala iz Džakarte na Bali. U toku trodnevne posjete Džakarti, Milka Planinc je razgovarala sa predsjednikom Indonezije Suhartom i drugim visokim ličnostima indonežanskog političkog života.

Uoči odlaska iz Džakarte, Milka Planinc je na konferenciji za štampu izjavila da su se jugoslovensko-indonežanski razgovori odnosili na

međunarodnu situaciju i, posebno, na razvoj bilateralne saradnje.

Podsjećajući da između Jugoslavije i Indonezije nema otvorenih političkih pitanja, predsjednica SIV-a je istakla da se razgovor o bilateralnoj saradnji uglavnom sveo na unapređenje ekonomskih odnosa „kako bi oni pratili veoma dobre političke odnose“.

„Došli smo u zemlju Banduške konferencije, koja je otprilike 30 godina postavila kamen-temeljac politike mirnijubive koegzistencije koju je prihvatio i dalje razvio pokret nesvrstanosti, kojega su i Jugoslavija i Indonezija osnivači“, rekla je predsjednica SIV-a.

UPOZORENJE IZ SSRNJ

Psihološki faktor i cijene

BEOGRAD, 15. marta (Tanjug) - U slobodnom formiranju cijena mnogih proizvoda veoma je prisutan psihološki faktor kojeg se treba osloboditi mnogo većim angažovanjem subjektivnih snaga u radnim organizacijama, od radničkih savjeta do organizacija Saveza komunista i Sindikata koje na to obavezuju i Zaključci 16. sjednice CK SKJ. Na snažno izražen psihološki faktor u rasku cijena, nastao u vrijeme čestih zamrzavanja upozoreno je danas u Saveznoj konferenciji SSRNJ, gdje se čulo i o razmišljanjima da Savezno izvršno vijeće interveniše uvozem onih proizvoda čiji se proizvođači monopolistički ponašaju na tržištu.

Sve ono što se dešava i u oblasti komunalnih usluga i stambene politike, rečeno je, daleko je od predviđanja rezolucije o ekonomskom razvoju zemlje, a da se i ne govori o ugrožavanju već ionako istanjenih porodičnih budžeta.

BRAZIL

Neves preuzima dužnost predsjednika

BRAZILIJU - 15. marta (Rojter) - U Braziliju je zvanično saopšteno da će novoizabrani predsjednik Tankredo Neves (75) danas preuzeti dužnost, uprkos hitnoj operaciji slijepog crijeva kojoj je podvrgnut noćas.

Prema riječima predstavnika brazilске vlade Antonija Brita Neves će odmah poslije inauguracije predati privremene dužnosti potpredsjedniku Republike Nouseu Sarneju.

DOBOJ

MILION DINARA ZA GLADNE U AFRICI

DOBOJ, 15. marta (Tanjug) - Zahvaljujući izuzetnoj aktivnosti članova Opštinske organizacije Crvenog krsta u dobojskoj opštini za gladne u Africi do danas je prikupljeno više od 800.000 dinara, premda je plan bio oko 500.000 dinara. S obzirom na to da je akcija u toku i da će trajati do 20. marta u Crvenom krstu smatraju da će se do tada sakupiti više od milion dinara.

SARAJEVO: RAZGOVOR SA PREDSTAVNICIMA ŠTAMPE O ZAKLJUČCIMA CK SKJ

Podstrek pokretačkoj kritici

SARAJEVO, 15. marta (Tanjug) - U provođenju Zaključaka 16. sjednice CK SKJ štampa ima izuzetnu ulogu - rečeno je danas u Sarajevu u razgovoru predstavnika sredstava javnog informisanja Bosne i Hercegovine i članova Komisije CK SR BiH za informativnu i propa-

gandnu djelatnost. U razgovoru je posebno bilo riječi o načinu i metodi praćenja provođenja ovog izuzetno važnog dokumenta u svim institucijama sistema. Naglašeno je pored ostalog, da ne treba „zatvarati“ vrata argumentovanoj i pokretačkoj kritici koja će dopri-

nijeti što dosljednije provođenje zaključaka.

Štampa, kako je rečeno, mora izvršiti sve potrebne pripreme i animirati najbolji kadar na ovim zadacima kako bi se iz „vremena kritike“ prešao na vrijeme akcije koja je danas neophodna u realizaciji ovih Zaključaka.

KINESKO-SOVJETSKO OTOPLJAVANJE

NAGOVJEŠTAJ BOLJIH VREMENA

PEKING, 15. marta - Kako javlja Tanjug, jučerašnji događaji u Moskvi, uključujući susret Mihaila Gorbačova sa kineskim vicepremijerom Li Pengom, odrazili su se danas u Pekingu kao nagovještaj boljih vremena u odnosima Kine i SSSR.

Kako se ističe, kinesko rukovodstvo je iskoristilo priliku da prvom sovjetskoj ličnosti juče predoči karakter kineske politike i njenu orijentaciju: nećemo se vezati za SSSR, ali to ne znači da smo u sprezi sa drugom supersilom. Ponovlje-

no je, takođe, da Kina ostaje nezavisna zemlja koja sebi stavlja u zadatak da „sa svim zemljama“ miroljubivo koegzistira.

Susret Li Penga sa Gorbačovim je prvi susret jednog tako visokog sovjetskog rukovodoca sa šefom sovjetske partije za posljednje dvije decenije.

BASKIJSKI PARLAMENT

OSUĐEN TERORIZAM

MADRID, 15. marta - Parlament španske pokrajine Baskije jednodušno je usvojio dokument u kome se osuđuje terorizam i poziva ETA da odloži oružje i prihvati demokratski sistem.

Kako javlja dopisnik Tanjuga iz Madrida, ta, za španske i baskijske uslove, istorijska odluka, prihvaćena od predstavnika svih političkih partija u Baskiji, ocjenjuje se u Madridu kao „politička pobjeda nad terorističkim pokretom ETA“.

ZAOŠTRAVANJE IRAČKO-IRANSKOG SUKOBA

UDALJENI OD POPRIŠTA BORBI

● Iz okoline Kurne povučeno 120 jugoslovenskih radnika

BEOGRAD, 15. marta (dopisnik Tanjuga) - Oko 120 jugoslovenskih radnika iz preduzeća „Rudis-Gradis“, koji izvode radove na jednom objektu u blizini iračkog grada Kurne, prebačeni su u bezbjedniju zonu, dalje od područja tekućih iračko-iranskih okršaja. Oni su se preselili u rezervni kamp na oko 25 kilometara zapadno od Kurne, a u subotu će, shodno razvoju događaja na frontu, biti donijeta odluka da li da se vrte u prethodni logor i nastave rad ili da budu prebačeni u Bagdad. Njihovo gradilište je praktično na putu koji je sada veoma značajna vojna komunikacija, pa se radovi zbog toga trenutno i ne mogu nastaviti. Inače, u sadašnjem zaoštavanju iračko-iranskog konflikta nije stradao, niti je povrijeđen, nije

RAZGOVORI JA TOIVO - MIKULIĆ

ZAHVALNOST NA PODRŠCI

● Posebna pažnja posvećena razvoju situacije na jugu Afrike i naročito u Namibiji

BEOGRAD, 15. marta (Tanjug) - Član Predsjedništva SFRJ Branko Mikulić primio je danas generalnog sekretara Svapo Toiva Harmaña Ja Toiva, koji boravi u Jugoslaviji kao gost Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije. U prijateljskom razgovoru bilo je riječi o revolucionarnim iskustvima naroda dviju zemalja. Branko Mikulić je

upoznao gosta sa nekim najbitnijim karakteristikama društveno-političkog i ekonomskog razvoja Jugoslavije. Posebna pažnja bila je posvećena razvoju situacije na jugu Afrike i naročito u Namibiji, kao i o međunarodnim akcijama za rješavanje pitanja dekolonizacije te zemlje. Naglašen je značaj aktivnosti pokreta nesvrstanih zemalja u tom smjeru i posebno predstojećeg vanrednog ministarskog sastanka Koordinacionog biroa u Nju Delhiju.

Gost, kome je ovo prva posjeta našoj zemlji, izrazio je zahvalnost na političkoj i moralnoj podršci i nesebičnoj pomoći koju Jugoslavija pruža narodu Namibije u njegovoj dugoj borbi za slobodu.

BORAVAK NJEREREA U JUGOSLAVIJI

POČASNI GRAĐANIN BEOGRADA

BEOGRAD, 15. marta (Tanjug) - Predsjednik Ujedinjene Republike Tanzanije dr. Džulius Kamberage Njerere, koji je juče doputovao u zvaničnu i prijateljsku posjetu našoj zemlji na poziv Predsjedništva SFRJ razgovaraće danas sa predsjednikom Predsjedništva CK SKJ Ali Sukrijom u svojstvu predsjednika Revolucionarne partije Tanzanije.

Gost iz Afrike takođe će se sresti i razgovarati i sa predsjednikom Savezne konferencije SSRNJ Marjanom Rožičem.

U toku dana biće nastavljeni i jugoslovensko-tanzanijski razgovori na najvišem nivou između predsjednika Predsjedništva SFRJ Veselina Đuranovića i predsjednika Tanzanije Džulijusa Njererea.

U Skupštini Beograda predsjednik Njerere biće proglašen za počasnog građanina glavnog grada Jugoslavije.

SKOPLJE

Presude krijumčarima droga

SKOPLJE, 15. marta (Tanjug) - U okružnom sudu u Skoplju danas su izrečene presude 15-članoj grupi, koju su zadržali i po godine, prokrijumčarili preko 42 kilograma raznih vrsta droga. Prvooptuženi, Arljan Krljku (32 godine), privatni zlatar u Skoplju i samozvani studijski muzičar, kroz čije je ruke prošle više vrste droge, od heroina i opijuma do kokaina, osuđen je na 10 go-

dina zatvora. Njegov rođak, Edmond Krljku iz Skoplja (27) dobio je osam godina zatvora. Ruždi Đufer iz Istambula i Iljaz Amit (37) iz Skoplja osuđeni su na po sedam godina zatvora. Ostali osuđeni dobili su vremenske kazne od dvije do šest godina zatvora.

JUGOSLOVENI

UDALJENI OD POPRIŠTA BORBI

● Iz okoline Kurne povučeno 120 jugoslovenskih radnika

dan jugoslovenski građanin u Iraku.

Opšta ocjena situacije i pojedinačni izvještaji privrednih predstavnika iznijela su, takođe, na vidjelo da je ogromna većina jugoslovenskih radnih organizacija daleko od zone okršaja i da se gotovo na svim gradilištima radovi normalno odvijaju. Samo tri naše radne organizacije posluju blizu zone tekućih okršaja.

Radnici asocijacije „Rudis-Gradis“ grade jedan most u Kurni, koji treba da bude predat u upotrebu krajem ovog mjeseca. Iranska artiljerija počela da tuče ovaj grad, te je stoga juče sprovedena odluka o premještanju radnika na bezbjednije mjesto.

U blizini grada Amare, na četrdesetak kilometara od popri-

šta sadašnjih okršaja, nalazi se kamp sa oko 60 ljudi transportne organizacije „25. maj“ iz Novog Sada. Kamioni preduzeća su, međutim, već obavili transport kroz ugrožena područja, a radnici, koji su za sada izvan borbenih zona, biće evakuisani u Bagdad, ako zaprijeti bilo kakva opasnost.

Sve druge jugoslovenske radne organizacije sa oko 15.000 radnika su izvan domašaja sadašnjih okršaja i nisu ugroženi.

Među našim građanima i radnicima u Iraku nema većih strahovanja zbog posljednjih događaja na frontu. Radovi se, stoga, normalno odvijaju na većini gradilišta.

Zoran DOGRAMADŽIJEV

Janja Grahovac: Iako joj je 95- ta još je pokretna i živahna starica

SUSRET SA
RIBNIČKOM
HEROJINOM
JANJOM GRAHO-
VAC

Skromna starica Janja Grahovac živi sama u trošnoj kućici u uspomenama na Lolu i Ivana - Janja je tajnu Lolina groba znala da sačuva - Riječi zahvalnosti Ivana Ribara na poželjeloj dopisnici

Te noći sin mi Jovo otišao u Antoniću na skojevski sastanak. Ma, znala sam ja da je on povezan s omladinom, da nešto uvijek spremaju, ali nisam znala šta. Bila sam zabrinuta. Rekao mi da će se brzo vratiti, a njega ni do ponoći nema. I tako ti ja sinko, sjedim, uz ovaj prozorčić, vani tmina, ništa se ne vidi, kad tu odmah u bašti primijetih neke sjenke. Mislim jadna - sad je Janjo gotovo! Pogledam u dječicu, ona spavaju mirno, a ja opet provirim kroz prozorčić, a oni tamo nešto kopaju.

- Niste znali šta kopaju? pitamo Janju Grahovac, devedesetpetogodišnju staricu iz Gornjeg Ribnika, koja je negdje u dnu duše skrivala tajnu groba Ivo Lole Ribara.

- Ma jok, bolan! Kako bih znala. Samo sam znala da je nešto važno. Zašto bi i kopali po noći i kiši? Jedne noći, ko protuče, banu mi u kuću četnici. Ja onako skamenjena stala na sred kuće i sve pogledam na djecu, na Dragicu, Luku, Čanu i Danu. Jovo je bio stariji - uvijek bi izbjivao iz kuće. Jedan od njih me zgrabi za perčin vučić: „Kazuj stara drofjo, gdje je zakopan! „Kazuj, ili ću ti sad sve četvero poklati i kuću zapaliti.“

TAJNA

- Ma, ne znam, je, sinko, ništa šta me pitate. Ja sam ostala bez muža, siroma sa ovom dječurlijom...

Tu Janja na trenutak zastade, pa nastavi: Mučili su me, tukli kundakom, stalno pitali za nekakav partizanski grob. E, meni tek tada bi jasno: traže grob! Možda je one noći u mojoj bašti, povise kuće Kasapovića, ukopan partizan? E, možeš me sasjeći, mislim u sebi, nećeš mu gađe kosti prevrtati! Pa, zar ne date mira mi mrtvica. Oni izadoše vani, stalno psujući. Zavrjuju svukuda, bodu nekim šipkama po zemlji. Srećom, ne potrefiše na pravo mjesto.

Tako Janja ne izusti ni riječi pred izdajnicima. Sačuva tajnu Lolino groba do kraja rata.

Pokojni Slavko Rudić, narodni heroj, jednom mi prilikom dođe u kuću i reče: „Majko, mi znamo da ti znaš gdje je grob. Znaš čiji je to grob? Ivo Lole Ribara. On ti je, majko, bio desna ruka Titu, našem komandantu. Poginuo je na Glačačkom polju od bombe. Tu je sahranjen. Nemoj nikome ništa da govoriš o ovome što sam ti sada rekao“. I nisam, sinko, ni pisnula. Ni svom Jovi se nisam povjerala - veli Janja.

Ikada je 1948. godine doktor Ivan Ribar došao u Gornji Ribnik da pronade grob svoga sina Lole, hrabra partizanska majka Janja Grahovac je tek tada otkrila tajnu.

- Ne kopajte tu, rekla sam vojnicima. Znam šta tražite. Ukopajte, i uprem prstom na mjesto gdje je bio Lolin grob. Oni kopaju, kopaju i naiđoše na sanduk. Jedan stariji čovjek mi tada priđe i veli:

DOPISNICA

- Majko, ja sam Ivan Ribar, otac Lolin. Zahvalan sam ti što si čuvala i sačuvala tajnu njegovog groba. Još mi na duvanjskoj kutiji zapisa ime i prezime. Veli, javiće mi se iz Beograda. I bogami, ne potraja dugo, stiže mi dopisnica iz Beograda. Imam isada, sačuvala sam je - diže se baka sa stolice i iz jedne limene kutije izvadi poželjelu dopisnicu.

Čitam jedva vidljive riječi ispisane mastilom. - Draga majko, hvala vam na vašoj vječnoj ljubavi prema mome Loli. Ti si ribnička herojina, kakvih je bilo mnogo u našoj zemlji. Evo, šaljem ti Lolinu sliku. Znam da ćeš joj se obradovati...

Uz topao pozdrav ribničkoj herojini stari Dr Ivan Ribar je napisao i svoju adresu.

- Javio mi se još nekoliko puta. Dolazio je jednom i u Ribnik; obišao me je, zajedno smo posjetili Lolin grob. I ja sam pisala Ribaru. E, djeco moja, takvi se sokoli rijetko radaju.

i tako Janja Grahovac s bremenom goleme starosti, ali još uvijek krepka i živahna, provodi dan za danom sama u svojoj kućici, čuvajući uspomene na Lolu i Ivana. Voljela bi, kaže da ima televizor, da se bar tako „razgovara s nekim u kući“, iako baka Janja nikada i nije sama. Ribničani joj često navraćaju, a tu joj je uvijek pri pomoći i sin Jovo.

- Voli stara da sluša utakmice. Navija ti ona za sve naše klubove. Sad će, samo je pitajte, reći i ko je lani bio prvak, ko je trener reprezentacije, ko je Mate Parlov. I vidi dobro. U iglu konac bez po muke uvuče - veli joj sin Jovo.

- Sama sve radim u kući, a to što moj Jovo kaže za sport, istina je. Sve ti ja to, bolan, pratim preko radija. Eh, da mi je imati televizor, da još malo vidim svijeta i ljepote...

Stevan RISOVIĆ

DANI
ZA
NEZABORAV

● Slavko Tadić: „Po banjalučkim barama i iz rječice Crkvene vadili smo led, konzervirali ga i tako ljeti čuvali hranu i hladili piće, da bi gost bio zadovoljan

Slavko Tadić

stoljeće hotela bosna

Ako se zanemari ono kratko vezivanje za trgovinu, Slavko Tadić (1919), čitav svoj radni vijek poklonio je ugostiteljstvu. A i sada, iako je već godinama u penziji, hoće od njega da potraže dobar savjet, kada se radi o izgradnji ili opremanju restorana, hotela, motela i sličnih objekata.

● Majku, koja je umrla u 36. godini, nisam zapamtio, a oca (umro je u 39. godini), pamtim kao kroz maglu. Odrastao sam kod strica, ali sam od svakog ponešto naučio. U mojoj ulici, Ulici Cerovića, živio je trgovac, koga su smatrali gazdom. Kada je trebalo da se kupi lampa na petrolej, jer Cerovića ulica tada još nije imala električno osvjetljenje, on je odredio šta će da se kupi. Ne „jednastesticu“, - govorio je - već „osmicu“! Radilo se, naravno, o veličini stakla. „Osmica“ je trošila manje. Hoću da kažem: ko štedi taj i ima! Rasipništvo je stvarno veliko zlo...

LED IZ CRKVE

- Nije imao ko da me školuje, pa sam zato prekinuo gimnaziju, i kod Ivezića i Koljevića, završio trgovački zanat. Ali, u trgovini sam malo radio. Kada sam 1947. godine skino oficirsku uniformu, zaposlio sam se u tadašnjem Invalidsko-ugostiteljskom preduzeću, gdje sam vodio komercijalu. Ubrzo sam postavljen za direktora hotela „Bosna“. Od četvorice poslijeratnih direktora stare „Bosne“ - Milana Vojnovića, Milana Gajića, mene i Slavka Pavičića - jedini sam, eto, još ja u životu. Došavši u „Bosnu“ od hotela sam, rekao bih, zatekao samo zidine. Sjećam se: nije bilo ni jedne peći, jer su odnesene u Gradski narodni odbor. Vodio sam pravi rat, da se vrata, da možemo sobe zagrijavati. Povlađeci se, Švabo je pokupio sve što je vrijedilo. Kada je trebalo da u „Bosnu“ stigne prva inostrana turistička grupa (iz Austrije), posteljenu smo posudili od komšija, da se ne bi obrukali pred strancima. Sitnog inventara ili nije bilo, ili ga je bilo, malo. Snalazili smo se kako smo znali i mogli. Od privatnika smo kupovali po Zagrebu, Varaždinu... Pokojni

Dula Tenjer i ja smo jurili gdje god bi „namirisali“ da možemo nabaviti kašike, viljuške, noževce... Ništa nije bilo upareno, ali tonje, bar tada, smetalo.

● O hladnjacima nismo ništa znali, ali smo znali da se hrana mora utoplom mjesecima sačuvati, da gost traži hladno piće. Zato bi zimi pobarama, a pogotovo iz rječice Crkvene vadili led. Konzervirali smo ga solju kako hisno ga sačuvali do ljeta i za vrijeme ljeta. Gosti nam se nikad nisu tužili kako im je piće toplo, uvijek smo ga imali čine da rashladimo.

● Hotel smo grijali drvima. Kada je nestalo drva, svi članovi radnog kolektiva šli bi u Cmi vrh, kod Slatine, i učestvovali u sječi šume.

ŠKOLA TONE GAJIĆA

● Eto, ove godine hotel „Bosna“ treba da proslavi 100. rođendan. I ljepe je to jubilej. Sjećam se tog hotela još iz vremena između dva rata. Bio je svojevrsno stjecište Banjalučana. Tu sam i ja naučio da plešem. Odišao je toplinom. Nije, čini mi se, bilo nedjelje a da se u prostorijama „Bosne“ nije priredivala neka zabava Organizatori su bili klubovi, društva, udruženja. „Plesni vjenčići“ - takmičenje plesnih parova - bilo je već tradicija. Plesna škola čuvenog Tone Gajića nije davala samo znanje iz plesa, nego i iz lijepog ponašanja. Stari Banjalučani će se sjetiti da se u to vrijeme nije govorilo „bečka škola“, već „škola Tone Gajića“...

● Za sve nas koji smo se tada bavili ugostiteljstvom Milkan Gajić je bio uzor, učitelj... Ugostiteljstvo je imao u „malom prstu“, a znanje je nesebično prenosio na mlade. „Bosna“ je poslije rata dugo bila hotel sa sjajnim kadrom. U kuhinji su, radile: Mitra, Nada, Dula... U podrumu, stacionaru pića, pogotovo vina, Ivan Žemlja je s nevidanom ljubavlju održavao i njegovao vina. A vino je kao i dijete: traži pažnju i njegu. A toga Ivanu stvarno nije nedostajalo. Što se banjalučki čevap

nadaleko proćuo, treba da zahvalimo „umjetniku na roštilju“ - Đovanju Klaseru. Prije rata je radio, u stvari se školovao, kod Jove Dimitrijevića. A Jovo je, opet, o roštilju, pogotovo, čevapu, sve znao. Đovanl je to znanje upijao poput sundera.

● „Bosna“ je, sve do zemljotresa 1969. godine, imala svoje specifičnosti: kafana je bila za one koji su voljeli buku, cik-stakla, muziku što trešti. Istina, svaka noć je započinjala klasičnom muzikom. To bi trajalo sat, sat i po, a onda bi se nadovezala zabavna i - narodna. Restoran je odišao kućnom intimom. Možda i zato što je imao stalne, ozbiljne, mudre goste i - male sastave. Muzicirale su se šansone, romanse, starogradske pjesme. E, ni sam više ne znam koliko sam samo zora, sa gostima, dočekao u restoranu: kada bi se sve umirilo i ulišalo, meraklije bi navukle teške restore, sjeli bi za dva-tri stola i onda bi se tlho, tiše sviralo i pjevalo, pijuckalo i lje sve dok dan ne osvoji.

● Vidite: nije nam bilo lako. Godinama smo u svemu oskudijevali, ali smo se snalazili i doviđali. Znali smo, uz pomoć sindikalne podružnice, u Zadar, recimo, poslati pasulj, a od Zadara bi dobili rum i konjak. U Beograd smo slali meso, a za uzvrat su nam isporučivali kafu.

● „Palas“ je bio, usljed bombardovanja, i te kako stradao. Živnuo je pet-šest godina poslije završetka rata. Imao je tu čast da ugosti mnoge eminentne, drage goste. Nobelovac Ivo Andrić je u knjizi utisaka (nestala je za vrijeme zemljotresa), napisao i ovo: „... Morate uvijek imati na umu da nas strani svijet umnogome sudili i po našim - hotelima! “ Trudili smo se, zaista smo se trudili da naš gost ode radostan, a da nam se vrati što prije. Mislim da je najstariji gost „Palasa“, bar koliko ja pamtim, bila jedna Irkinja: kada je tu odsjela imala je već 105 godina!

Nastojali smo da hotel ima, prije svega, dobru poslugu i još bolju kuhinju, našu narodnu posebno. Zapišite ovo: „Palas“ je PRVI hladnjak nabavio 1. oktobra 1956. godine. Bio je to prvi (električni) frižider u banjalučkom ugostiteljstvu.

Limun PAPIĆ

● Kada je ubijen Kenedi u Dalasu, osamdeset dva sata bio sam van kreveta. Tri i po dana i noći „na telefonu“ i pored malog ekrana ● Dopisnik iz inostranstva gotovo da nema privatni život ● Svet nama zavidi kao i filmskim glumcima, ali...

Svojom markantnom pojavom i leptir mašnom prije asociira na umjetnika ili diplomatu nego na novinara. Otvoren je i pričljiv taj tvorac lijepo pisane riječi, koji govori slikovito i živo, a sugestivnom gestikulacijom doprinosi kao potvrdom svemu što kazuje. Mada prijatelj brojnih ljudi iz političkog, kulturnog, umjetničkog i sportskog života zemlje i svijeta, Miroslav Radojčić ostao je dosljedan samo jednom prijateljstvu: praznom listu hartije s kojim druguje svakog dana...

Novinarstvu se, kaže, posvetio sasvim slučajno. Bilo je to odmah poslije oslobođenja Beograda. Sreća na ulici druga iz školskih dana, koji mu se pohvalio da je primljen na probni rad u „Politiku“. Zamolio Miroslava da mu pravi društvo i pomogne u zadacima koje je dobijao od urednika. Usput ga podsjećao da je i on u školi „lijepo pisao“...

Lutali su zajedno razrušenim Beogradom po kiši i snijegu, opisujući sve i svašta. Malo zatim, njegov prijatelj postao je stalni saradnik „Politike“. I da se oduži Miroslavu, predložio da i njega uzmu na probni rad. Bilo je to decembra 1944. Od tada se Miroslav Radojčić nalazi u jednoj sferi življenja koja je na njega ostala fascinantna do današnjih dana.

Pisi „prozor“ ka zapadu

Poslije pet godina provedenih u redakciji, gde sam se ogledao sa svim novinarskim poslovima, „Politika“ me eksperimentalno šalje kao svog prvog dopisnika u London. Bilo je to u vreme političke i ekonomske blokade od strane Istoka, kada je trebalo otvarati „prozor“ u zapadni svet. U London sam stigao sa nezagodnošću, jer nisam poznao engleski jezik. Međutim, ipak je ispalo sve prijatnije nego što sam očekivao.

Kao prvo, upisao sam se u školu za učenje stranih jezika u kojoj je vladao neki čudan sistem: moglo se upisati samo šest muškaraca i toliki broj žena, po mogućnosti iz dvanaest nacija. Već posle šest meseci, vladao sam relativno dobro engleski... S nama u razredu bila je jedna veoma lepa devojka izuzetnih očiju... Kasnije se udala i postala iranska carica... Bila je to Soraja...

Tokom godine stekao je veliku reputaciju kao novinar. Koja je bila cijena tog uspjeha?

... Iskidani nervi, neprospavane noći, laki infarkti... Ja sam platio relativno malo. Sećam se da sam jednog dana u Njujorku, na ulici, pao u nesvest. Kada su me dovezli u bolnicu, otkrili su da imam čir u stomaku, što nisam znao. Odmah su me operisali i dve trećine stomaka isekli... I to, to su te cene, taj iskidan život koji je na neki način sarmantan, a istovremeno najteža strana novinarskog poziva. Kada je ubijen Kenedi u Dalasu osamdeset dva sata bio sam van kreveta. Tri i po dana i noći na telefonu i pored malog ekrana. Za mene je tada „radilo“ pet stotina reportera. Na kraju svega, pao sam od umora i zaspao pored telefona koji je bio neprekidno otvoren sa Beogradom.

Bez privatnog života

Ili dođem u Beograd na godišnji odmor, a on ubijen generalni sekretar Ujedinjenih nacija Dag Hamarsfeld. Preleteo od Njujorka do Beograda, da bi se iste noći vratio... Svet nama zavidi kao i filmskim glumcima: u Holivudu sam gledao Keri Grantu, kada je ponavljao 17 puta jednu filmsku scenu samo da prođe kroz vrata i kaže: „Dobar dan“. To izgleda „glatko“ samo na filmu, međutim... Tako i kod nas. Ponekad se čoveku ne piše. Dopisnik iz inostranstva gotovo da nema privatni život. Znam malo novinara koji imaju uskladen porodični život. A koji ga stvarno imaju to više nisu pravi novinari.

Već poslije nekoliko rečenica čitaocu je jasno ko stoji iza teksta... Imaš osoben stil pisanja...

POZNAT I PRIZNAT: novinar koga rado čitaju, kome vjeruju

- Tačno je, često čujem od ljudi gde kažu: „I da nema vašeg potpisa Miro, mi bismo znali ko je autor članka ili reportaže“. Moram reći, da u ovoj prokletoj i dragoj profesiji kako je ja obično zovem- slatke gorčine bola i ponosa, ima samo dve prave nagrade: uvažavanje od strane kolega i čitalaca. Recimo, na ulici se zaustavlja taksista i kaže: „Miroslave, gde ideš?“ Poveže me i na kraju neće da naplati vožnju. To su male pažnje, a u stvari velika priznanja. Takve i druge naklonosti od čitalačke publike doživljavam često.

● Dobitnik si Nagrade za životno delo Udruženja novinara Srbije. Na nedavno održanom novinarskom balu u Beogradu uručeno ti je Zlatno pero „Ljubica Vukadinović“, priznanje sportskih novinara Srbije kao najboljem reporteru i komentatoru iz oblasti sporta. Kako doživljavaš ta priznanja?

- To su zvanične nagrade, koje pored ona dva priznanja, kolega i čitalaca, sjedinjuju uvažavanja. Nagrada Udruženja novinara Srbije posebno mi je draga, jer je došla na inicijativu tadašnjeg predsednika Udruženja, Bore Mirkovića, koji je, na žalost, prerano umro. Bio je to izuzetan čovjek koji se trudio da našu profesiju uzdigne na određen nivo. Shvatio sam nagradu kao priznanje novinaru koji je iza sebe ostavio neki trag i dobio podstrek za budući rad.

Između De Gola i Čerčila

● Sretao si mnoge poznate ličnosti tokom svog dugogodišnjeg bavljenja u inostranstvu. Koja od njih je ostavila najdublji utisak na tebe?

- To je ličnost s kojom nisam upošte razgovarao - general De Gol. Čovjek koji je Francuskoj vratio dostojanstvo, jer je imao i ličnu veličinu, a svetu je pokazao šta znači umeti otići, iako nije bio obavezan da ode posle jednog referenduma koji nije ispao dobro za njega.

● Da li postoji neki neostvareni intervju?

● Jednom sam u Zambiji sedam dana čekao da dobijem intervju od predsednika Kaunde i na kraju od intervju - ništa. Bilo mi je žao što sam izgubio toliko vremena, umesto da sam otišao u Zambiji gde su naši ljudi iz Krupuja i Loznice pravili najveću branu i napisem nešto o njima. Voleo bih da sam mogao da intervjujem Čerčila. Međutim, po njihovom protokolu britanski premijer ne daje intervju. Inače Čerčila sam često viđao...

● Jesi li ikad osjetio strah od posla kojim se baviš?

- Ja sam više osećao strah od prazne hartije. Stoji pred tobom svaki dan ta prokleta hartija u koju moraš nešto uneti... Strah sam osećao od urednika da neku stvar koju pošaljem ne propusti. Međutim, imao sam svoje vreme odlične urednike koji su morali ponekad i da „zagrizu“.

Holivud - vrijeme prošlosti

● Posjetio si Holivud, „grad snova“. Kakve utiske nosiš iz filmske metropole?

- Bio sam tamo nekoliko puta. Prestalo se sa stvaranjem filmskih veličina tipa: Džems Stjuart, Gari Kuper, Klerk Gejbl... To je vreme prošlosti. Danas se pojavljuju neki kao Džon Travolta, što samo projure i nestanu bez traga To je svet biznisa, pa zatim filma.

Upoznao sam Širli Mek Lejn, jednu od najbrazovanijih filmskih zvezda Holivuda, zatim Džejn Fondu... Merilin Monro sreća sam na jednoj pres-konferenciji u Londonu. To je bila fina žena. Osetljiva i ranjiva. Suprotno od onog što mnogi misle - zavodnica.

Gregori Pek van filma ne predstavlja ništa, njega možeš jedino da gledaš na filmskom platnu...

● Bio si nedavno u Moskvi kao specijalni izveštač sa šahovskog meča Karpov-Kasparov. S obzirom na to da si i šahovski majstor, šta misliš o samom takmičenju?

- Zbog sumnji i ožljaka koje je za sobom ostavio, šahovski meč od kojeg se najviše očekivalo - najviše je nanos štete šahu. Mislim, da je tu bilo mnogo nejasnog.

● Kao uvaženog novinskog veterana upitao bih na kraju šta misliš o našoj mladoj generaciji novinara.

Boriti se za istinu

- Imaju veoma talentovanih. Na žalost, takvi ne mogu doći do izražaja... U nas se prišlo nekom činovničkom novinarstvu: stalno prenosimo nekakve skupove, videonja raznih sastanaka, što ponekad premori i čitaoca, a ne samo novinara. Ko zna koliko smo tu izgubili talentovanih reportera. Nemamo ni pravih urednika.

„Politika“ je ranije imala Ljubu Stojovića, izvanrednog čovjeka i urednika, koji je žrtvovao svoju karijeru da bi oformio desetak sjajnih novinara i reportera. Još nešto: nisam pristalica da u novinarstvu dolazi mlad čovjek tek posle završenog fakulteta već sa završenom gimnazijom, ali pod uslovom da nastavi sa studijama uporedo radeći u redakciji. Mislim da najaktivniji deo svog pisanja novinar treba da provede tamo gdje je najteže i najatraktivnije. Posle toga da se vrati uredakciju, uzme pet-šest talentovanih mladih ljudi i da se bavi njima. Na taj način stalno bi se podizao nivo novinarskog poziva.

Šta bih poručio mladim kolegama? Da budu ratnici, da se bore za svoju profesiju i za istinu kakvu je oni vide... Tu će imati neosporno dosta rana... I ja sam ih imao, ali i priznanja.

● Sada boraviš u Beogradu...

- Pa vreme je da se posle tolikih lutanja svetom dođe kući. Kad bih sva moja izbjavanja van kuće saobran, ispalo bi ovako: petnaestak godina što u Londonu i Njujorku, naravno sa prekidima; zatim ponovo desetak godina u Njujorku, odnosno SAD, da bih u tom vremenskom intervalu putovao i kao specijalni izveštač po zemljama, što se kaže „Od Severnog do Južnog pola...“ To je bilo atraktivno, ali složiću, se, za jedan novinarski vek dovoljno.

Borislav GAJIĆ

Od mitraljeza se nije odvajao: Pero Kecman Mukonja

Tvorac popularnog književnog lika - Branko Ćopić

Nikoletina Bursać - junak iz realnog života

● Kako je legendarni puškomitraljezac sa Grmeča Pero Kecman Mukonja, narodni heroj, inspirisao književnika Branka Ćopića u stvaranju lika Nikoletine Bursaća iz istoimene knjige? ● Jedno malo poznato ili sasvim nepoznato svjedočanstvo

NA MNOGIM književnim večerima, koje su uvijek bile nekonvencionalni, prisni i srdačni susreti, čitalačka publika obavezno je pitala popularnog nedavno tragično preminulog pisca **Branka Ćopića** - u kojima je sve stvarnim životnim ličnostima svojih zemljaka, Krajišnika, nalazio podsticaj i inspiraciju za svoje literarne, književne junake, među kojima se, uvjerljivo i plastično, naročito isticao partizanski puškomitraljezac - **Nikoletina Bursać iz knjige „Doživljaji Nikoletine Bursaća“.**

I tu je Branko Ćopić davao uvijek zanimljive, šaljive, ali i vrlo ozbiljne odgovore. Jedno takvo pitanje postavili su i čitaoci na književnoj večeri u zemunskoj biblioteci, na koje je omiljeni i najviše čitani pisac dao odgovor i objašnjenje.

Junak koji se plašio - vode?

Dom kulture u Čelarevu u Bačkoj, selo u koje su poslije rata kolonizirani Krajišnici, jednom je pozvalo Branka Ćopića da dođe i bude gost među svojim kolonističkim zemljacima u ovom velikom, lijepom i naprednom selu; ovdje su se doselili njegovi zemljaci ispod Grmeča, mahom od Petrovca, Drvara, Krupe i Bihuća.

I, naravno, kako je to bilo - takvi pozivi se nikada nisu mogli odbiti - omiljeni i svuda rado primani pisac se pozivu odzvao - doputovao je u Čelarevo.

U centru naselja, u novom zavičaju, nalazi se spomenik, bista posvećena Zdravku Čelaru, narodnom heroju, a uz nju velika mermerna ploča na kojoj su uklesana imena svih palih boraca i žrtava fašističkog terora, onih iz krajiškog zavičaja, čije su porodice stigle u Bačku.

Čitam imena na toj ploči - pričao je Branko Ćopić čitaocima na književnoj večeri - i među njima, gle, nađem na jedno koje me iskreno - uzbudi; stajalo je na čelu dugačke kolone mrtvih. Bio je to Pero Kecman Mukonja. Ovaj nadimak Mukonja dobio je u ratu. Ja sam se odmah sjetio toga Perca; poznao sam ga lično, a o njemu sam, od boraca, čuo i dosta lijepih i uzbudljivih mahom šaljivih priča... On me je, zato, u velikoj mjeri i inspirisao za gradnju lika Nikoletine Bursaća. Mukonja je u mom pisanju „Doživljaji...“ bio neka vrsta - prototipa. Pravi delija - krupan i jak, naš platinac, bradom, sa djevojačkom dušom, mek i duševan. Taj se ničega na svijetu nije plašio, ni Nijemca, ni ustaša, ni četnika, ali se jedino plašio - vode; one tekuće, rijčne!

Zašto baš vode?

— Vrlo jednostavno: kad njega, gore, oko Petrovca, nema rijeka; ima samo potocić, koji pokreću vodenice, ali pravih rijeka nema. Prva velika i ozbiljna rijeka na koju je razlišan naš ju-

nak, ne junak nego junačina, Mukonja, bio je Vrbas, brz, leden, pjenušav i u svojoj pjenušavosti i bučnosti, opasan i prijeteći. Partizani toga dana treba da se prebace na drugu stranu. A Mukonja, koji je neustrašivo jurišao na bunkere i smrti gledao u oči, sada se, gle, uplašio, to sam gledao svojim očima, da uđe u čamac i preveze na istočnu obalu Vrbasa... Jedva ga drugovi natjeraju; a on tada, ulazeći u čamac, zavapi prema nebu i reče: Joj, pomozu bože, ako te de ima! Znam, veli, bože, da te nema i da u tebe ne vjerujem, ali eto, kunem ti se iz navike! - Pa naš Perostavi nasredinu čamca „šarac“, puškomitraljez, od kog se nikada nije odvajao, leže dolje potbuške, zatvori oči i uši i reče: „Vozite, braćo!“ Onda stane u čamcu uzdisati: „Joj, ljudi, oćel' brzo iz majkica zemlja!“ A kad udari onaj čamac u obalu, Mukonja prvi iskoči, pruži se po ledini, poljubi ilovaču pod sobom i zaleleka: „Više nikada Mukonja neće na vodu. Ja se preko Vrbasa u Krajinu vraćam samo - mrtav! Mostom, posred sreće Banjaluke ili - nikako!“

Tako je Branko Ćopić dok je bio živ, poslije toliko godina, dobro pamtiio mnoge priče, šale i anegdote koje su bile vezane za legendarnog puškomitraljca iz života, čija je slava i neustrašivost, kao istinita legenda, kružila u narodu po Bosanskoj krajini, oko Krupe, Petrovca, Ključa i Drvara. Junak koji je iz života pretočen u - umjetnost.

— Mukonja je, iznad svega, bio peobično hrabar partizan - prisjećao se Branko Ćopić pred čitaocima, sa razumljivom nostalgijom, svoga književnog junaka i stvarnog borca iz vremena rata. — Nosio je mitraljez. Odstupa, na primjer, iznad Ključa čitav bataljon, a on ga svojim

DVA PODVIGA

Vlado Kecman u knjizi biografija narodnih heroja Jugoslavije govori o mnogim Mukonjinim podvizima. Dva su posebno nezaboravna, kada se na Radulovici privukao ustaškom bunkeru iz kog je bljuvala ubilačna vatra, uzeo za cijev vrelo oružje, istrkao ga iz bunkera, utrčao unutra i tako učinkao neprijatelja. Drugi put je u selu Rankovićevo kraj Teslića sam zarobio veliku grupu ustaša i doveo ih u štab da im se sudi.

Bilo je to na Motajlici. O ovom Mukonjinom podvigu dugo se pričalo.

„šarec“ junački štiti. Bilo mu je svjedstvo šta ide na njega: da li deset, sto ili hiljadu neprijateljskih vojnika; bio je to takav delija i junačina. Ah, eto, vođe se, one tekuće, rijčne, bojan ko - zrnje! Svako ima neku svoju ranjivu stranu, a moga Mukonja je bila tekuća, živa voda... To je moj odgovor. Tu su, u Mukonji, korijeni moga Nikoletine, Niđe Bursaća. Od svskog znanog i neznanog borca sam uzimao ponešto - od ovoga ova šala i

osobinu - od onoga onu šalu i zbilju - sve sam to sastavljao u ono što se zove književni lik, junak... Tog dana, u Čelarevu, stojeći pred pločom na kojoj je bilo uklesano ime Perca Kecmana - Mukonje, iskreno sam se, do suza, uzbudio...

Prvi Mukonjin okršaj

I svi oni drugi saborci koji su poznavali Perca Kecmana Mukonju, narodnog heroja, mogu i danas da ispričaju po nekoliko svojih uzbudljivih, šaljivo-ozbiljnih priča vezanih za legendarnog partizanskog junaka iz Krajine.

ODVAŽNI MITRALJEZAC

Svoju veliku želju - da bude puškomitraljezac - Mukonja je ostvario odmah po izbijanju ustanka. Prvo njegovo borbena „krštenje“ bio je Bosanski Petrovac - tada mala kasaba pod Grmečom. Sa mitraljezom na goľovs uskoćio je „u samu“ žandarmeriju, punu ustaša, i tamo, u jednom trenu, napravio dar-mar, a onda se pod klišom kuršuma srećno izvukao, noseći na ramenu svoj plijen - naramak pušaka i sanduk municije.

Već se tada učinilo drugovima da Mukonju prosto zaobilazi zrno; izbuši mu odjeću, počlepa šinjel, skine kapu, a njega - nikada!

U takve uspomene, na primjer, spada i priča Petka Banjca, Mukonjinog druga, zemljaka i saborca iz najtežih i najžešćih borbenih okršaja.

Mukonjini drugovi i danas, poslije toliko proteklih godina, pričaju ove priče sa razumljivim uzbudjenjem i sjetom; uspomena na hrabrog borca i dobrog druga, kakose i Branko Ćopić sjećao dok je bio živ, nije moglo ni vrijeme da izbrne.

Pero Kecman se rodio u selu Bukovača, nedaleko od Bosanskog Petrovca, 1921; siromašna radnička (drvosječa u „Šipadu“) i zemljoradnička porodica; zemlja posata, neoplođna, platinška, a kuća puna brata i sestara. Pero je poslije osnovne, upio da završi podoficirsku školu i imao je samo dvadeset godina kada je počeo rat; tada se, u aprilskom porazu, kao podoficir, dječepao puškomitraljeza od koga ga je samo smrt odvojila. Ovaj puškomitraljezac će krišom poslije kapitulacije donijeti kući, u Bukovaču, sakrivati ga, a onda sa njim, kada je počeo ustanak, ispaliti prve rafale na Nijemce i ustaše koji su od Petrovca krenuli prema Drvaru.

Njegovi drugovi iz Bukovače i okolnih sela sjećaju se dobro Perinog povratka iz strannog aprilskog rata, kazujući da je bio veoma razočaran

i gnjevan na sve ono, izdajničko, što se desilo. Umotan u šinjel, u uniformi kraljevskog podoficira, pješice je iz Srbije došao u Krajinu.

Odmah se, u prvim danima ustanka, istakao hrabrošću, neustrašivošću. Jurišao je na ustaše bez straha od smrti. Bio je mućaljiv, ćutljiv; po tome je dobio ime - Mukonja - onaj koji ćuti i djela, ne pričom nego akcijom, primjerom.

U julu se ustanak bio neumitno razbuktao pod Grmečom, uskoro su bili oslobođeni Drvari i Oštrelj, pa su sa svih strana - od Bihuća, Ključa i Krupe krenule neprijateljske kolone da gase požar ustanka koji se više nikada do oslobodjenja, nije mogao ugasiti. U toj borbi ispod Oštrelja, na putu prema Drvaru, ustanici su, tako goloruki i malobrojni, neprijatelju bili zadali prvi ozbiljan udarac.

Mukonja je sa svojim starijim bratom, koji mu je bio pomoćnik prilikom rukovanja puškomitraljezom, odigrao važnu ulogu; pucao je iz mitraljeza hrabro i neumuljivo sve dok se neprijateljske kolone nisu zaustavile, a partizani povukli u guste jelove šume iznad Kolunija i Bukovače.

U drugoj polovini januara 1942. godine izvršeno je u Bosanskoj krajini osnivanje novih jedinica. Tada je formiran i Prvi krajiški proleterski bataljon. Kao dobrovoljac, Mukonja je otišao u Grmečku proletersku četu, koja je kasnije vodila i izvojevala mnoge značajne bitke. Iako je prije toga čuo za njegove podvige, hrabrost i neustrašivost, Branko Ćopić će upravo u ovoj četi upoznati i lično Perca Kecmana Mukonju, koji će mu postati junak knjige.

I ovdje je, na svojim jakim gorštackim plećima, Mukonja neumorno nosio puškomitraljez. Baš kao i Nikoletina Bursać, i Pero Kecman se nije odvajao od svoga šarca.

Posljednji pozdrav sa Devetaka

U nekoj drugoj borbi, na toj istoj Motajlici, bataljon je bio opkoljen - od desetostriko jaćeg neprijatelja. Činilo se da je situacija bezizlazna. Tada je u akciju stupio Mukonja sa svojim šarecem. Prvo je uspio lukavim trikovima da zavara neprijatelja, a zatim probije obruč. Poslije je, sa jednog ćuvika sam štitio drugove sve dok se bataljon nije izvukao iz okruženja.

Noću, 14. juna 1942. godine bataljon dobija zadatak da iz Bosne pređe u Slavoniju i tamo ratuje zajedno sa Slavonjskim jedinicama. Ali, najveći problem je bila pruga Beograd - Zagreb. Na njoj su bile guste straže. Kako ih razoružati i neprimijećen preći?

Za ovaj zadatak se javi Mukonja. Prelazak iz Bosne u Slavoniju morao je da ostane u strogoj tajnosti. Dopuzao je u pomoćnici do stražarnice, a zatim se bacio na stražara; likvidirao ga je bez jauka, a onda se vratio koloni koja je ležala malo dalje i šaljivo rekao: „Pokret, drugovi! Vrata su širom otvorena! Samo oprezno, da voz ne naiđe!“

I bataljon je prešao u Babinu Credu. Tako je Slavonija i Moslavina postala poprište mnogih Mukonjinih podviga, koje su postale prave legende. Do Branka Ćopića su dopirale sa svih strana, iz usta raznih boraca.

Kasnije se Mukonja ponovo vraća i ratuje po Grmeču i oko Grmeča. Bio je u 7. krajiškoj jedinici od komandanata bataljona.

Legendarni puškomitraljezac, koga je Ćopić ovjekovječio u Nikoletini Bursaću, poginuo je iznemada, u istočnoj Bosni, na Devetaku, u jesen 1943. godine poslije uspješnog proboja neprijateljske ofanzive. Bio je preživio Sutjesku, Zelenogori, Vučevu i Foču. Poginuo je u zaprljaju puškomitraljeza, u dvadeset i trećoj godini.

Poslije njegove smrti, u Krajinu je dugo ostala da živi istinita legenda o hrabrom Mukonju, čiji će lik, u pravom, poslužiti Branko Ćopić u dočaravanju književnog junaka Nikoletine Bursaća.

Ljiljana TEŠIĆ

SUSRET SA SLIKAROM ĐORĐEM ČERMAKOM, BANJALUČANINOM U ČIKAGU

● Ako denverski muzej otkupi vaše slike, znači da ste podigli sebi spomenik za života

● Čermak je izlagao i izlazi u najuglednijim američkim galerijama. Njegovi radovi mogu se sresti u najpoznatijim kolekcijama.

● „Kroz moje slike uvijek ćete otkriti da sam iz Jugoslavije“

U MUZEJU BESMRTNOSTI

posljednje u Americi veoma mnogo znači.
A šta to, u stvari, znači? - pitamo Čermaka.

Izložba sa 200 eksponata

- Ako denverski muzej otkupi vaše slike, znači da ste podigli sebi spomenik za života, da ste postali besmrtnik. No, koliko to nešto znači jednom umjetniku - to je druga stvar. Ali, znači na bazi prestiža, jer vas onda drukčije gledaju i kritičari, i kolekcionari, i publika. Naravno, i to što sumi TV stanice, vodeće ovdje, prikazale cijelu izložbu mnogo znači. A mislim da su imali i šta da prikažu američkoj publici. Izloženo je bilo

Ovo je jedna od brojnih Čermakovih izložbi u Sjedinjenim Američkim Državama. Do sada je izlagao i u Los Angelesu, San Francisku, Njujorku, Hjustonu, Čikagu... Dakle, od istočne do zapadne obale. Uvijek je izlagao u najuglednijim galerijama i - ušao je u prestižne kolekcije.

Čermak nam je pričao i o svom životnom putu od rodne Banjaluke do Čikaga. Imao je divno djetinjstvo pored Vrbasa, isto tako i srećnu mladost u Beogradu. A onda drugi svjetski rat, zarobljeništvo i tamnovanje u dvanaest njemačkih logora. Zatim dolazi uspješan bijeg s jednim Francuzom i priključenje francuskom pokretu otpora.

Poslije oslobođenja vraća se u zemlju i saznaje da su mu ubijeni otac i vjerenica, da je nestalo mnogo rođaka i prijatelja... Majka je šest mjeseci tragala za očevim grobom i našla ga...

Svijetla ljubav

Čermak o tim stradanjima njegove porodice u drugom svjetskom ratu priča nekako jednostavno i kao da se nije njemu dogodilo: Ubrzo shvatamo i zašto. On ustaje i pokazuje nam jednu sliku.

- Ovu sam sliku prošle godine donio iz Jugoslavije - kaže Čermak. - Naslikao ju je jedan Tošo, Bosanac iz Mrkonjić-Grada. SA mnom je bio u zarobljeništvu i on me naučio na stvarne životne vrijednosti. Njemu su Nijemci pobili 24 člana porodice. A on, kad se vratio iz zarobljeništva i to saznao, nije suzu pustio. Takva mu je bila životna filozofija. Kaže: „Moj bol nije bol narikaljke. Jer, u Bosni nema potoka tako velikog da bi mogao da prihvati moje suze kad bih plakao za njima. Ali, ja mogu da se svijetlo sjećam njih i da produžim da ih volim kao što sam ih volio dok su bili živi, onakve kakve sam ih ostavio. Eto, tu životnu filozofiju prihvatio sam i ja od mog prijatelja Toše iz Mrkonjić-Grada.“

Ona se poslije rata zaposlio kao ataše za kulturu u američkoj ambasadi. Dosta je, kaže, doprinio na području kulturne razmjene između SAD i Jugoslavije. A doprinosi i danas, jer ga i sada Amerikanci čisto komu uđu kao profesora i univerziteta i sli-

Đorđe u svojoj kući u Čikagu

kara kad žele da šalju svoje grupe u Jugoslaviju.

Njegovi zidovi atelje su prepuni izvanrednih slika, mada su „najbolje ostale u Denveru“. Na njima često nasti jugoslovenski pejzaži i ljudi. Da, upravo tako, iako se Čermak u Americi afirmisao kao slikar. Evo kako on to objašnjava:

Ko se jednom napije Vrbasa...

- Ko se jednom napije Vrbasa - taj ga nikad i nigdje ne može zaboraviti, baš kao ni Halilovac, ako ga prepliva u djetinjstvu. I kako da čovjek zaboravi odakle je? Kroz moje slike i motive uvijek ćete vidjeti odakle sam. Nažalost, izvjestan broj naših slikara koji ovdje žive pokušava da se dopadne američkoj publici slikajući nešto što ne leži njihovom biću, što ne nose u sebi od malena, što ne može biti dio naše tradicije. Ja, šta god slikam, inspirisano je našim. Eto, moja je žena Holandanka, pa moram nešto da naslikam iz Holandije, jer često odlazim kod njenih u Holandiju. Ali i kad slikam holandske pejzaže, koloni i društva su jugoslovenski.

Čermak dobro poznaje savremeno jugoslovensko sli-

karstvo. Poznaje ga, ali, kaže „nije naročito srećan“.

- Naši mladi slikari idu u apstraktno slikarstvo, povode se za Zapadom, i to je zlo - kaže on. Ne mogu da shvatim da naša istorija, naši ratovi sa Turcima, Austrougarskom, Nijemcima, naš narodnooslobodilački rat ne ostavljaju tragove u njihovoj umjetnosti. A to za mene znači da nisu ostavili ljubav prema rodnoj grudi i svom čovjeku. Ja cijenim samo ono što je vezano za našu tradiciju, za naše podneblje, za našeg čovjeka.

Čermak i dalje mnogo slika. A svaku novu sliku, kaže, doživljava kao radanje nove ljubavi. Imate prvi sastanak, prvi poljubac, izvjesnu prisnost i prijateljski razgovor.

A da bi bio u stalnoj i neposrednoj vezi sa rodnom grudom, njenim podnebljem i ljudima koji su vještina njegovog inspiracija, on svake godine na nekoliko nedjelja putuje u Jugoslaviju i nastavlja razgovor s prijateljima tamo „gdje je prošle godine stao“. I tako ta neprekidna veza sa rodnom grudom traje stvarno i preko umjetničkih slika, koje mu u Sjedinjenim Američkim Državama otvaraju vrata u galerijama i muzejima vječnosti.

Sefko HODŽIĆ

A umalo i da ne dode do ovog susreta sa našim zemljakom Đorđem Čermakom, u Americi veoma, veoma cijenjenim slikarom. Srećom, zahvaljujući susretljivosti našeg generalnog konzula Stanka Jerosmića, jedno nedjeljno poslijepodne našli smo se u lijepoj kući u sjevernom dijelu Čikaga, gdje stanuju bogatiji i otmjeniji Amerikanci. Za razgovor smo imali na raspolaganju dva sata, jer tačno u sedam Čermak je morao da obuče „ono što najviše mrzi“ - frak i da ide na jedan prijem.

Čermaka smo zatekli veoma raspoloženog i stekli smo utisak da mu je bilo drago što smo došli.

Đorđe Čermak: Dvije žene

A, zapravo, i došli smo „u pravi čas“ - poslije njegove izložbe u Denveru. Bila je to sjajna izložba. Dvije vodeće američke televizijske stanice napravile su duže razgovore s njim. Prodaja je išla iznad očekivanja, a i denverski muzej je otkupio dvije slike. Ovo

oko 200 eksponata u uglednoj Amparo galeriji. Svaka je slika stajala za sebe, imala svoje posebno osvjetljenje; pozadina je polupuno odgovarala mom koloritu. Posmatrač je mogao da oživi svaku sliku za sebe, a i izložbu kao cjelinu.

ZAPIS

NJEN PRVI KORAK

Teško su sudbinske pjesme neispjevane. Želja za životom pobjeđuje sve. To je osnovni utisak pri ulasku u sobu broj 4, u Zavodu za medicinsku rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović“ u Banjaluci.

Tu je pacijent Ljubinka Kresojević, koja je nedavno u 26. godini života, prvi put stala na sopstvene noge. Najsrčniji dan u životu ove djevojke bio je istovremeno i jedna nova velika radna pobjeda ljekara ovog centra.

Prije nekoliko dana sreli smo se u Zavodu „Dr Miroslav Zotović“ s pacijentkinjom i ljekarima koji su je izlječili.

-- Kada je imala svega tri mjeseca došla je kod nas kao pacijent. Mi smo pokušali i učinili što smo mogli.

Rezultat je tu - Ljubinka je izlječena. Stala je na svoje noge - kaže dr Hamdija Eškić. - U stvari pratili smo njenu bolest kao stručnjaci tek od 1. juna 1984. godine, kada smo uspostavili sopstvenu dijagnozu.

Djevojka je, dakle, prohodala. Ljubinka je pozvana u kancelariju dr Eškića, da sama kaže koju riječ. A prvo što je rekla bilo je: - Nema ništa ljepše nego kad možete sopstvenim nogama! Ne mogu opisati koliko sam zahvalna ljekarima što su me izlječili - kaže ova djevojka.

Doktori su zadovoljni, a još više Ljubinka. Želja za životom pobjeđuje sve! To je utisak u kratkom kontaktu pisca ovih redova s Ljubinkom Kresojević i ljekarima koji je, eto, dignuše na vlastite noge.

P. MATAVULJ

ANTARKTIK PRIJETI POTOPOM

Sudbina Antarktika i njegovog ledenog pokrivača izaziva veliko interesovanje naučnika. Njih zabrinjava porast temperature na Zemlji, za koju se pretpostavlja da će nastupiti usljed povećanja koncentracije ugljenmonoksida (CO₂) u atmosferi. Jer, termoelektrane, kotlarnice, vozila... sagorijevaju sve više mineralnog goriva, izbacujući u atmosferu sve više ugljenmonoksida. Prema rezultatima naučnih istraživanja, njegova koncentracija će dostići maksimum negdje oko 2100. godine. Čovječanstvo će, predviđa se, tada preći na druge izvore energije i sadržaj ugljenmonoksida u vazduhu počće da se smanjuje, tako što će ga okeani apsorbovati.

IZ NAUKE

Poznato je da se taj proces zapaža i danas, ali vode okeana ne mogu da se izbore sa sve većim stepenom zagađenosti vazduha. Poslije 2100. godine, kada koncentracija ugljenmonoksida dostigne maksimum, biće potrebno još 300 do 500 godina da se iz atmosfere „izbacili“ suvišni ugljenmonoksid.

Tako će porast temperature u XXI vijeku dostići maksimum, koji će, prema procjenama, samo na području Antarktika iznositi deset stepeni, pa se nameće pitanje da li Zemlji predstoji katastrofa? Topljenje leda, u kome se nalazi 90% slatke vode, mora izazvati nevidenu poplavu na našoj planeti.

Međutim, na Antarktiku prilikom umjerenog porasta temperature (porast prosječne temperature za 8 do 10 stepeni), debljina ledenog pokrivača će se povećavati! Do toga će dovesti povećanje sadržaja vlage u toplijem vazduhu, što će opet izazvati povećanje količine padavina u obliku snijega. Takva akumulacija vlage u atmosferi će, umjesto katastrofalnog povećanja nivoa okeana, prije izazvati njegovo smanjenje.

Ukratko, ako su sve ove procjene tačne, onda se i pored povećanja procenta ugljenmonoksida u atmosferi, led na Antarktiku u nekoliko narednih vijekova neće topiti!

D. T.

OKRUŽENI SMO RASISTIMA

SA RAZNIH MERIDIJANA

EKSKLUZIVNO ZA
„GLAS“SA ANĐELOM DEJVIS O POLOŽAJU
CRNACA U SAD

Vratimo se, za početak, deceniju i po unazad.

Godina 1969.

Guverneru kalifornije Ronaldu Reganu nije se sviđalo što se na „njegovom“ univerzitetu, Univerzitetu UCLA, jedna mlada profesorica bavi politikom. I to politikom koja zastupa prava crna, žena i - komunisti.

Profesorica ostaje bez posla. Malo zatim odlazi u zatvor. Zbog „ubistva, kidnapovanja i zavjere“.

Osnivaju se komiteti za njenu odbranu. Progresivni dio čovječanstva šalje proteste predsjedniku SAD.

Nevino optužena, puštena je iz zatvora 1972.

Dobitnica Lenjinove nagrade.

Anđela Dejvis.

● Kakav je danas položaj crnaca u Americi?

- Obično se misli da je sve OK u Sjedinjenim Državama. Predsjednik predstavlja svoju zemlju kao ideal demokratije, zemlju u kojoj se poštuju ljudska prava. Lažna su takva predstavljanja. Ni sama ne znam koliko ima političkih zatvorenika, muškaraca i žena, po zatvorima u Sjevernoj Karolini, Kaliforniji, Njujorku, Nju Dž-rsiju... Svuda.

Što se crnaca tiče, danas ih je više nezaposlenih nego u godinama poslije drugog svjetskog rata. Nezaposlenost osobito pogađa mlade. Sedeset odsto mladih crnaca neće moći da nađe zaposlenje u narednim godinama. Raspon u platu između bijelaca i crnaca danas je veći nego ranije. Rasisti, pa i Kju kluks klan, dižu glas. Njihov vođa Dejvid Djuk otvoreno prijeti da će „njegovi ljudi“ čuvati stražu na granici sa Meksikom, kako bi meksičkim radnicima spriječili da uđu otimati posao našim građanima“.

Meni je poznato da se na tako neprijateljski način odnose i drugi rasisti i nacionalisti prema stranim radnicima, u drugim razvijenim zemljama. Oni su čak i povezani.

● Izgleda da je najteže biti crnac u Južnoafričkoj Republici. Sta čine organizacije i pokreti za prava crnaca da se poboljša položaj crnaca na jugu „crnog kontinenta“?

- Za nas je to izuzetno važna borba. Mislim, izuzetno važna i za crnce u Americi koji nose afričko naslijeđe. U SAD čete o Afrikancima čuti da su divljaci. Kad sam bila dijete, dobro se sjećam, za crnce se nije govorilo da je crnac, nego „negro“. To je bio izraz potcijenivanja. Ali, kad je neko htio crnca da uvrijedi, onda bi mu govorio „afrički“. Ovo govori i to koliko ima mržnje u odnosu američkih bijelaca - ne svih, naravno - prema afričkim crncima i kako je ta mržnja sijana među američkim crncima u odnosu na njihove afričke pretke.

Sad je veoma važno pomoći borbu naroda Južne Afrike. Posljednjih godina mi smo organizovali brojne manifestacije i mitinge. A na inicijativu sindikata, dokeri su na zapadnoj obali odbijali da rade na brodovima koji su nosili južnoafričke proizvode.

Na univerzitetima takođe. Postoji studentska organizacija koja je vrlo aktivna.

Ima još mnogo primjera. Ne radi se samo o želji da pomognemo našu braću i sestre u Južnoj Africi - premda je to osnovni cilj - nego o borbi i pobjedi koja će mnogo značiti za sve crnce u svijetu, samim tim i za sve porobljene i izrabljivane, bez obzira na boju kože.

DOPRINOS ALIJA

● Gdje je mjesto Muhameda Alija u toj borbi?
- Veoma je važno to što je učinio Muhamed Ali. Ne mislim na boksa, to me ne interesuje. Međutim, mnogo je uspio zahvaljujući boksu. Čini mi se da je najbolji potez povukao kada je odbio da ode u Vijetnam. Bilo je to u trenutku kada još nije postajao ozbiljniji pokret solidarnosti u Sjedinjenim Državama. Brojni su bili mladi crnci kojima je Muhamed Ali bio simbol i koji su rekli „ne“ kad su ih pozvali u rat. Mislim da je to veoma, veoma važno.

Muhamed Ali pripada organizaciji koja se nekada zvala Crni Muslimani, a danas Nacija

● Danas je više nezaposlenih crnaca nego u godinama poslije drugog svjetskog rata. Nezaposlenost osobito pogađa mlade - Raspon u platu između bijelaca i crnaca danas je veći nego ranije...

Veliki ugled i popularnost među „obojenim“ stanovništvom

islama. Osnovna razlika između mene, kao komuniste i Nacije islama jeste u tome što oni ne dižu glas protiv ekonomskog sistema. Štaviše, kod njih se osjeća kapitalistička orijentacija.

ZAJEDNIČKI PROTIV RASIZMA

● Kako na vašu borbu gledaju oni bijelci koji nisu rasisti?

- Upravo se u ovom trenutku, više nego ikada, osjeća potreba povezivanja svih progresivnih snaga, ne samo obojenih nego i bijelih. Danas postoji velik broj u rasnom smislu mješovitih organizacija i svi se bore protiv rasne diskriminacije.

Ja se posebno ponosim što sam predsjednik Alijanse koju sačinjavaju organizacije čiji su članovi Meksikanci, Indijanci, Portorikanci, bijelci, crnci... Unutar se osjećaju razne političke i religiozne tendencije, svaka na svoj način progresivna.

● Kao borac za prava žena, gdje vidite mjesto žene u toj borbi?

- Borba za emancipaciju žene veoma je bitna. Pogotovo u našim uslovima: u najtežem su položaju obojene žene. Šteta je što se može stići dojam da se američki pokret za oslobođenje žena uglavnom zauzima za bijelu ženu. Rekla bi, čak da se isključivo sastoji od bijelih žena, kao da su crne žene u neakvom boljem položaju kao žene. Istorija, međutim, pokazuje da su se crne žene uvijek prve borile za opštenjivska prava, mislim konkretno na ona prava koja su svima ženama bila uskraćena. Pravo glasa, na primjer.

TEŽAK POLOŽAJ CRNE ŽENE

... Ili, borba protiv silovanja. Slušajući ono o čemu se govori u pokretu za oslobođenje žene, izgleda da su samo bijele žene silovane i da se

Anđela: „Crna žena je obespravljena“

samo one bore protiv tog zla. Zaboravlja se i zapostavlja crna žena. Zaboravlja se da su upravo crne žene još koncem prošlog stoljeća, organizovano započele borbu protiv silovanja. Jer, one su te koje su trpjele nasilja te vrste, kao ropkinje bijelaca. Gazde su imale pravo da vrše obljubu crnih žena, htjele to one ili ne. Ta praksa je nastavljena i nakon ukidanja ropstva.

- Još jedan momenat je važan u organizovanom protestu, crnih žena protiv silovanja: one su u isto vrijeme branile crnce, tvrdeći da nisu oni ti koji siluju bijele žene, kako su pretendovali upravo oni bijelci koji su silovali i bijele i crne žene. Oni su širili famu da su seksualne potrebe crne rase veće nego kod bijelih. Drugim riječima, „normalno“ je da crni muškarci siluju bijele žene, baš kao što je „normalno“ da se crne žene podaju. Nakon toga nije teško izvući zaključak da crne žene lažu kad kažu da ih bijelci siluju.

Na žalost, i današnja situacija podsjeća na prošli vijek. Pokreti za zaštitu žene ne govore o silovanim crnim ženama, a u zatvorima je zbog silovanja najviše crnaca. Lično sam učestvovala u brojnim konferencijama o toj temi i sama vršila istraživanja. Srela sam velik broj crnih žena koje su silovali bijelci i koje su prijavile nasilje, ali niko ih ne uzima za ozbiljno. Štaviše, poznajem žene koje su silovali bijeli i, a potom policajci kojima su prijavile nasilje. Da mene neko siluje, policija bi bila posljednja koja bi za to znala!

● Kad bi se u pokretima za emancipaciju žene vodilo dovoljno računa o rasnoj diskriminaciji crne žene, da li bi onda, po vama, ti pokreti imali značajniju ulogu u današnjem američkom društvu?

- Ne samo o crnim odnosno obojenim ženama, nego o radnicima. Ovi pokreti neće imati ozbiljnog uticaja sve dok se borba za prava radnice ne identifikuje sa borbom za prava radnica i obojenih žena, dok se, zapravo, ova borba ne identifikuje sa borbom protiv rasizma.

Husein HUJIĆ

U PANAMI ILI NIKARAGVI

PROJEKT ZA „NOVI PANAMSKI KANAL“

● Amerikanci su odavno htjeli da grade kanal u Nikaragvi ● CIA i nikaragvanski kontrarevolucionari tvrde da to sada „Zeles Rusi“

Jedna velika američka inženjering kompanija trenutno završava projekt za izgradnju „novog Panamskog kanala“ koji bi prolazio kroz panamsku i kolumbijsku teritoriju i imao znatno veću propusnu moć od sadašnjeg Panamskog kanala, izgrađenog 1914. godine. Ne zna se tačno ko bi sve mogao biti akcionar novog velikog međuoceanskog puta između Atlantika i Pacifika, ali je sigurno da će iz političkih, ekonomskih i vojnostrateških razloga Amerikanci, ako se projekt ostvari, imati presudnu riječ.

Utoliko prije jer se američke trupe u jačini od oko 9.000 vojnika moraju povući iz baza u stratezijskoj zoni Panamskog kanala do 1999.

godine, kako je to utanačena sporazumom Karter-Torihos 1977. godine. Amerikanci zbog krize u Srednjoj Americi na sve moguće načine nastoje da ojačaju svoje prisustvo i nadzor u regionu. Istovremeno su očigledno riješeni da, iz straha da nikaragvanska revolucija ne bude „zarazan primjer“ i za ostale zemlje u toj oblasti, sruše ili neprestano pod opsadom i pritiscima drže sandinističko rukovodstvo u Managvi. Nikaragvanska opozicija, kontrarevolucionari i propaganda CIA, kako objašnjavaju sandinisti, sada u arsenalu optužbi protiv Managve zbog „zavođenja marksističko-lenjinističke diktature, uz pomoć Rusa i Kubanaca“ i „izvoza rev-

olucije“, takođe proturaju glasine, da je nikaragvansko rukovodstvo spremno da Sovjetima omogući da „ostvare strategijski plan izgradnje međuoceanskog kanala preko teritorije Nikaragve“.

U stvari, Amerikanci su još u prošlom vijeku, praktično u isto vrijeme, kad je Francuz Ferdinand de Leseps 1881. počeo da gradi sadašnji Panamski kanal, već imali gotov projekt za izgradnju kanala u Nikaragvi. Kanal bi pošao od ušća rijeke San Huan, na atlantskoj obali, a zatim bi brodovi plovidli dubokim, prostranim i plovitim jezerom Nikaragva do uskog kontinentalnog pojasa gdje je bio izgrađen ostatak kanala do Tihog okeana.

D. BLAGOJEVIĆ

NOVO IZ „LOKIDA“

„Orion“
— Lovac
na
podmor-
nice

Dopisnik rimskog dnevnika „Republika“ iz Njujorka u jednom nedavno objavljenom izvještaju detaljno opisuje novi američki turbomlazni avion tipa „Orion“ i iznosi niz zanimljivih podataka, od kojih je jedan čak bio tema žestoke rasprave u Kongresu SAD.

„Orion“ je namijenjen, kako ističe dopisnik italijanskog dnevnika, za „lov“ na sovjetske podmornice i proizvodi ga firma „Lokid“, koja se sedamdesetih godina „proslavila“ svjetskim skandalom i međunarodnom aferom zbog korupcije oko prodaje aviona tipa „Herkules“.

Najnoviji proizvod firme „Lokid korporejšen“ avion tipa „Orion“ proizveden je po narudžbini američkog Ministarstva odbrane, popularno nazvanog Pentagon. U njega su ugrađeni svi mogući najmoderniji uređaji potrebni za uspješno obavljanje zadataka, a snabdjeven je čak i WC-om - za slučaj da za vrijeme akcije pilota zaboli stomak. U WC-u, naravno, postoji klozet-ska šolja, a na šolji daske i upravo je ovaj podatak izazvao ogorčenje američkih kongresmena.

Kada su Pentagonu stigli računici za prvu isporuku „Oriona“, ispostavilo se da je „Lokid“ za svaku dasku na klozet-skoj šolji zaračunao čak 640 dolara (oko 16 miliona starih dinara, pre-računato u jugoslovensku valutu).

Sobzirom na to da je avion namijenjen izvršavanju specijalnih strateških zadataka, firma je vjerovatno smatrala da i obavljanje prirodnih potreba članova posade u tim uslovima dobija stratešku važnost, pa je prema tom kriterijumu i odrezala cijenu daske na klozet-skoj šolji - ironično ističe dopisnik rimske „Republike“.

Bilo kako bilo, famozna „strateška“ daska je najzad stigla i pred članove američkog Kongresa i izazvala buru protesta zbog svoje pretjerano visoke cijene. „Lokid“ je zato morao da smanji cijenu kako čitav posao ne bi propao, pa je prvo predložio sumu od dvije stotine dolara po dasci, da bi se najzad zadovoljio i sa „samo“ sto dolara (oko dva i po miliona starih dinara).

Ima takvih događaja koje sa posebnom radošću dočekujemo, a kada ih dočekamo onda su to po pravilu pravi praznici i mi želimo da što duže traju. Istina, takvi događaji, kao i sve prave stvari, rijetki su a u kulturi naročito.

Jedan od takvih izuzetnih događaja zasigurno je nedavno otvorena antologijska izložba „Književnost narodnooslobodilačke borbe“ u sarajevskom Muzeju revolucije. Izložba je to iz Beograda, iz Istorijskog muzeja Srbije, i koja je već obišla sve republičke i pokrajinske centre, osim Sarajeva i Titograda.

Od premijere, septembra 1981. godine u Galeriji Narodne biblioteke Srbije, pa do danas ovu izuzetnu izložbu vidjelo je isto tako izuzetno mnogo posjetilaca. Brojke dosežu, stotine hiljada.

Ovog puta, u Sarajevu, izložba „Književnost NOB-a“, biće jedan od najljepših i najdjelotvornijih doprinosa obilježavanju velikog praznika - 40. godišnjice pobjede narodne vojske nad silama fašizma.

Ono što je ovdje izloženo govori o teškom vremenu, kada se stvarao novi čovjek i nova budućnost, i kada su odvažni, svjetlom sopstvene žrtve, krcili tamu na ovom nemirnom prostoru Balkana. To je istovremeno pravi praznik književne riječi one koja je nastala u narodnooslobodilačkoj borbi. Tu je i mnoštvo autentičnih ratnih dokumenata, dnevnika i partizanskih listova. Sve to, na najneposredniji način, pokazuje koliko je red u kulturi i umjetnosti u našoj borbi bio izjednačavan i postojevčan sa juršima na neprijateljske bunkere i utvrđena.

Duhovne bitke bile su jednako presudne kao i one u juršima; posebno na foni dosljedne borbe za ostvarenje i ostvarenje ljudskog u čovjeku, kao univerzalnog cilja svakog autentičnog socijalizma.

OLJAČA: „STIH RAVAN RAFALU“

Na otvaranju izložbe „Književnost narodnooslobodilačke borbe 1941-1945“ u sarajevskom Muzeju revolucije, akademik i prvoborac Mladen Oljača, naš istaknuti književnik, svojstveno samo njemu, govorio je nadahnuo i sugestivno.

... Stih je, dakle, ravan rafalu, eksploziji bombe, topovskom tutnju i pjesnik ne traži distancu niti čeka muzu, već svoj ljudski dug obavlja na jedino mogući način - poistovjećanjem revolucionarnog čina sa činom stvaranja. To je ona idealna sinteza revolucije i pjesme što govori da su naši pisci svih jezika, svih naroda i narodnosti ove zemlje, na Župančičevu „Več poet svoj dolg“ odgovarali gromko i složno, strasno, revolucionarno i pjesnički ubojito da je pisac tamo gdje i opstanak, i da će sa revolucijom i biti njen najbolji sin, znači osiguravati samu osnovu stvaralaštva. Nema ničeg moralnijeg, presudnijeg, humanijeg, ljepšeg, veličanstvenijeg, potresnijeg i ljudski dramatičnijeg od ove borbe“, rekao je, između ostalog, Mladen Oljača otvarajući izložbu „Književnost NOB-a“, koja će u sarajevskom Muzeju revolucije biti postavljena do kraja marta, a potom se seli za Titograd, pa u Maribor. Predviđena je i međunarodna razmjena (uzgred ova, izložba je već 1983. godine poželjela veliki uspjeh u Sovjetskom Savezu, u Volgogradu).

DESET GODINA TRAGANJA

Magistar Savo Andrić, kustos Istorijskog muzeja Srbije, autor je ovog pionirskog poduhvata u oblasti literature koja je stvarana u toku

● Mr Savo Andrić, kustos Istorijskog muzeja u Beogradu: „Mišljenja sam da će književnost NOB-a u našoj istoriji dobiti daleko bolje ocene nego što je dobijala za vreme rata, kada je pisana, a naročito bolje ocene od onih posleratnih...“

VIZIJA NOVOG ČOVJEKA

KULTURNI DOGAĐAJ GODINE U SARAJEVU

IZLOŽBA „KNJIŽEVNOST NARODNOOSLOBODILAČKE BORBE 1941-1945“

oružanog dijela naše revolucije. Literatura koja još nije adekvatno ocijenjena, niti je istražen njen izuzetni značaj u stvaranju novog čovjeka, novih ljudskih odnosa, u onome što se zove stvaranje ljudskog u čovjeku.

Deset godina je trajao izuzetno naporan rad, traganje po arhivima i muzejima, dok konačno nije ostvarena Andrićeva ideja o postavljanju izložbe o našoj ratnoj književnosti. Tako je zagubljena Čopićeva pjesma o seljačkoj turbi pronađena u arhivu Istorijskog muzeja u Skoplju. Isto tako pronađen je bezbroj unikatnih fotografija naših poznatih književnika, i zagubljenih djela i dokumenata. Isto je i Mladen Oljača, bio siguran da mu je uvijek nestao u posljednjoj ratnoj godini, negdje u Grmeču, rukopis „Palisu mladi“, ali ga je Savo Andrić pronašao.

— U pripremanju ove izložbe — kaže Mr Savo Andrić, koji o ratnoj književnosti priprema i doktorsku disertaciju — glavni izvor građe mi je bio Arhiv Vojnoistorijskog Instituta u Beogradu. Izvanrednu saradnju imao sam sa Muzejom revolucije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, a isto tako imao sam uspešnu saradnju sa muzejima u Ljubljani, Skoplju, Novom Sadu, Zagrebu. Takođe veoma značajne informacije dobio sam od mnogih naših pisaca, učesnika rata ili od njihovih porodica. Poseban doprinos dala mi je porodica Vjekoslava Vjeka Afrića, koji je sačuvalio velik broj fotosa iz rata i znan broj dokumenata.

OLJA IVANJICKI: „Dvadeseti vek“

● Jedno od najznačajnijih otkrića na ovoj izložbi je sazivački proglas za Kongres Saveza književnika Jugoslavije, koji je napisao tadašnji povjerenik za kulturu Veselin Masleša sa Jovanom Popovićem.

— Književnost narodnooslobodilačke borbe stvarana je u neprestanoj oružanoj borbi protiv okupatora i domaćih izdajnika dok je neprijatelj težio nacionalnom suprotavljanju i podeljenosti naših naroda, a javlja se kao jedan od najuzvišenijih vidova duhovnog stvaralaštva NOB-a. Ona je duboko angažovana u smislu ostvarenja ciljeva KPJ, istaknutih već u prvim ustaničkim proglasima, kojima se pozivaju svi naši narodi na otpor i borbu, na sprečavanje bratoubilačkog rata i jačanje zajedničke borbe u duhu bratstva i jedinstva.

BEZ PRAVIH OCJENA

● Govoreći istovremeno snagom istorijskog dokumenta, književnim i likovnim sadržajima nastalim na našem tlu u periodu 1941-45. narodnooslobodilačka borba ukazuje se pred nama u svojoj snazi i širini - po mnogim osobenostima jedinstvena u čitavoj porobljenoj Evropi.

— Što se tiče same književnosti u NOB-u, mišljenja sam da će ona u našoj istoriji dobiti

daleko bolje ocene nego što je dobijala za vreme rata, kada je pisana, a naročito bolje ocene od onih posleratnih. Tek predstoji objektivna i ozbiljna analiza. Polazim od toga da je naša ratna književnost nedeljiva, tj. jugoslovenska. Kad smo kod pravog verifikovanja književnih djela iz NOB-a, mislim da do sada nisu izrečeni pravi sudovi o partizanskim pesmama Ivana Gorana Kovačića, koje se po svojoj umetničkoj vrednosti mogu porcditi sa „Jancu“, Dušan Kustić, Radonja Vešović, Kajah, Bor, Selikškar... sve su to pisci čije stvaralaštvo iz NOB-a zahteva novo i detaljnije vrednovanje. Evo, recimo, izložba je otkrila i izvanredne pesme Ivana Popovića, čiji identitet do danas nismo utvrdili. Dalje, ova izložba je tek otvorila, i otvara, mnoga pitanja i prostore za izučavanje književnosti NOB-a. Uzimamo samo primer partizanskog lista - „LIRIJA“ iz 1942. godine, sa Kosova, koji na lep način kazuje koliko je naša književnost nedeljiva. Naime, u tom listu izlazili su tekstovi i na srpskohrvatskom i na albanskom jeziku. Tu su tekstove objavljivali Fadil Hodža i Esad Mekuli. Imamo listove u kojima su objavivani istovremeno tekstovi na svim jezicima naših naroda i narodnosti. Tako list „Naša borba“, koji su u koncentracionom logoru Fesembrone u Italiji izdavalo stotinjak zarobljenih partizanki, objavljivao je tekstove na raznim jezicima naših naroda. Ukupno je izšlo osam brojeva, a mi posedujemo za sada samo jedan komplet.

Marko RUČNOV

SKICA ZA JEDAN PORTRET

DVADESET GODINA SA „PELAGIĆEM“

— Kao pjevač amater, zajedno sa „Pelagićem“, obišao sve krajeve naše zemlje, a nastupao i na mnogim inostranim scenama - Austriji, SRNjemačkoj, Italiji, Poljskoj, ČSSR, Francuskoj

Prije dvadeset godina Milovan Barasić je kao sednaestogodišnji dječak prvi put stao pred mikrofon na javnom nastupu. Bilo je to u okviru koncerta Radničkog kulturno-umjetničkog društva „Pelagić“, u kome Milovan i danas aktivno djeluje. Njegova izvorna narodna pjesma plijenila je simpatije publike svih ovih godina. Rad u amaterizmu donio mu je i mnoga priznanja: bronzanu, srebrnu i zlatnu medalju Saveza amaterskih društava Bosne i Hercegovine. Medalju rada sa srebrnim vijencem, a jedno od najnovijih, takođe vrijednih, priznanja je zlatna plaketa RKUD „Pelagić“.

Sjećam se kad me je sestra, član folklorne sekcije, odvela na prvu probu. Bila je sigurna u moj talentat i kako izgleda, nije se prevarila, jer, poslije aplauza koje sam dobio na koncertima, uslijedile su pobjede na takmičenju „Prvi glas Banjaluke“, na Svezarzijskom takmičenju 1972. godine, na subotičkom „Festivalu večeri narodnih pjesama“, „Daruvarskim susretima omladine Jugoslavije“, itd.

Sa „Pelagićem“ je obišao skoro cijelu Jugoslaviju i bio na gostovanju u Austriju, SR Njemačku, Italiju, Poljsku, Čehoslovačku, Francusku.

Milovana Barasića su zapazili i ljudi sa televizije, pa se tako našao u ekipi od šest mladih pjevača, koji je trebalo da ožive staru bosansku narodnu pjesmu kroz predviđenu seriju emisija „Iz Kubina vremena“.

— Ovaj poziv me je prijatno iznenadio i rado sam se prepustio matici koja me je ponijela profesionalizmu.

Naravno, bio sam vrlo mlad i dao sam sve od sebe kako bih postao pravi profesionalac, kao neki moji uzori. Međutim, u praksi je sve to izgledalo drugačije. Boravak u Sarajevu, naporna snimanja u ton-studiju i pred kamerama, dogovori, obećanja, probe i napetost brzou mi razbistrili sliku u glavi. Kulminacija je bila traženje nekih ljudi da svoj glas posudim drugom pjevaču, koji je trebalo da nastupi u emisiji uz moj plej-bek. To zaista nisam mogao da prihvatim ni zbog sebe, a ni zbog svojih drugova iz amaterskog društva. Radije sam se odrekao profesionalne karijere, snimanja ploča, zarade... Vratio sam se amaterizmu i entuzijazmu, pjevanju iz ljubavi.

Profesionalan odnos, talentat i uporno vježbanje doveli su do toga da se njegove interpreta-

Sa jednog nastupa u banjalučkom Domu kulture

cije sevdalinka čuju na radio stanicama u Banjaluci, Zagrebu, Sarajevu i Beogradu, da nastupi zajedno sa Zehrom Deović, Nedžadom Salkovićem, Zaimom Imamovićem, Zvonkom Bogdanom i drugima.

— Jedan nastup, ipak, moram da izdvojim jer će mi ostati sigurno u sjećanju cijelog života. Bilo je to 1972. godine u Domu armije kada sam pjevao na prijemu za predsjednika Tita - kaže Barasić.

Interesantno je i to, da se, pored svih obaveza u „Pelagiću“, i uspješno bavio fudbalom u pionirskim i juniorskim timovima „Borca“ i

„Željezničara“. U posljednjih nekoliko godina aktivan je u kuglanju - član je Kuglaškog kluba „Rudi Čajavec“. Da to nije samo rekreacija pokazuju rezultati na takmičenjima. Dosad najvrijedniji je postigao u kuglani „Borik“ sa 1028 oborenih čunjeva.

Na pitanje kako uspijeva da uskladi obaveze u porodici i na poslu sa onim sportskim i „pjevačkim“, Milovan kaže da se sve može kad se hoće i da to najbolje znaju oni koji se godinama organizovano bave amaterskim radom, kojem je on posvetio dvije decenije života.

Ivica PERLIJA

MILAN MUČIBABIĆ

Vučica

(SVOM DRAGOM UNUKU SRĐANU MARKOVIĆU)

Dolina je tutnjala od avionskih bombi i artiljerije, brda su ječala, a naša kuća tresla se kao na vodi. Zatim je nastala duboka snježnatišina i ja sam utonuo u neku bijelu, bezdanu prazninu. Došla je vučica, koja je prethodne noći vijala u svojoj pustoši i, nadnoseći se nada mnom, zapahnula me vrelim zvjerinim dahom. Nakon toga pojavio se moj otac i, dotičući mi čelo, rekao nešto nečujno, a ja sam taj dodir zapamtio kao bol rastanka.

- Odoše naši - reče majka i klonulo sjede pored moje postelje. Zima bijaše na izdisaju i, kako se činilo, sve je nekako bilo na izdisaju bez uzbudljivih znakova proljeća. Svjetlost hladna, bezdušna. A okolne šume još pune snijega. I jezivo zavijanje vukova. Kao da su još samo oni ostali u životu.

Morila me tifusarska glad i po čitav dana sam pio nekakvu gorku vodu od prokuvanih trava. Pomažući mi da skuvam promrle krompiriće, majka je opekla ruku, a ja sam ležao pored nje i ljubeći joj zavoj vjerovao da će joj to pomoći. Obuzeta groznicom, dozivala je oca moleći ga da ugasi neku nevidljivu vatru da ne bismo izgorjeli. Zatim je preda me stavljala prazan čanak nutkajući me da jedem neku nepostojeću hranu. A naša kravica Mladulja zvala nas je tužnim mukanjem i ja sam odlazio da joj položim šaku siena od uštedevine koju smo čuvali za dane teljenja.

Sad, kad sam prezdravio od tifusa, povratilo mi se osjećanje straha od tišine i samoće, pa sam se privlačio uz vrela majčina njedra. U suton je tišina bivala još teža; prožeta ostrvljenim vučjim zavijanjem. Majka je govorila da vije vučica - ne znam po čemu je raspoznavala. Sjećajući se našeg tornjaka Lunja, koji je nestao kad je otac otišao s partizanima, strepio sam da će ga vukovi rastrgnuti i činilo mi se da se

vučica ruga našoj nemoći jer zna da je naš otac bio lovac.

Onda, jednoga jutra, naša dolina počeo da stenje i ječi od nekakve tegobe, a otjeci u stijenama bili su izobličeni, nepoznati. Orljava je trajala dugo, a zatim se pomoli švapska kolona: kamioni, tenkovi, topovi. Gamizali su prema Sutjeski, koja je dotle bila samo geografski pojam. U svojih devet godina pamtim sam dvije godinera, ali ih takve još nisam vidio: išli su bez otpora, pa su mi se činili nestvarni kao utvara. Odjednom, pored kolone, ugledah našu Mladulju; nezavijerena, okretala se put kuće i trzala rogovima da se oslobodi priuze, ali su je vojnici čvrsto držali - bila je njihov plijen. Zapomagao sam, a majka je ustala i, povodeći se i teturajući, pošla za kolonom. Ja sam takođe pošao za njom; shvatio sam da se ne smijemo rastati i da nam bez Mladulje, koja će se uskoro oteliti, nema života.

Nikad neću zaboraviti kako su gorjele majčine oči: goleme na iskopnelom licu, prepune crnog pačeničkog plamena, činilo se da će se rasprsnuti i tada će nastati neka nezamisliva kataklizma. Švab s oficirskim širitima, kome je pokazivala na mene, a zatim na steonu kravu, netremice je gledao u nju, kao nečim zastrašen; nešto je rekao vojnicima i oni pustiše kravu, koja se pribi uz majku sva naježena.

U tom trenu odnekud se pojavio naš Lunjo i s mjesta kidisa na švapskog vučjaka, krupnog kao vuk. Evo ti nevolje! Valjali su se u klupku prašine, a ja sam odnekud vjerovao da je naš Lunjo jači. Iznenada oficir poteže pištolj i ispali tri metka, a Lunjo se preturao, smukom gamižući na prednjim šapama, pođe da se ukloni s poprišta.

Ostavljajući krvav trag, pas je poslušno pošao za nama i sklopkao se

pored ambara. Gledao nas je tužno, kao da se oprašta, zalizivao rane, a hranu nije uzimao, jer je bio ranjen kroz stomak. Desetak dana iza toga, dok su planine tutnjale, naša Mladulja se otelila i svima nam je laknulo. Majka se malo omočala, pa je odlazila u šumu i donosila joj namramke nabreklih pupoljaka, a od preostalog ječmenog brašna pravili smo sebi i Lunji taranu sa žirom i Mladulji napoj. Šalica mlijeka bila je za nas spasonosna. I Lunjo počeo da se oporavlja.

Zatim je majka počela da vodi kravu u šumu zvanu Osoje; sijena više nije bilo, a kalac je tek počeo nicati. Duvali su studeni vjetrovi s planina, pa majka nije htjela da me, onako iznurenog, vodi sa sobom, nego me zatvarala u trap, koji je mirisao na ostatke natrulog krompira i na miševu... bojala se da me samog ostavi u kući. Poslije nekoliko dana za njom je počeo pristajati Lunjo, a onda i ja. Gora je ozelenjela, padale su bujne proljetne kiše. Nailazili su tifusari sa Sutjeske, a meni se činilo da im, onako spješalim, kosti šobocu, i bilo me je strah. Vučica se sve rjeđe čula, a zatim, jednoga dana...

Lunjo je prvi opazio. Zalajao je muklo, gotovo očajno, kako psi laju na svog najljucjeg neprijatelja, a ona je počela da manevriše, dok su njeni vučići - troje - stajali naculjenih ušiju i u horu škamutali. Onako mršava i odrpana, vučica nije bila strašna, ali njene namjere odavao je zvjerski bljesak očnjaka. Sve do tad, kako mi se činilo, nisam znao šta je pravi strah, čak ni kad sam samovao u trapu, a sad mi se počela lediti krv u žilama. Majka me pozvala da se pribijem uz bukvu, a sam je pošla da nekakvim osjećanjem otjera zvijer koja se iz zaleta sklapiša s Lunjom. No, vučica je nadmudrila: neočekivano je zaskočila i nju i Lunju i našoj mladulji zarila očnjake u vime, a ona, jadnica riknu od bola. U tom trenutku i meni se povratila snaga i nas svetloje nasrnusmo na vučicu, koja odskoči i počeo zmica. Za sve vrijeme njeni vučići, još mali i umiljati, škamutali su nekim veselim glasovima kao da smo im priredili zabavu, a pas nije na njih nasrtao. Kad majka uze kravu za povodac i pođe niz Osoje i vučja porodica krenu za nama. Tako sve do ruba šume. Tu nas napustiše i vučica, zaleći za plijenom, pušta jedan žaloban zov.

Sav izranjavan, Lunjo se ponovo skupčao pod ambarom. Majka se brinula za Mladulju: pravila je meleme i premazivala ranu, ali vime bijaše zasušilo, pa mlijeka nije bilo ni nama niteletu. Strahujući za tele, majka je klela: zar nije mogla naći drugi plijen nego nasrće na nezštičeno, sirotinjsko, a meni se

odnekud činilo da ona razumije njenu nevolju i da u takvoj kletvi nema dovoljno mržnje nego više prijekora. Prisjećao sam se vučica - bijahu mali i bezopasni - i sve mi se činilo da bi rado podojili našu Mladulju. A mladulja, čim je izišla iz šume, otela se s priuze i poterala svom teletu.

Tako potraja nekoliko dana. Krava još nije pripuštala tele, ali se rasjekotina počela zamirivati. A onda, jedne kišovite noći Lunjo zauzla nama poznatim glasom koji psi laju na vukove. Majka je izlazila dva puta i, mašući glavnom, obilazila oko kuće, ali ništa nije primijetila. Usnuo sam od umora i sanjao vukove, a kad sam se probudio vidio sam majku kako lozivatru. Od tevatrice i majčine blizine razli mi se toplina oko srca. Kao i obično, podosmo da obidemo Mladulju i da joj ponesemo napoj.

U klanici je vladala polutama, a naša mlijekulja dočeka nas uznemirenim mukanjem, sva naježena. Tad primijetismo da je krov na klanici provaljen, a odozgo, s nebeske rupe, gleda nas vučja glava. Stojeci pred tom neobjašnjivom pojavom, osjetismo kako iza nas šmugnu ne-

ka studena sjenka, a kad istrčasmu, vidjesmo da je to naša poznanica vučica. Iza klanice, s krova, pohitaše njeni vučići i izgubiše se u potočini. Zatvoreni u kući, Lunjo nije mogao izići.

Tog jutra dođe nam djed Vujo, mršav, odrpan i posivio na neki starački način da mi se učinio sličan staroj vučici. I pobjoah se da će mi se tako početi utvarati. Pošto raspri torbu, prepunu hrane djed me zagrlj od želje i, raspitujući se za naše zdravlje, stade nabrajati ko je sve u selu poginuo a ko umro od tifusa. A kad majka ispriča svoje nevolje s vučicom, čudeći se kako je zvjerka noćila s kravom i teletom a da ih nije zaklala, starac reče da je to zbog toga što je rupa na krovu bila visoka, pa kad je vidjela da se tu da ne može vratiti, premrla je od straha. A vučići su je čekali.

- Meni se čini da je to zbog teleta... i ona je, jadnica, mati, pa se sažalila - kaže moja majka. - Eto, svetri smo majke...

Djed zavrti glavom kao da je sažaljeva zbog takve pameti. Od njega saznadoh da vukovi nikad ne boluju tifus i razne druge mudrosti. Događaj s vučicom nisam mogao zaboraviti. I pitam se da li su stvari onakve kao što ih mi vidimo ili onakve kao što ih drugi vide.

MEMOARSKA LITERATURA

Ka „ženskoj prozi“

IRENA VRKLJAN: SVILA, ŠKARE; GRAFIČKI ZAVOD HRVATSKE, ZAGREB, 1984.

U memoarskoj literaturi ima mnoštvo načina pisanja o sebi i o drugima, o zbivanjima u svom vremenu, ali, najčešće, takvim pisanjem se nastoji odrediti vlastita uloga u „stvaranju“ svijeta i vremena. Sa Irenom Vrkljan to nije slučaj. Ova pjesnikinja nadrealističkog usmjerenja, prevodilac i sada - prozaišta, pišući uspomene SVILA, ŠKARE odlučila se da ispisuje stranice o svom životu, o svom djetinjstvu i svojoj usamljenosti koja je takoreći njezin zaštitni znak, kao i o svojim pjesničkim prvencima pretačući ih u prozu koja se, u prvi mah, ne doma kao autobiografsko djelo. Da je riječ o autobiografiji svjedoče tek pokoja imena stvarnih ličnosti kulturnog života (Miljenko Stančić, Ljubiša Jocić i dr.), što nagovještava da je literalizacija dostigla vrlo zavidan nivo u kojem naročito dominira sam čin pripovijedanja, a tek je u drugom planu zbijanje, činjenica.

Ovakav postupak Ireni Vrkljan omogućava da pokuša odrediti, procijeniti, a i objasniti neke ključne momente u svom životu (skoro psihoanalitički), što su je vodili od Beograda do Zagreba Opatije, ponovo Zagreba i na kraju Njemačke. Ona slika svoju porodicu, vlastiti položaj unutar porodičnog života, slika vrijeme u kojem je rasla i školovala se, slika jedno doba u kojem je ona tek neznačajna (kao da želi, kao da stalno insistira da tako doživljavamo njezino djetinjstvo i mladost) prema određenim univerzalnim kategorijama. Takvom skromnošću ona predstavlja i svoje stvaranje, ono sve o čemu je sanjala i stvarala, nikad ne želeći da bilo čemu samo presuđuje; ili je svoje ispise doživljavala kao okvire u kojim je neminovno nastojalo pjesničko djelo koje se, njenim odlaskom iz Zagreba, skoro počelo zaboravljati.

Irena Vrkljan se nije opravdavala, nije se branila, nije napadala, ona je prosto ispisivala svoj životopis koji nimalo nije bio posut ružama. Ali u tom izražavanju svog usamljeničkog života kao da je pokušavala da se pozabavi formom pripovijedanja gdje govori o sebi i iz sebe. Ta je forma proširena pismima sestara čime je upravo iskazivano sve ono što je sama već isticala, samo što je ugaio posmatranja pomjeren (da li je autorica preradivala ova pisma, i da li ih je sama napisala, teško je reći, ma koliko se osjeća izvjesna podudarnost u načinu izražavanja).

U knjizi Ireni Vrkljan SVILA, ŠKARE postoji izvjesna značajka koja bi se mogla kazati za „žensku prozu“, uk-

U SVIJETU KNJIGE

oliko ona, kao fenomen, može da postoji i da se upotrebljava: to „žensko“ kao kvalitet, a kojeg su žene-piscivirke malo koristile, sposobnost je da, u pripovijedanju, potaknut nizom motiva, autor stalno proširuje priču, poput koncentričnih krugova, detaljima koji nisu u direktnoj vezi sa osnovnim pripovijednim tokom. To kod Vrkljanove nije osnovni postupak, već se samo povremeno naslućuje: da je, kojim slučajem, usmjerila takvim pravcem pripovijedni tok, vjerovatno bi u ovoj knjizi dobili mnogo značajnije prozno ostvarenje kojeg, u ovakvom obliku, posjeduje samo kao memoarsko djelo. Mladen ŠUKALO

PREVODI

Demistifikacija metafore

SUZAN SONTANG: BOLEST KAO METAFORA, RAD, BEOGRAD, 1983.

Zašto baš „Bolest kao metafora“?

Površni kontakt sa naslovom knjige upućivao bi na pomisao da je u njoj riječi o bolesti kao medicinskom fenomenu. Međutim, u knjizi *Bolest kao metafora* Suzan Sontang inače veoma plodan američki avangardni kritičar i pisac ogleda, kao što su: „Stilovi radikalne volje, Eseji o fotografiji - ne analizira prevashodno bolest nego „bolesti“ upotrebljenu kao figuru ili metaforu“. Autorica insistira na demistifikaciji metafora i oslobađanju od njih, kao elementu organizovanog carstva bolesnih. U tom smislu, posebnu pažnju poklanja hipertrofiji metafore, u prevashodno nacističkoj, propagandi koja je skrivala manipulaciju u surovost stvarnosti. Iza mistificiranog jezika nacističke propagandne kozmetike krilo se ružno lice društvene stvarnosti. U tom pogledu Suzan Sontang, kako to dobro primjećuje u svom predgovoru Zoran Minderović „kopernikanski pokreće lingvistički apsolutizam teoretičara kao što su Verf i Lakan: jezik, tvrdi ona, oblikuje našu svest ne po diktatu nekog natprirodnog determinizma, nego zato što ispunjava vakuum stvoren čovekovom pasivnošću“. Upravo, „čovekova pasivnost“ je onaj element koji je ne samo bio podvrgnut uticaju djelovanja nacističke propagande, nego i faktor koji je u je omogućavao.

Braco KOVAČEVIĆ

POEZIJA

VOLJETI GRADOVE

Jusuf Begić: Ulazak u gradove, Zajednica književnih klubova Srbije, 1984.

Jusuf Begić je suptilna pjesnička ličnost u bosanskohercegovačkoj poeziji već poznatoj po izuzetnoj pjesmi, jednoj pjesničkoj viziji u koju je satkan sav tpračaj i život Bosne. Riječ je o njegovoj poemi „Bosna“ u kojoj je dosegnuo snažno pjesničko poimanje života.

Najnovijom zbirkom pjesama Begić pokušava ući u gradove, u te košnice ljudskog življenja, u taj kaos ljudskog bivstvovanja, gdje su s rukom pod ruku jednako važni i život i smrt, nadanje i stradanje. U takvoj kolotečini života Begić pokušava da uhvati čovjeka, da ga smjesti u njegovu ljušturu, da mu otkrije i pokaže srce, da ga dovede u red ljudskog stremjenja na sve one male stvari koje ga čine čovjekom.

„Ulazak u gradove“ je pričanje priče o čovjeku, o njegovom strahu pred tom kolotečinom života, koja u njima guta sve pred sobom. Upravo na tu kolotečinu života Begić želi da skrene pažnju. Prepusti li joj se prijeti ti uništenje, odupreš li se čekaju te nova iskušenja koja je teško predvidjeti. U tim planjima, u tom životnom haosu u kojem je čovjek prisutan, gradovi postaju žarišta ljudskog sukobljavanja na koja u svojim pjesmama ukazuje Begić.

Namjera pjesnika je u svakom slučaju dobra i predstavlja svojevrsan izazov, na nekim mjestima svojim pjesničkim kazivanjima Begić uspijeva da uputi čitaoca na takve probleme, na nekim mjestima to ostaje kao pokušaj i ništa više. Možda je u sva ta kazivanja trebalo unijeti više one duboke ljudske istine o prepoznavanju samog sebe u situacijama koje se nude drugima. Ali ako tome dodamo i činjenicu da su neke od Begićevih pjesama samo pukli nagovještaj ulaska u gradove, ali ne i stapanje sa životom u njima, ostaje za konstataciju da Begić nije uspio da nas do kraja dovede do bila života gradova u kojima trajemo. Pokušaj je ostao nedorečen, ali ne i bezalzen da se ponovo ne pokuša bivstvovati u njihovim krvotocima trajanja.

Momir LAZIĆ

„SANINI“ NOVITETI

BOSANSKI NOVI, 15. mart - „Sana“ to tako radi: dva puta u toku godine, s proljeća i jeseni, nađe se na okupu njena cjelokupna trgovačka mreža. Dodu ovdje dobivajući i poslovni partneri iz svih krajeva Jugoslavije i za svega šest dana bude ugovorena i prodana cjelokupna kolekcija proljeće - ljeto i jesen - zima.

Tako je bilo i ovog puta. U motelu „Una“, na samoj obali istoimene krajiške ljepote, tri dana je trajalo ugovaranje kolekcija za sezonu jesen - zima 85. I svi su na kraju bili zadovoljni. A kako i ne bi bili, kada je „Sanina“ kolekcija pobrala sve komplimente na sajmovima mode u zemlji i inostranstvu. Najviše ocjene su date na sajmovima mode u Beogradu i Ljubljani, ali i u SR Njemačkoj, Francuskoj, Holandiji, Švajcarskoj...

Kolekcija je radena po uzoru na najpoznatije svjetske modne kuće. „Sana“ zna da osjeti pulse modnih

kretanja u svijetu. Zna i umije to obilato da koristi. Zbog toga nije ni čudno što će OOUR Trgovačka mreža ove godine realizovati skoro trećinu ukupnog prihoda radne organizacije. Znali smo na vrijeme da shvatimo kako bez vlastite maloprodajne mreže nema ni sigurnog kupca. „Sana“ danas ima 85 prodavnica u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj i Sloveniji. Svake godine otvorimo po desetak novih prodavnica - ističe Dragutin Babić, direktor OOUR-a „Trgovačka mreža“.

Treba vjerovati i riječima Stojana Kondića, komercijalnog direktora „Sane“, kada kaže:

„Dječija kolekcija nas je najprije iznenadila. Iskren da budem, ni mi se nismo nadali da će baš dječija kolekcija ove godine biti tako dobro primljena. Jeste, „Sana“ je postala čuvena po ženskoj intimi, ali se sve više nameće i kao proizvođač bluze - haljine i kao proizvođač bluze - haljine i dječijom konfekcijom.“

na i, eva, u posljednje tri-četiri godine, i dječijom konfekcijom.

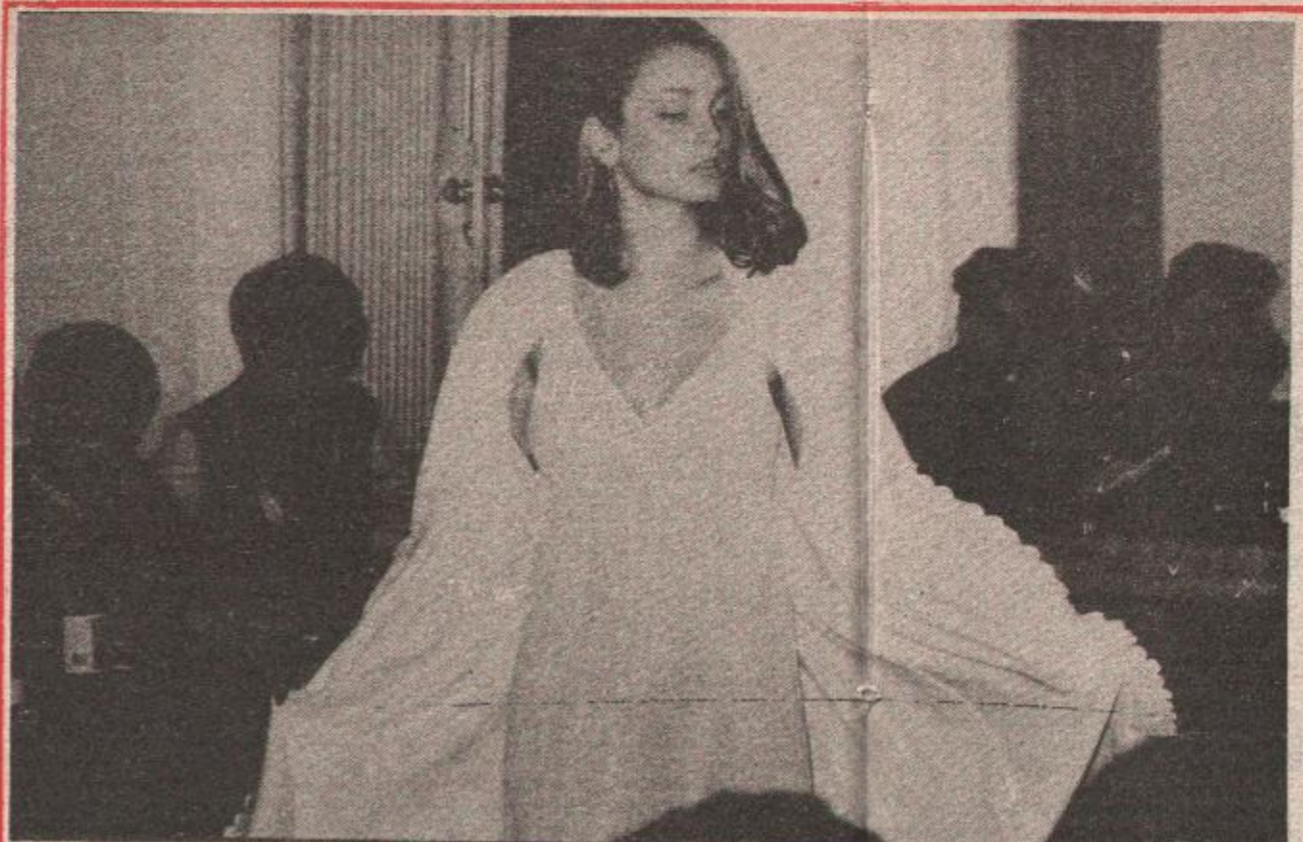
Trgovci su, kažu, probirljiviji. Međutim, kada je riječ o „Saninoj“ konfekciji „jesen - zima 85“, svi su prepuni hvale za ukusne modele bluze, haljina, suknji, za „intimu“ i, naravno, dječiju kolekciju.

- Zaista nemam riječi da iskažem divljenje za ovu kolekciju - kaže Gorjica Tsofilović, poslovođa „Sanine“ prodavnice u Benkovcu - Samo da na vrijeme dođe u prodavnicu, nema brige da neće biti prodane i haljina, i bluze, i spavačice i dječija konfekcija.

Izuzimajući velike sisteme SOUR „Borac“ (Travnik), beogradske robne kuće „NA-MU“ i vlastitu maloprodajnu mrežu, do sada je ugovorena prodaja 274.000 proizvoda ženske „intime“, 45.000 haljina i preko 480.000 dječijih kompleta i haljinica.

- Vjerujemo da ćemo, uključujući i jesenje ugovaranje kolekcije proljeće - ljeto i ove, jesen - zima, plasirati na domaće tržište oko 1.500.000 naših proizvoda. Značajno je spomenuti da će izvoz na konvertibilno tržište biti ove godine znatno povećan, i to direktan izvoz naših proizvoda. Ne treba brinuti što je januar i februar bio nešto slabiji nego inače, mi ćemo naš plan, ubijeđen sam, i ove godine u cijelosti realizovati - napominje Milan Begović, rukovodilac komercijalne službe.

S. RISOVIĆ — D. KECMAN

„INTIMA“: „Sana“ je poodavno stekla ime u poslovnom svijetu. Prošle godine za modele „Intima“ dobila je niz priznanja za donje rublje. I u kolekciji „jesen-zima 85“

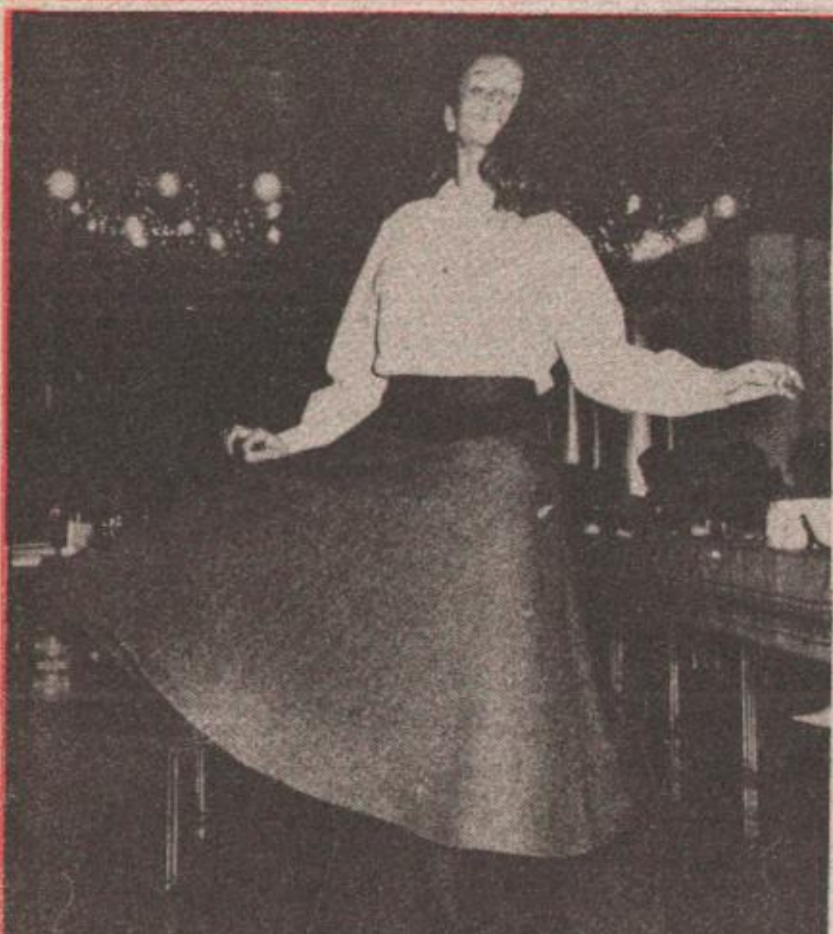
dominira „Intima“. Komblezoni i spavačice su rađene od pamuka i sa bogatim ukrasima čipki i vezova.

HALJINE: Preovlađuju sivi i crni tonovi boja. Kretanja po uzoru pariskih modnih kuća.

- Haljine su pretežno namijenjene mladim osobama. Nešto su duže i slobodnijeg kroja. Vjerujem da će imati dobru prodaju na tržištu, jer su vrlo dobro ocijenjene na sajmovima mode.

Još bih rekla da je dječija kolekcija „jesen-zima 85“ doživjela pravi bum. Ni mi u „Sani“ se nismo, iskrena da budem, nadali da će baš dječija kolekcija biti tako dobro primljena - kaže Nada Maran, modni kreator u „Sani“.

BLUZE I SUKNJE: Gotovo svu svoju proizvodnju OOUR Konfekcija iz Bosanske Kostajnice plasira na inostrano tržište. Ovak kolektiv se specijalizovao za proizvodnju ženskih bluzi, dok se suknje kroje i šiju u Bosanskom Novom. Bluze su od uvijek bile po ukusu

evropske mode, a suknje tek traže svoje mjesto u probirljivom svijetu mode. - Izuzetno smo zadovoljni kreacijama suknji. Nikada kao ove godine nismo dobili toliko komplimenata za suknje - ističe Stojan Kondić, komercijalni direktor „Sane“.

PIDZAME: Sve više su prisutne u „Saninoj“ kolekciji. Preovlađuju svježe pastelne boje. Ova tri modela su dobile i najviše

komplimenata od modnih kreatora na sajmovima mode u Beogradu i Ljubljani.

OVIIH DANA
U POTKOPAONIČKOJ
OPSTINI BRUS

PROLJEĆE - NADA ZA POSTRADALE

● Pomoć društveno-političke zajednice, radnih ljudi i građana nije izostala, ali je nedovoljna ● Duga i hladna zima sprečava neophodne radove

BRUS, oktobra - Kraj duge i hladne zime sa najvećim nestrpljenjem očekuju žitelji potkopaoničkih opština, postradalih u septembarskom zemljotresu. Dolazak proljeća za njih predstavlja nadu da nadoknade sve ono što je spriječila zima, da što više urade na sanaciji i obnovi porušenihi kuća i društvenih objekata.

Na području ekonomski nerazvijene bruske opštine žitelji su ove zime uložili napor da „normalno“ žive u nenormalnim uslovima. To, uostalom, potvrđuju i podaci. Od 11 radnih kolektiva u komuni nijedan u protekloj, za mnoge kobnoj godini nije poslovao sa gubicima. A štete koje je nanio zemljotres bile su zaista velike. Oštećeno je preko 2800 stanova.

Pomoć šire društveno-političke zajednice i solidarnost radnih ljudi i građana nije izostala, ali se mora priznati da je bila nedovoljna da se porušeno sanira ili izgradi novo. Stoga, i pored velikog napora omladinskih radnih brigada koje su u ovoj opštini popravile više od 300 objekata, kao i pomoći JNA i radnih organizacija, zimu je dočekao veliki broj žitelja u konjeperima, ili u kućama, gdje su rastrešeni zidovi predstavljali opasnost za mještane-stanare.

- Dođite u Gornje Đerckare, da vidite gdje su ljudi preživjeli ovu zimu, posebno starije i istarci. Ne poričem da nismo dobijali pomoć u hrani i odjeći,

ali nama treba krov nad glavom kaže Stana Rabić iz Gornjih Đerckara.

Veliku teškoću u pružanju pomoći predstavljala su bespuća, ali sada je lakše. Probijeno je 60 kilometara lokalnih i 16 kilometara regionalnih puteva. Izgrađeno je sedam škola, 33 kuće za socijalno ugrožene stanovnike, ugovorena je izgradnja montažnih objekata, ali planirane pozamašne radove spriječila je zima.

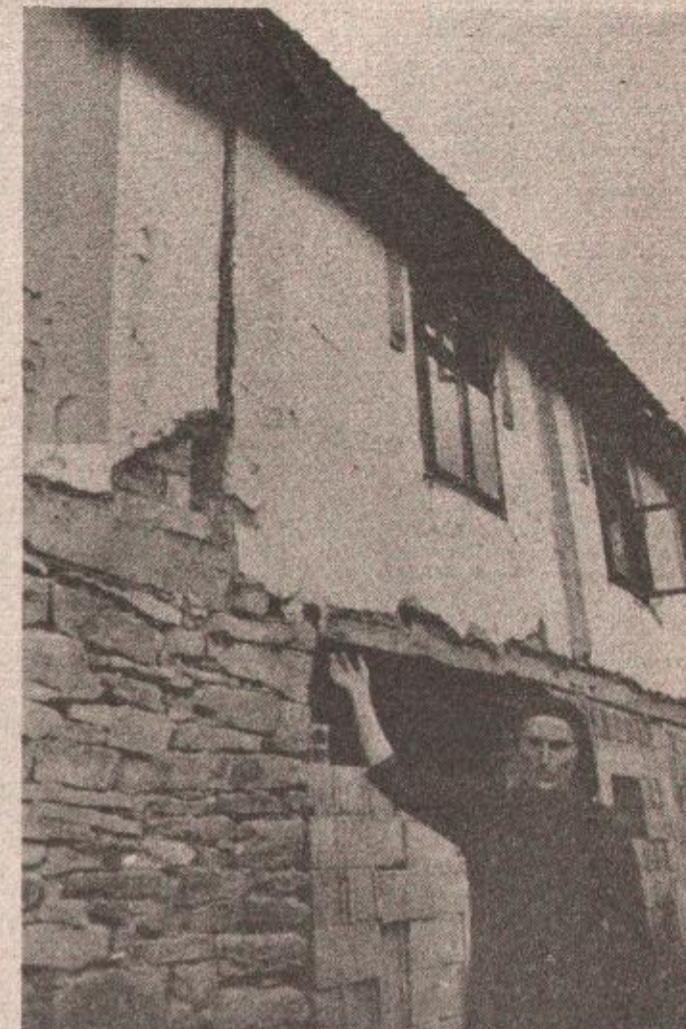
Valja pomenuti i pomoć Matice iseljenika Srbije, koja je prikupila više od 25 hiljada dolara, a želja je da se od tih sredstava gradi dječiji objekat u kome bi pored rehabilitacije mlađani pohađali i nastavu.

Opredjeljenje društveno-političkih i privrednih faktora u bruskoj opštini je da se što prije izvrši sanacija i obnova postradalog područja, a zatim da se obrta razvija privreda.

Dislokacijom postojećih i izgradnjom novih proizvodnih kapaciteta moguće je zadržati mještane koji se iseljavaju zbog prirodne stihije, ali i siromaštva. Pored toga, orijentacija je i na razvoj poljoprivrede, a od sredstava solidarnosti odvojio se jedan dio za ispitivanje rudnog bogatstva, kojim lahko se pretpostavlja. Kopaonik obiluje.

Proljeće je nada za ljude koji su zimu preživjeli u zaista nenormalnim uslovima.

Tekst i snimci:
Zoran PEJČIĆ

Stare kuće od zemlje izgled očuvane, ali neupotrebijve za stanovanje

Zimu su mnogi dočekali u kamp-prikolicama ali su zbog hladnoće morali kod rodbine ili u opasno oštećene domove

Gradivinski materijal ispred prodavnice u Đerckarama čeka proljetne dane

Rada Dobrodolac; Zima u Brzećoj traje do maja

Đerckare; Započele radove vlasnik je prekinuo a smještaj potražio kod rođaka

REKORDI
„BIJELOG DUGMETA“Najveći
i po
knjigama

Za nešto više od deset godina članovi „Bijelog dugmeta“ su izdali jedanaest albuma i sa njihovim tiražima zauzeli sami vrh naše rok-scene. Svojim muziciranjem i ponašanjem postali su predmet interesovanja i mladih i starih, jednostavno, uvijek su prvi u svemu!

Da je ova konstatacija tačna, potvrđuje i sljedeći primjer: o grupi su dosada napisane četiri knjige, i svaka na različit način pokušava reći pravu istinu o najpopularnijem sastavu domaće rok-scene.

Prva knjiga je objavljena 1977. godine, a autor je Danilo Štrbac. Kao dopuna prve objavljena je ubrzo (1979) i druga knjiga, čiji je autor Duško Pavlović. Međutim, tandem Vrdoljak — Glavan, dvije godine kasnije, objavljuju zanimljivo izdanje, pod naslovom „Ništa mudro“, sa ilustracijom Vladimira Jovanovića. Vjerovalo se da će se tu stati, ali zahvaljujući posljednjem albumu pojavila se četvrta knjiga. Autor ovog izdanja je poznati beogradske novinar i rok-kritičar Dušan Vesić, a knjiga nosi naziv „Lopuze koje nisu uhvatili“.

Dakle, Bijelo dugme je još s nama, kako na pločama, tako i u knjigama. Dokle?! Pravi odgovor bi bio: Dok ih se ne zasitimo!

M. DŽINIĆ

PREDSTAVLJAMO VAM

GEN(EZA) JEDNOG „KROMPIRA“

Grupa „Gen“ sve češće dokazuje da je u izvanrednom sviračkom usponu. Svaki njihov nastup donosi nova, prijatna iznenađenja i pokazuje da ovi momci sviraju iz srca, ali da s druge strane i „znaju znanje“. Dean Sandalj (gitar), Adnan Saračević (bubnjevi), Fikret Priganica (bas) i Igor Braunović (orgulje) se vrlo rado (i što je najvažnije uspješno i zanimljivo) poigravaju ritmovima i zvukom. Zato njihova muzika obiluje i mnogim novitetima. Od ostalih, izdvaja ih još jedna pomalo zaboravljena vrlina. Česta i svrsishodna izmjena sviračke dinamike čini ih ugodnim osvježanjem za uho.

Bend u sadašnjoj postavi djeluje dvije godine i to ne bez trzavica i kriza, čak i sa „čvrstim odlukama“ da se od svega dignu ruke. A priča o njima je naravno starija. Potiče od prije šest godina kada su Sandalj i Saračević (tada učenički osnovne škole) osnovali svoju grupu i dali joj naziv „Krompir“.

— Ma, to su bila vremena... Znaš, onda smo jednostavno određivali ko će šta svirati. Nema veze ko je za šta talenat. Jednostavno, Dean mi je rekao: „Ti ćeš Adnane svirati bubnjeve“.

Svirali su na svakakvim instrumentima, a s neskrivenim zadovoljstvom će reći da je Sandalju prvu gitaru napravio stolar Hakija, gondolijer sa Vrbasa.

Grupa „Gen“

A otkud naziv „Gen“?
— E, to potiče iz vremena borbe za opstanak u školi, kad umalo nismo otišli na popravni iz biologije. Da ispravimo kečeve morali smo dobro sažvakati materiju. Naziv „Gen“ tako simbolizuje da vladamo znanjem. Proistekao je u stvari iz čiste ljubavi prema biologiji.

„Gen“, kažu, trenutno nema muzičkih uzora.

— Volimo sve od sevdaha do roka. Dean posebno „šmeka“ „Parni valjak“, Igor je u „hipofazonu“, bubnjar voli „Dajer streits“, ja „padam“ na „Leb i sol“, a bubnjareva djevojka obožava

šibenske klope, objašnjava Priganica i dodaje:

— Kad se svi ti ukusi pomiješaju, mora nastati nešto treće. U planove „Gena“ spada, prije svega, organizovanje samostalnog koncerta, te snimanje studijskih snimaka. Trenutno saraduju s KUD-om „Karlo Rojč“ i djeluju i kao njihov zabavni orkestar. Tako su riješili problem prostora za vježbanje, a postoji i mogućnost da svoj koncert održe u sali KUD-a, u izvanrednom prostoru „Čajaveca“, gdje su se svojevremeno održavale igranke i disko-večeri.

D. RELJIĆ

TOP-LISTA

DOMAĆA:

1. ZA ESMU — „BIJELO DUGME“
2. RUŠKA — Zdravko Čolić
3. POGLEDAJ DOM SVOJ ANĐELE — „RIBLJA ČORBA“
4. ZADNJI PUT — „XENIA“
5. SUADA — „PLAVI ORKESTAR“

STRANA:

1. SE MI INNAMORO — „I RICCHI E POVERI“
2. I FEEL FOR YOU — Chaka Khan
3. LOVER BOY — Billy Ocean
4. RAGAZZI DI OGGI — Luis Miguel
5. TOO MUCH BLOOD — „ROLLING STONES“

NARODNA:

1. ZOVESH MENA VINO — Miroslav Ilić
2. UDI MI U TRAG — Biljana Jelić
3. PRIDI MI BLIŽE — Duško Kuliš
4. SEIK — Lepa Brena
5. ŽIVJELA LJUBAV — Mitar Mirić

PET NEZABORAVNIH:

1. WHICH WAY YOU GOIN' BILLY? — THE POPPY FAMILY
2. BANGLA DESH — GEORGE HARRISON
3. I TEČE, TEČE VRIJEME — Josipa Lisac
4. GOVINDA — Radha Krishna Temple
5. ZA KOJI ŽIVOT TREBA DA SE RODIM — „TIME“

RADIO BANJALUKA

ZABAVNA:

1. TOGETHER IN ELECTRIC DREAMS — Giorgio Moroder
2. DA TE BOGDO NE VOLIM — „BIJELO DUGME“
3. THE POWER OF LOVE — „FRENKIE GOES TO HOLLYWOOD“
4. A LUTKE SAD SU SKUPE — „LILIHIP“
5. TINA I MARINA — Dahiela
6. PRIVATE DANCER — Tina Turner
7. PETRE DIVLJI VETRE — „NOVI FOSILI“
8. TI SI TU — „DORIAN GRAY“
9. ZORA JE... — Neda Ukraden
10. THE WILD BOYS — „DURAN DURAN“

NARODNA:

1. ANITA — Halid Muslimović
2. IMAM DEČKA NEMIRNOG — Dragana Mirković
3. BEZ TEBE JE GORKO VINO — Duško Kuliš
4. DOTAKAO SAM DNO ŽIVOTA — Toma Zdravković
5. NIJE LAKO BEZ TEBE — Nada Obrić
6. DAJTE MI DAIRE — Usnija Redžepova
7. RECI MI SVE ŽELJE — Sinan Sakić
8. ODLAZIŠ, ODLAZIŠ — Snježana Komar
9. MANI ZEMLJU KOJA BOSNE NEMA — Lepa Brena
10. NATAŠA — Dragi Đomić

M. PERVIKOVIĆ

RAZMIŠLJANJA O STUDENTSKOM STANDARDU

Teze
iz menze

Eh, šta vam je zvati se student. Ali, bolje je i biti student s neizvjesnom budućnošću nego ne biti, a sa ovakvom sadašnjošću. Neka, studenti i to razumiju.

I čim se upišes na faks, a svi graknu: „To je ono pravo biti student! Ehe“.

Valjda čuli ljudi svuda se priča: „Studenti su ovo, studenti su ono. Studenti su najprogresivniji dio naše zajednice i o njima se ima voditi posebna briga, naročito o njihovom standardu“.

I, ne može se ništa desiti a da studente ne pitaju za objašnjenje. Mi treba sve da razumijemo. A mi se i trudimo. Pa, ne smijemo začarati široke narodne mase.

Tako, mi razumijemo to zapošljavanje preko veze. E, ljudi moji, kako bi to naše društvo izgledalo kada bi se sveko bez veze zapošljavao. Niko ne bi cijenio svoje radno mjesto. Ta, nemojte... Sve je jasno k'o dan.

Ali, današnja zatvorenost, te republičke, ourske... pa osam ekonomija, osam tržišta. Ta, čutitel Naduvava se. Pa šta? Neka cijeli svijet vidi da smo mi društvo sa veoma brzim tempom razvoja. „Vladaju prilike da se i najmanja zajednica može osamostaliti i biti dovoljno sama sebi“ (naučno objašnjenje).

„U određenim društveno-ekonomskim specifičnostima društvo se nikako aprioristički ne smije postaviti prema tim izazovima. Naša stvarnost je konsekvatno rezultat svih tih ukupnosti“. Kako se to ne može razumjeti jednom zauvijek. O tome knjige i knjige pišu.

Eto, nedavno studentski kredit je smanjen za šesnaest odsto, a stanarina i hrana u Studenjaku se povećala za četrdeset odsto. Studenti to moraju razumjeti, iako Zbor studenata to isto nije odmah razumio, ali poslije... ma, jasno ljudima. U povjerenju: kada se raspravljalo o tom poskupljenju nijedan student nije bio „za“. Ah, kakva bruka. Intelektualci a ne razumiju društveno-ekonomska kretanja. Nevolja je što se bez studenata ne može donijeti odluka o poskupljenju. Ali, pritekoše drugovi odozgo, spasiše studentski renome. Stvar brzo središe — poskupljenje je u skladu sa odlukom Zbora studenata (tako piše u obrazloženju poskupljenja). Svakako lični interesi ne smiju biti kočnica višima, od opštedruštvenog značaja.

Brinu drugovi da studenti ne ispadnu smiješni, da na vrijeme nauče važnu lekciju.

M. PETROVIĆ

„DINAR“ U AKCIJI

DOBAR REKLAMNI
POTEZ

DŽEZ-KONCERT POVODOM 30 GODINA DOMA KULTURE

UŽITAK
IZ
„JAZZVE“

Upravo zahvaljujući činjenici da „JAZZVA“ svira džez-standarde, gosti sa Akademije u Gracu: Švedanin Lars Lindval i Zagrepčanin Davor Križić iako su se uklopili u grupu Nine Bahtijarevića, koja je poslije odluke Borisa Relje da pristupi grupi „Dinar“ ostala usamljena u ovom muzičkom žanru.

Za ljubitelje džeza dovoljno bi bilo da poslušaju samo snimku „Blue Monca“, pa da vide kakvim raskošnim talentima raspolažu trubači Lindval i Križić, a i ostali članovi sastava su u ovoj numeri imali solo-dionice. Uigranosti i nešto oštrijoj svirci doprinijeli su četvorosatne probe tri puta sedmično, a sigurnost i posebno nadahnuće proistekli su i iz odlične saradnje s gostima. Bubnjar Simo unio je u svirku cijelog sebe, pa se i pored jedva primjetnih padova ritam sekcija, može reći da mnogo obećava.

Vjerna publika i prisustvo članova nekih banjalučkih pop-grupa pokazuju da Banjalučici treba više džez-muziciranja koja ne samo da su užitek za ljubitelje ove vrste muzike, već i prava škola za mlade svirače „jakih nota“.

I. PERIJA

Članovi jedinog banjalučkog džez-sastava

(Snimio: M. PAVIČIĆ)

TELEKS

● Muzika iz filma „KAL“ koja se prošle godine pojavila i na solo-albumu Marka Noflera (Dajer streits), kandidovana je za Oskara.

● Pol Jang, novi britanski superstar pop-muzike, koji je imao i tu čast da pjeva pred princem Čarismom i leđi Dijanom, izdao je novi album u Parizu („Ne govorite“).

● „War“, ponovo, poslije dvogodišnjeg spora sa svojom diskografskom kućom, nešto rade. Snimili su singl-ploču na kojoj se nalazi njihov stari hit-„Groving“.

● Tereza Kesovija odolijeva vremenu i sprema se na gostovanje u Kairo, zatim ide na Havaje, potom u Minhen i kao da se kraj njenoj karijeri ne može još naslutiti.

● Dragana Šarić, alijaz Bebi Dol, pjeva u novom filmu Bore Draškovića „Nije trenutak“ i tako svoj dobar glas pozajmila domaćoj glumačkoj zvijezdi Sonji Savić.

● Sarajevo postaje jugoslovenski muzički centar i daje nam novu veoma mladu grupu „Plavi orkestar“, koja je pobijedila na prvom predstavljanju demo-grupa na televiziji, u okviru emisije

„Stereovizija“. Njihov pilot singl, s uspjelom kompozicijom SUADA, sve više se vrti na našim radiostanicama (uskoro izlazi i LP).

● Pošto je od žutice obolio basista Miša Aleksić, „Riblja čorba“ na svoje svirke vodi basistu YU grupe Žiku Jelića.

● Šaban Šaulić i nešto mlađi Dušan Milosavljević uskoro kreću na svoju deviznu turneju po Švedskoj i SR Njemačkoj.

● Tužnijim pjesmama Miodraga Ilića na ploči „Reci mi sve želje“, Sinan Sakić se vratio iz zabavljenih. Ploča je već štampana u 150 hiljada primjeraka.

● Za 22. juni zakazan je i koncert Lepe Brene u čuvenoj londonskoj hall „Hammersmit Odeon“. To će biti prvi nastup jugoslovenskih muzičara u ovoj dvorani.

● Vladetu Kandića (Bata Kanda), koji je prešao dug put od talentovanog harmonikaša beogradske KUD-a „Branko Krsmanović“ do kompozitora i instrumentaliste, koga čak i kolege poštuju, navršava 25 godina svog plodnog rada.

M.P.

NARKOMANIJA IZMEĐU MITA I STVARNOSTI

NARKOMANIJA JE BOLEST

KOBNA ŠIFRA 304

Potpuno je tačno da je narkomanija bolest. Po međunarodnoj klasifikaciji bolesti označena je sa šifrom 304. Zloupotreba i uživanje narkotika dovodi do teških tjelesnih, živčanih i psihičkih oštećenja i intelektualnog propadanja ličnosti. Narkoman postaje invalid nesposoban ponekad da se brine o samom sebi. On je bolesnik koji vegetira sa jedinom misli pri jutarnjem buđenju kako će doći do narkotika i riješiti sebe sve neugodnosti i težine apstinencijalnog sindroma kao i tjelesnog bola koji je nastao usljed otrovanja tijela narkotikom.

Radi nestručnog ubrizgavanja narkotika u vene dolazi do upale krvnih sudova i unošenja bakterija u krv narkomana. Bakterije se šire putem krvnih sudova i dolaze do svih ostalih organa dovodeći do sepse. Nagli prodor bakterija u krv je popraćen groznicom i temperaturom. Bakterije dospjevaju i do jetre dovodeći i do žutice. Žutica je u 44,9 odsto slučajeva dijagnosticirana u jugoslavenskoj populaciji narkomana. Sklere ili beonjače su usljed toga žučkaste ili, kako se to medicinski kaže, subiketrične.

Najčešće strada srce

Bakterije unesene pri nesterilnoj aplikaciji narkotika dospjevaju i do srca i srčanih zalizaka uzrokujući infektivni endokarditis. Srčani zalisci se raspadaju ili pucaju te dolazi do zapašenja važnih krvnih sudova što je i uzrok iznenadne smrti narkomana.

BIJEG

„Lijepo“ je to biti zadovoljan, ne osjećati bol, lijepi su oni snošljivi, privotni dani u koje se ne usuđuju da kriknju ni bol ni naslada, u koje sve samo šapuće i sve se na prstima šunja. Ali sa mnom, na žalost, nije tako, ja teško podnosim osjećanje zadovoljstva, ono mi ubrzo postane mrsko i odvratno, tako da, sav očajan, moram da bježim u druge temperature, po mogućnosti putem neslade a po potrebi i pomoću bola.“ (Hari Haier u „Stepskom vuku“ Hermana Hesea).

Pri auskultaciji srca evidentiraju se i srčane aritmije komora i pretkomora što bolesnik-narkoman osjeća kao gušenje u predjelu grudi ili stezanje sa neugodnim preskakanjem rada srca. Usljed treperenja komora i pretkomora može doći do naglog pogoršanja i gubitka svijesti koji nekad završavaju i smrtno. Izmijenjeni krvni sudovi na kojima se usljed sepse nagomilavaju nakupine bakterija su u stanju da popuste i prsnu usljed povišenja ili sniženja arterijalnog tlaka što dovodi do oduzimanja jedne polovine tijela ili hemiplegije ako se to desi na krvnim sudovima mozga. Nastaju i smetnje govora kao i gubitak svijesti sa nepovoljnom prognozom. To stanje se u narodu naziva „šlag“ ili „moždani udar“ koji je jedan od mogućnosti komplikacija.

Narkomani su neishranjeni i astenične konstitucije. Često spavaju gdje stignu. Iscrpljujući način života dovodi do pada otpornosti organizma i do plućne tuberkuloze ili do ograničene gnojne plućne upale koja se naziva plućni apsces. Bolesnik narkoman pati i od proljeva ili zatvora. Napadnut je i bubreg. Dolazi do upale bubrega ili akutnog glomerulonefritisa usljed preplavljenja bakterijama unesenim privenskom ubrizgavanju droge. Nekad nastane i akutna tubularna nekroza koja se karakterizira naglim zastojem mokraće i nemogućnosti mokrenje. Takvo stanje je uvijek dramatično u medicini i zahtijeva hitnu intervenciju uvođenja vještačkog bubrega. Prognoza ovakve komplikacije je takođe loša.

Trajno oštećenje mozga

Iako je, pažljivi čitalac, u ranijem broju primijetio da je narkoman uglavnom muškarac, među njima se nalazi i izvjestan broj djevojaka. Droga mijenja fiziologiju i metabolizam žene. Žene narkomani pate od pore-

Narkoman postaje invalid, nesposoban ponekad da se brine o samom sebi, on je bolesnik koji vegetira sa jedinom misliju pri jutarnjem buđenju: kako će doći do narkotika i riješiti sebe neugodnosti i težine apstinencijalnog sindroma, kao i tjelesnog bola. Majka narkoman rađa djecu sa raznim anomalijama i defektima, posebno sa anomalijama srčanih zalizaka

mečaja menstrualnog ciklusa. Menstruacije ili potpuno izostaju ili su neredovne. Sterilitet među ženama narkomanima je čest. Posljedice u trudnoći su fatalne. Majka narkoman rađa djecu sa raznim anomalijama i defektima. To su nakaznosti i anomalije srca i srčanih zalizaka. Majka je karakterno izmijenjena ličnost. Ona ne brine o svom djetetu. Prepušta ga njezi drugih, pasivna je, nezainteresirana. Dijete narkomanke ako je imalo i sreću da bude rođeno bez nekog defekta ostaje intelektualno zapašeno i nazadno usljed pasivnosti i nezainteresiranosti majke da se brine o djetetu i da ga pouči životu. Takva djeca su ili intelektualni retardirani ili socijalno neadaptirana te završavaju specijalne škole i nalaze se na brizi centra za socijalni rad. Jedan dio djece završava u disciplinarnom ponašanju i delikvenciji.

Narkotik napada i centralni nervni sistem kao i periferni nervni sistem. Tako su usljed otrovanja narkotikom oštećeni mozak, kičmena moždina i periferni živci. Kao posljedica takvih komplikacija javljaju se kod narkomana smetnje, grčevi po donjim ekstremitetima, žarenje i paljenja po stopalima, nesiguran i teturav hod i smetnje koordinacije pokreta.

Mozak je biološki kompjuter koji nam omogućava da pohranimo u njega more informacija a na osnovu tih pohranjenih informacija i povezivanje u asocijacije što je osnova procesa mišljenja. Sastoji se od oko 12 milijardi ćelija koje, ako bismo ih predstavili kao lampice koje svijetle a koje narkotik kao otrov gasi nepovratno i ireverzibilno, tad bi se moglo reći da su kod narkomana te svjećice u velikom broju nepovratno pogasene. Tkivo mozga je najplemenitije tkivo. Nervna ćelija kad se uništi više se ne može reparirati, na njeno mjesto dolazi nefunkcionalno i bezvrijedno ožiljno tkivo. Mozak narkomana je smanjen usljed propadanja nervnih ćelija, ili najjednostavnije rečeno, došlo je do „sušenja mozga“. Takav atrofisao i „sasušeno mozak“ nije u stanju da obavlja niz mentalnih, psiholoških i afektivnih procesa.

Kod narkomana su pogodeni centri u mozgu koji omogućavaju mišljenje i emocionalni doživljaj i koji omogućuju čovjeku da se osjeća čovjekom. Usljed toga narkoman je bezvoljan, bez inicijative, apatičan, brzo mijenja raspoloženje i zapada iz plačnog u stanje blesavog raspoloženja ili paničnog straha sa halucinatirnim preživljavanjem i strahom da neko nešto radi protiv njega te je kao takav opasan za sebe i okolinu. On postaje brbljiv da bi nakon kratkog vremena brzo zapao u apatiju iz koje ga ništa ne može pokrenuti. Često ima smetnje sefa ili vlastitog doživljavanja sebe. Čini mu se da on sam nije stvaran nego da je to neko drugi, te mu se i okolni svijet čini nekako drugačijim. Takvo stanje je osnova za pojavu paranooidnih ideja. Pricinjavaju mu se glasovi koji ga nagovaraju da uništi sebe ili nekog drugog i on to čini hladno i bezosjećajno. Sjetimo se samo zvjerskog i hladnog ubistva Seron Tejt i Carlisa Mensona.

Narkoman postaje duševni bolesnik

Narkoman završava i kao duševni bolesnik. Droga zna da deklanšira ili „otkači“ predizpoziciju za šizofreno oboljenje. Sjećam se bolesnice Zlate, 30 godina koja se već duže vremena liječi radi ovisnosti o narkoticima. Prije 10 godina je započela studij u jednom od naših univerzitet-

skih centara gdje je došla u dodir s drogom i tamošnjom narkoskupinom. Narkotik je mijenja i dovodi u stanju nezainteresiranosti i opuštenosti. Napušta studije i sa nekolicinom drugova odlazi u Indiju, Pakistan. Na izvoru jeftinih narkotika tu je ostala jedno vrijeme. O tom vremenu nerado govori.

Po dolasku u domovinu se vratila svojim roditeljima. Promijenila se u ponašanju. Inteligentna i zainteresirana djevojka puna života je postala apatična. Ništa je nije interesiralo. Imala je osjećaj da se jako nazivjela. U stavu je narcistična. Nema s kim da razgovara. U kontaktu je povučena, tiha. Pri razgovoru ima se utisak da lebdi i halucinira. Na postavljena pitanja, daje kratke i bizarne odgovore. Prema roditeljima zauzima hostilan stav. Česte su svađe. Roditeljima zamjera i smatra da oni rade protiv nje. U takvim stanjima se uzbudila i postajala psihomotorno nemirna i agresivna prema ukučanima što bi je dovelo do hospitalizacije.

U transferu sa terapeutom ambivalentna i neodlučna. Nepovjerljiva je. Tokom razgovora prihvatila je ipak liječenje smatrajući baš da nema

Piše dr Enes KUŠMIĆ, neuropsihijatar, šef odjela za bolesti ovisnosti Psihijatrijske klinike u Banjaluci

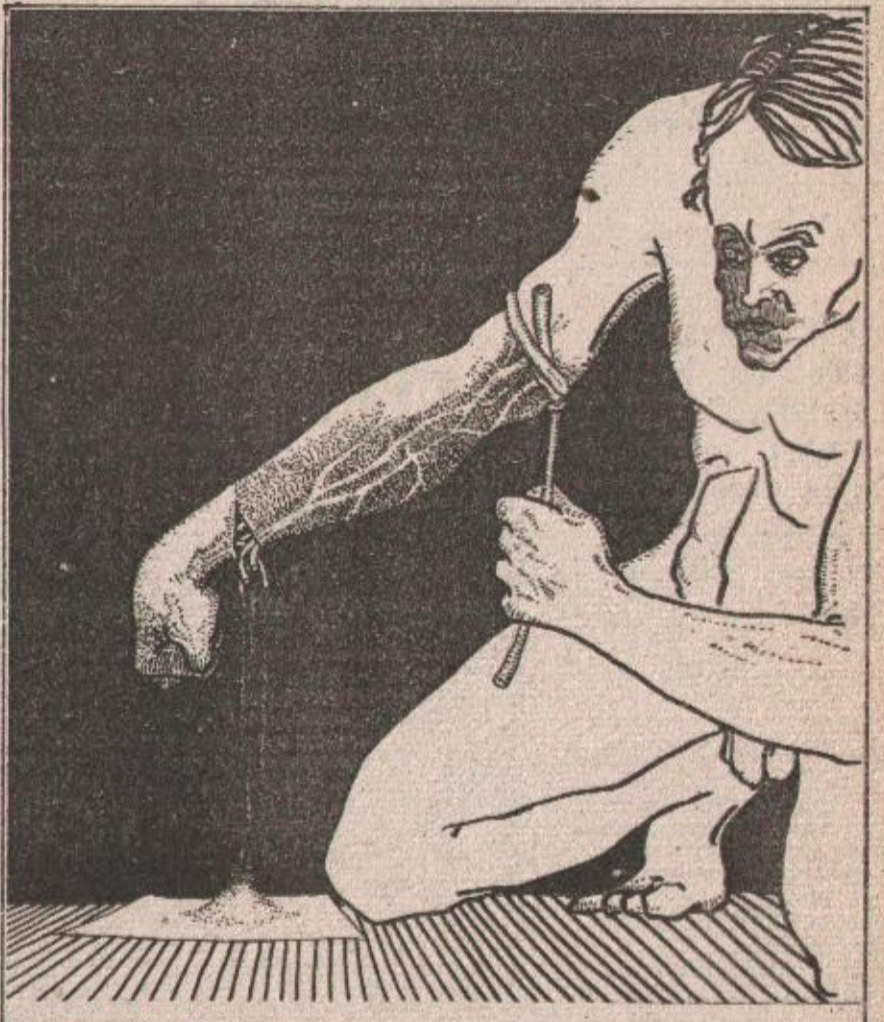
Kako se „raspada“ univerzum

O temi „Križa“ kaže:

— Opijum je sladužjavi dim koji je savršen jer je vezan za filmsku industriju i boga, i to crnog boga. Taj bog uništava i to je onaj koji je sve stvorio a koji je bio žrtva kao i Jezus Hrist. Heroin je Bijelo svjetlo koje ne može bez čovjeka niti čovjek može bez njega. U stvari je kao snijeg. Ljekovit je.

Zlata je iz uvida i analize ovog izlaganja nalazi u svom psihotičnom svijetu imaginacije sa osjećajem jedinstva sa univerzumom i osjećaja bliskog raspada univerzuma. Takvo osjećanje je dovelo i do paranooidnog stava prema životu i približilo je religioznoj temi.

Liječena je putem grupne i individualne psihoterapije, socioterapije ali uz neuroleptike-ljekove koji se daju kod psihotičnih oboljenja. Cilj terapije je bio ograničen radi Zlatinih mogućnosti koje su postale manje i koje su je dovele do ovakvog stanja koje je posljedica oštećenja mozga narko-

Ilustrova Miro MLADENOVIC

neko velikog razloga za njeno liječenje. U terapijskoj zajednici je bila uključena u grupu uglavnom alkoholičara. Bila je tiha i nezainteresirana. Povalačila bi se. Aktivnosti je prihvatila samo pri sugeriranju. Tad bi čestito odgovorila svom zadatku. Zapadala bi pri konfliktu u stanje razjarenosti i paranooidnih suludih pretpostavki.

U jednom navratu se uzbudila i razbacala stolice po prostoriji terapijske zajednice, jer je smatrala da je jedan pacijent nešto imao protiv nje. Takva reakcija je bila česta u njenim socijalnim kontaktima koji su svedeni na minimum.

Na temu „Moj doživljaj narkotika i moj motiv za uzimanje narkotika“ Zlata navodi: Narkotike sam počela uzimati i uživati zbog jedne knjige o narkoticima koja mi se dopala. Hašiš je kao zemlja. On ulazi i izlazi iz čovjeka. Dokle, on hoda. Iz praha postaje čovjek. Čovjek je mašina koja stvara boljeg čovjeka (nerazumljivog), i koji može nestati. Ne zna gdje će se pojaviti. Takav čovjek ima ženu i dijete i to pola. Marihuana je u stvari zeleni prah ili zeleni robot koji je nastao iz trave to jest drugog života biljaka.

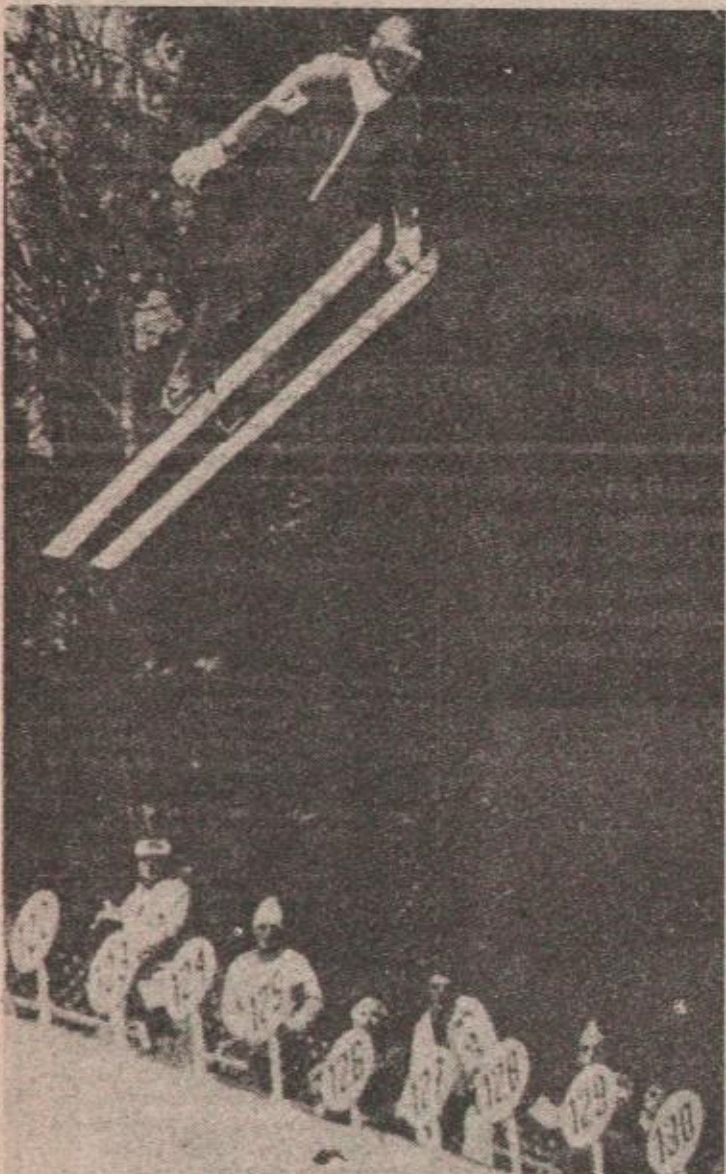
tikom i deklanširanja lelemanta premorbidne strukture ličnosti za psihozu. Živi i dalje s roditeljima. Dolazi na kontrole. I dalje je apatična i nezainteresirana. Porodičnom terapijom su odnosi sa roditeljima usklađeniji zahvaljujući angažiranosti i volji roditelja da pomognu svom unesrećenom djetetu.

Iz želje da poštuovanom čitaocu ukážem na svu ozbiljnost narkomanije kao bolesti nadama se da prikazom i primjerom nisam dao pretjerano crnu sliku problema. Tome je pridonijela i moja emotivnost, jer radim sa svim ovim mladim unesrećenim ljudima. Teško mi pada gubitak i nekolicine mladih ljudi koji su postali žrtve ovog zla savremenog trenutka. Cilj ovog napisa trebalo bi da bude opomena radoznalosti mladosti. Život nudi toliko misterija i tajni u koje se treba upustiti kroz stvaralački odnos.

Osjettiti životnu radost u svoj potpunosti treba dostojanstvenim i trezvenim načinom života.

U sljedećem broju:
**LIČNOST
NARKOMANA**

JEDAN DAN NA PLANICI

(Kada posredstvom TV budete pratili skokove na Planici, aplaudirajte svakom takmičaru, jer ti letovi su „više od sporta“)

Iza nas pritisnuta smogom, ostaje Ljubljana. Širokom asfaltnom trakom vozimo se put Planice. Zima ovdje još pokazuje zube: objeljeni visovi, a sav valoviti pejzaž kupa se u moru bjeline. Promiču kuće, lijepe i prostrane, gotovo svaka svježe okrećena.

Nakon nepunog sata stižemo u Jesenice. Pravi industrijski centar u kojem žive oko šezdeset hiljada ljudi. Dosta starih zgrada originalnog stila, ali i novih stambenih blokova.

Prolazimo kroz grad, a naš domaćin Henrik Ibeleis, novinar ljubljanskog „Dela“, kaže:

— Trebali ste ovdje biti prije desetak dana, kada su hokejaši Jesenice savladali u plej-ofu Crvenu zvezdu i postali prvaci Jugoslavije. Slavilo se cijelu noć...

Uskom asfaltnom cestom probijamo se dalje ka Kranjskoj Gori. Okolne padine zaposjeli brojni skijaši iz Jugoslavije, Austrije i Italije. Blizu je i jedna druga granica. Petak je i mnogi su dan ranije pohrili da vikend provedu u ovom zemaljskom raj. Žičare sustalno u pokretu.

Izbrojili smo ih trideset. Kranjska Gora čista, umivena, svaka kuća je hotel; nije ni čudo što od turizma ubire ogromne devizne prilive.

Još kilometar-dva i stići ćemo na Planicu.

O Planici svi sve znaju. Vozač „Kompasovog“ autobusa nam priča kako je još 1934. godine, kada je letaonica izgrađena

ista, ali značajna promjena nastala je tu gore na odskočnom mostu. Povećan je ugao, sada iznosi 38 stepeni, što omogućava mnogo duži let.

Objašnjava to praktično. Ispružio dlan, savija prste, prelazi drugom rukom prema dlanu i hitrim zamahom para vazduh.

— Sada je ovo letaonica za „orlove“ — široko se osmjehnuo. Letovi će biti izuzetno dugi.

Kolega Sejo Hadžijahić, sa TV Sarajevo, dobaci:

— Preko dvije stotine metara...

— A znate li koliki je svjetski rekord? — započe dijalog.

— Stotinu osamdeset i pet metara.

— Ja vjerujem da će biti oboren...

Razliježe se spontan aplauz prisutnih.

Gorišek dalje govori:

— Dvije godine radilo se na sanaciji. Sve izmjene na skakaonici trebalo je usaglasiti sa svjetskom smučarskom organizacijom. Bilo je mnogo bure dok smo dobili zeleno svjetlo.

Priča o borbi čovjeka i prirode:

— Ljudi su izvojevali veliku pobjedu. Sve do najsitnijeg elementa gore na skakaonici nosilo se na leđima: zemlja, daske, talpe, konstrukcije... Mnogo nam je pomogla vojska koja je dala više od deset hiljada radnih sati.

— Da li će za vrijeme svjetskog prvenstva biti dovoljno snijega?

— Nabacali smo pet hiljada kubnih metara vještačkog snijega. Stvorena je podloga od sedamdeset centimetara tvrdog snijega. Neće biti nikakvih problema.

Spuštamo se na doskočište.

„ORLOVI“ DUGO LETE

Planica je vječni izazov za lovce na daljine — i traje taj izazov ravno pedeset godina

Ivan Rožman i takvim majstorima kao što su Norvežani, objašnjavao kako se pravi tvrdi snijeg bez kojeg nema letova.

Snijeg je sveviši. Cestalična klisura iz bajke.

Susret sa Planicom. Čovjek kao da se poigrao sa prirodom.

Mamutska skakaonica dominira cijelom kotlinom. Penjemo se betonskim stepenicama na plato gdje nas dočekuje Janez Gorišek, rukovodilac ovogodišnjeg svjetskog prvenstva, čovjek koji je, posljednjih mjeseci, dane i dana proveo na Planici.

— Samo je ovo od betona — kaže Gorišek, pokazujući na plato na kojem stojimo. Sve ostalo je napravljeno od drveta.

Svi šute. Pogledi uprti ka nebu. Neka mistična atmosfera. Gorišek započinje priču kako se odvijala „operacija Planica“:

— Dužina zaletišta ostala je

Odavde je, kažu, skakaonica sa najvišom tačkom visoka koliko i zgrada od osamdeset spratova! Krenuli smo uzanim stepenicama ka mostu, ali i brzo, zbog vrtoglavice, odustali. Svaka čast onima koji se ovdje obušavaju u bezdan. Dobro su ih nazvali — „orlovi“; „orlovi“ koji dugo lete...

Bliži se kraj posjete. Nakon okrepe u planinskoj kući, uz samu letaonicu, krećemo nazad ka Ljubljani. Noć se polako spušta. Sat i pol kasnije, grad je već prekrila tama.

Na željezničkoj stanici susrećemo grupe mladića i djevojaka sa smučkama u rukavicama. Oni koji su radili ovaj petak kreću večeras na vikend. Tako je u Ljubljani svakog petka. Graja ispunila cijeli peron...

...Brzi voz Ljubljana — Zidani Most — Zagreb — Banjaluka — Sarajevo — Ploče polazio je za pet minuta.

Tomo MARIĆ

GOSTI
„GLASA“

PREDSTAVNICI
FUDBALSKIH KLUBOVA
KOZARE,
KRAJŠNIKA I KRAJINE

HOĆE I MOGU

Nijaz SMAJLOVIĆ
(Kozara)

Hakija BEGANOVIĆ
(Krajina)

Hajrudin HUŠIDIĆ
(Krajšnik)

Nakon više od tri mjeseca pauze u subotu (danas) nastaviće se prvenstvena trka u Republičkoj fudbalskoj ligi Bosne i Hercegovine. „Proletno“ nadmetanje u nesumnjivo najpopularnijem amaterskom takmičenju na nivou Republike ovaj put očekuje se sa posebnim zanimanjem. Razlog za to je podjela lige: skoro pola članova ozbiljno pretanduje na prvo mjesto, dok će gotovo isto toliko morati grčevito da se bori za očuvanje sadašnjeg statusa. U prvoj grupi, onih uspješnijih sastava je i tim bosansko-goriške Kozare. Pod vodstvom trenera Ilije Miljuša ekipa se za predstojeće važne mečeve priprema puna dva mjeseca.

Odlučili smo se za raniji početak priprema iz prostog razloga što nemamo dovoljno sredstava da određen broj treninga provedemo na moru ili planini poput ostalih naših konkurenata — ističe trener Ilija Miljuš. Ali, to nas nije smetalo da sve zacrtane zadatke provedemo do kraja. Poznato je da imamo dva pomoćna igrališta, tako da glavni teren nismo koristili i „uništavali“.

Kada su po završetku priprema analizirani rezultati, jednoglasno je ocijenjeno da su pripreme bile odlične.

Imali smo naporne treninge kao

prvoligaši — kaže, sve bolji Nevenko Vasiljević. Nerijetko trenirali smo i dva puta dnevno. Na kontrolnim mečevima, a bilo ih je deset, sve je funkcionisalo kao dobar švajcarski sat. Sansu za dokazivanje dobili su i mladi igrači, kao i oni iz drugog plana. Mislim da se većina njih odlično snašla i da s pravom kuca na vrata prve ekipe. Tako sad stručni štab na raspolaganju ima više od 20 fudbalera i samo najbolji moći će zaigrati u prvom sastavu.

Razgovoru se priključio i veteran Nijaz Smajlović — iako pred nas nije stavljen kao imperativ plasmana na prvo mjesto (u klubu svi pokušavaju da aktivnosti usmjere ka osvajanju pozicija u sredini tabele), mi ćemo se svojski zalagati da se popnemo na najviše mjesto! Mislim da imamo jaku i kvalitetnu ekipu, koja je u stanju da se ravnoopravno s ostalim konkurentima, Famosom, Rudarom (K)... upusti u borbu za naslov prvaka. Treneri Miljuš i Adulović tokom pauze pokušali su otkloniti greške u našoj igri, koje su ispoljene jesenas.

Možda djeluje čudno, ali je svakako istina da Predsjedništvo FK Kozare uopšte ne razmišlja o tituli prvaka Republičke lige. Stavise u posljednje vrijeme sve češće iz kluba poručuju kako im je jedina želja da budu solidan

PREMIJERA BITNA

● Cazinjani se nisu pojačali pred nastavak prvenstva, a klub je napustio Jasminko Hasanbašić ● Jedina osvježenja iz juniorskog pogona

ekipe imaju isti broj bodova. Travničani su se u mini—prelaznom roku znatno pojačali. U njihove redove stigli su: Vidaček iz Rudara (Ljubija) Kahrčić iz Viteza Zeba iz zeničkog Celika i Brkić iz Krajšnika. To je ono što je sada najviše zabrinjava trenera Hakiju Beganovića jer se plaši da će ova četvorica igrača u redovima travničkog Borca predstavljati najveću opasnost za njegov tim.

Krajina se dobro pripremila za nastavak prvenstva u Republičkoj ligi Bosne i Hercegovine. Fudbaleri su se nalazili na pripremama u Malom Lošinjju. Cazinjani su odigrali veći broj prijateljskih utakmica, a izašli su kao pobjednici u susretu sa Jedinštvom iz Bihaca (3:2) i Rudarom iz Ljubije 2:1. Sve to govori da će Krajina igrati zapaženu ulogu u prvenstvu. U prelaznom roku ekipa se nije pojačala. Da bi nevolja bila još veća, ekipu je napustio jedan od najboljih igrača Jasminko Hasanbašić koji se preselio u Trepču iz Titove Mitrovice.

Jedina pojačanja Krajine su mladići iz juniorskog pogona: Filipović, Alibabić, Kržalić, Pjanić i Akmađić. Trener Hakija Beganović računao na ovu petoricu mladih i perspektivnih igrača da će moći da osvježe redove ekipe.

U Krajinu svi ističu da će prvi prvenstveni meč koji se igra u Cazinu u subotu biti veoma značajan. U goste dolazi Borac iz Travnika. Ove dvije

— Mi smo zaista spremni mada nas pomalo plaši znatno jačanje Travničana. Ipak, mislim da većih problema oko osvajanja boda neće biti. Očekujem i podršku od navijača. Jedino je sigurno da će težak teren biti veliki protivnik igračima i jedne i druge ekipe. Ukoliko ovu utakmicu dobijemo, očekujem još bolje rezultate u nastavku prvenstva — kaže trener Krajine Hakija Beganović.

Krajina: Omanović, Nožić, Lipović, Avdagić Pobor, Topić Šišić, Abdić, Mujić, Milutinović, Cvijić.

Pripremili:

Uzeir PASALIC
Momo JOKSIMOVIC
Dragoljub MUTIC

BOKSERSKA REPREZENTACIJA JUGOSLAVIJE NA
PRIPREMAMA U SKENDER—VAKUFU

PRVA PROVJERA U „BORIKU“

BANJALUKA — Bokserska reprezentacija Jugoslavije će se od 16. do 30. marta nalaziti na visinskim pripremama u Skender—Vakufu. To je prvi put da jedna reprezentativna selekcija Jugoslavije dolazi na pripreme u ovoj poznati zimski centar Bosanske krajine.

Reprezentativci su juče u Beogradu

imali zajednički sistematski pregled i test kontrolu psihofizičkih mogućnosti pojedinaca, a u toku današnjeg dana trebalo je da stignu u Skender—Vakuf.

Po završetku pripreme u Skender—Vakufu reprezentativce očekuje izborni meč u „Boriku“ 31. marta „Izazivači protiv izazvanih“.

S. R.

SPORTSKA DVORANA „BORIK“ NEDJELJA U 17 SATI

BORAC - METALOPLASTIKA

RUKOMET

BANJALUKA — Rukometaši Borca s nestrpljenjem očekuju nedjeljnu utakmicu sa liderom nacionalnog prvenstva ekipom Metaloplastike iz Šapca. Utakmica se igra od 17 sati u Sportskoj dvorani „Borik“. Televizija Sarajevo direktno će prenositi ovaj meč.

— Protiv Šapčana u posljednjih godinu dana uvijek pružamo dobre igre — priča Zlatko Saračević, najefikasniji rukometaš Borca. Istina, pobjeda nije bilo, ali je velika stvar ako kao gosti pretrpimo poraz od samo gol — dva raz-

like. Učinimo sve da zabilježimo pobjedu. Motiv više za nas će biti činjenica da utakmicu direktno prenosi TV Sarajevo. Svjesni smo da Metaloplastika od septembra nije izgubila nijedan susret, ali i to nam može biti samo stimulans.

Bez obzira na izraženi optimizam treba istaći da će Borac, po svemu sudeći, igrati bez reprezentativnog golmana Zlatana Arnautovića. Zbog posljedica povrede kičme on već duže vrijeme trenira smanjenim intenzitetom, a protekle nedjelje uopšte se nije pojavljivao na

treninzima. Povrijedio se i rezervni golman Fikret Handan. Slomio je prst na ruci i cijela šaka mu je stavljena u gips. Tako se sada u kalkulacijama za ovu utakmicu računa isključivo na usluge golmanma Dušana Kresojevića.

Državnom prvaku Metaloplastici u nedjelju će, prema tome, biti suprotstavljena sljedeća ekipa: Kresojević (Handan, Arnautović), Koso, Saračević, Muratagić, Krsnić, Talić, Smailagić, Brakočević, Uzairović, Ramijak i Nikolić.

M. J.

KRAJIŠKI DRUGOLIGAŠI PRED NEDJELJNO KOLO

PRIJEDOR — RUDAR — PROLETER

NEZAHVALNO PROGNOZIRATI

PRIJEDOR — Poraz protiv Maribora nije unio nervozu u redove „zeleno-crnih“, koje sutra očekuje nimalo lak zadatak: na Gradskom stadionu gostuje zrenjaninski Proleter, ekipa koja ozbiljno juristi na čelnu poziciju. Zrenjaninci su, kako je poznato, u prvom kolu protiv Borca u Banjaluci, isčupali bod, što nedvojbeno govori o kvalitetu ekipe.

— Davati bilo kakvu prognozu bilo bi više nego nezahvalno. Ovo

tim prije što zbog isključenja u Mariboru neće nastupiti Pekija. Povratkom Bekvalca, koji je pauzirao zbog povrede, bićemo, ipak, u mogućnosti da se upustimo u bespoštednu borbu — rekao je pred sutrašnji susret, golman Rudara, Nova Bešović.

Rudar: Bešović, Turuntaš, Cerić, Štilić, Bekvalca, Parhamov, Kušijagić, Stakić, Petković, Bežurčić i Sadiković.

R. S.

BIHAĆ: JEDINSTVO — OLIMPIJA

TEREN NAJVEĆI PROTIVNIK

BIHAĆ — U Bihaću gostuje bivši prvotligaš Olimpija iz Ljubljane. Za ovaj susret vlada veliko interesovanje. Vrijeme nije bilo naklonjeno Biščanima da provedu planirane pripreme za ovu utakmicu, ali svi igrači izjavljuju da Olimpija nema šta da traži izuzev časnog poraza. Još se ne zna da li će moći da zauzme svoje mjesto u timu povrijeđeni centarfor Savić i desnokrilni napadač Vuković.

— Teren je veoma težak. To će bi-

ti svakako velika prepreka za igrače jedne i druge ekipe, ali očekuje da ćemo uspjeti pobijediti Olimpiju i osvojiti dva dragocjena boda u borbi za vrh prvenstvene tabele — kaže trener Jedinstva Muhamed Gluhalić.

JEDINSTVO: Đurić, N. Karač, Sejdić, Rupčić, Omanović, Janković, Samardžić (Vuković), Arnautović, Savić, Nikolić, S. Karač.

D. M.

DAMIR DUNDIĆ, OMLADINSKI PRVAK JUGOSLAVIJE U PROŠLOJ GODINI, NAPUSTIO SLOGU

GRMUŠICA JE NEŠTO DRUGO

KUGLANJE

BOSANSKI NOVI — Damir Dundić, najbolji kuglač bosanskohercegovačke Sloge, omladinski prvak Jugoslavije u prošloj godini i standardni član omladinske reprezentacije

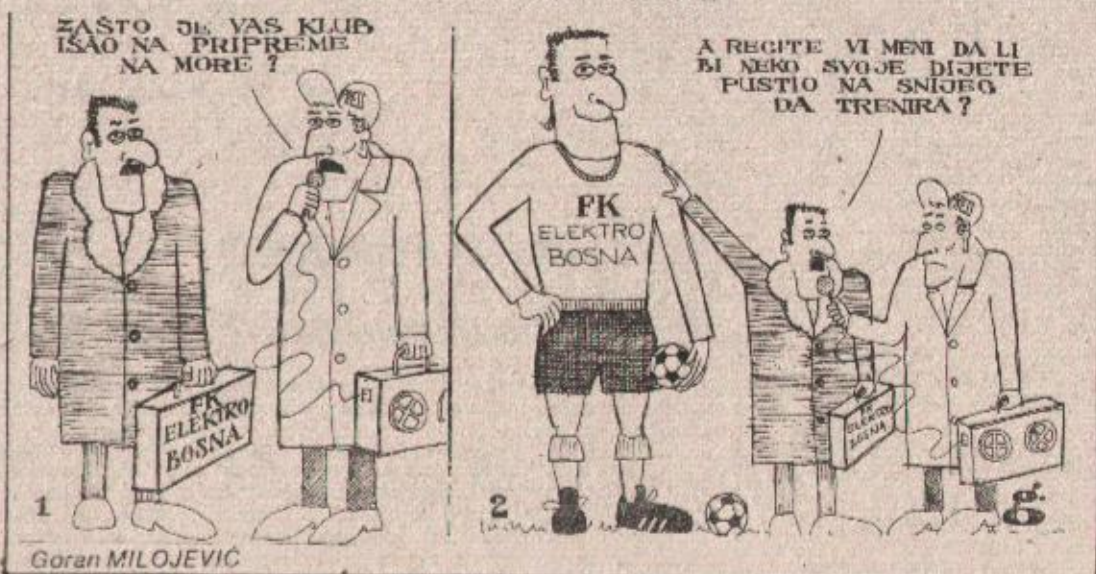
Jugoslavije, napustio je Slogu i postao član Kuglaškog kluba Grmušica iz Zagreba.

— Nismo mogli da mu ne damo ispisnicu — kaže Stojan Kondić, predsjednik Predsjedništva KK Sloga. Ovdje u Bosanskom Novom nije imao ni zaposlenje, a jedva je klub odvajao oko 3.000 dinara na

ime pojačane ishrane. Grmušica je nešto drugo. Dundić je dobio stan na korištenje, dobio 15.000 dinara stipendije i posao. To mu u klubu nismo mogli obezbijediti, a zašto onda ga sprečavali da ne ode u sredinu, koja mu pruža maksimum mogućnosti za dalje sportsko usavršavanje.

S. R.

KOMENTAR KARIKATURISTE

Goran MILOJEVIĆ

● Šta krajiški klubovi u Republičkoj ligi: Kozara, Krajina i Krajišnik očekuju od nastavka prvenstva ● Može li Kozara u borbu za sami vrh

„republikaš“ Predsjedavajući Predsjedništva kluba Fadil Čaušević kratko je komentarisao izjave fudbalera:

— Istina je da ne želimo prvo mjesto, ali ukoliko igrači budu uspješni dobrim igrama i rezultatima da se domognu najviše pozicije, onda ćemo se i mi u klubu morati prestrukturirati. Ali, o tome uopšte ne razmišljamo i sigurno bismo bili zatečeni. Većina aktivnosti u klubu u ovoj sezoni biće usmjerena na obilježavanje proslave 40 godina rada i postojanja FK Kozara.

Bez sumnje, ambicije odgovornih u klubu i igrača su različite. Možda je to motiv više za mladi sastav Kozare da pokuša učiniti nemoguće i domogne se prvog mjesta. Pohod ka dobrim rezultatima najavljuje se već u prvom meču s Krajišnikom u Velikoj Kladuši. Jesenas u prvom kolu Krajišnik nas je iznenadio na našem terenu i slavio neočekivanu pobjedu (2:1), tako da ćemo učiniti sve kako bi se revanširali punom mjerom, dodao je Vasiljević. Kozaru krase veliko drugarstvo i neimaština. Imamo zaista i više nego skromna sredstva za egzistenciju, što je razlog više da zapnemo maksimalno, kako bismo ostvarili što bolji rezultat. Tako je bilo i jesenas, vjerujem da će tako biti i u proljeće. Saldo od 16 bodova nije mali i daje garanciju da ćemo mnogim protivnicima predstavljati tvrd orah.

Stručni štab Kozare još nije odredio kojih 11 fudbalera će početi utakmicu u Velikoj Kladuši, ali ako je suditi po pripremnim mečevima prvi sastav će izgledati ovako: Lolić, Trešnjčić, Hadžić, Mandžukić, Čatak, Ismaili, Demo, Raos, Duraković, Vasiljević, i Delalić. Tu su još Nešković, Janjić, Kumić, Jagodić, Sanlak, Smajlović, Lumbić, Galić, Hadžiselimović, Radulović.

TEŠKO BEZ MANDIĆA

● Bez objašnjenja ovaj fudbaler prestao trenirati ● Trener Hrnić dobro iskoristio pripremnii period

Fudbaleri Krajišnika iz Velike Kladuše i pored znatnih pojačanja nastavak prvenstva u Republičkoj ligi dočekuju znatno oslabljeni. Iz nepoznatih razloga na treninzima se nije uopšte pojavljivao najbolji pojedinac Mandić. O tome Hajrudin Hušidić, član Predsjedništva, priča:

— Sigurno je da će za nas nastupanje Mandića predstavljati veliki hendikep. On je bio nosilac igre i idejni vođa ekipe. Dobro smo trenirali, u potpunosti ispunili plan priprema i vjerujem da ćemo već u prvom kolu nastavka uspjeti da zabilježimo pobjedu protiv Kozare.

U pauzi orvenstva Krajišniku su pristupili iz Maglika iz Jedinstva (Brčko), te Alagić, ranije član Jedinstva (Bihać). Iz JNA su se vratili Rajkić i Sarajlija, ali oni još nisu dovoljno spremni da izdrže napore ligaške mečeve.

— Novi trener Ale Hrnić je uspješno proveo pripreme — nastavlja Hušidić. Stoga i pored nezvjesnih mečeva do kraja takmičenja vjerujemo da opstanak u Ligi neće biti doveden u pitanje. Ekipa posjeduje neophodno iskustvo, što je u ovom momentu, svakako najznačajnije.

U prvoj utakmici protiv Kozare u Velikoj Kladuši vjerovatno će nastupiti ovaj sastav: Miljković, Kasić, Seifmanović, Vujašin, Momčilović, Čirić, Dubljević, Turanović, Jaganjac, Crnalić, Muratagić.

PIOIRI U PREDIGRI

BANJALUKA — U predigri prvenstvenog susreta u rukometu između Borca i Metaloplastike sastaje se dvije najbolje pionirske ekipe osnovnih škola „Ranko Šipka“ i „Braća Pavlić“, koje su u predtakmičenju po grupama zauzela prva mjesta. Utakmica će početi u 15,30 sati.

KOŠARKA

PRVA SAVEZNA LIGA — ŽENE

DOLAZI ZVEZDA

● U susret srenomiranim protivnikom Mladi Krajišnik očekuje dva dragocjena boda ● Susret se igra večeras (subota) u „Boriku“ sa početkom u 19 sati

BANJALUKA — U pretposljednem kolu prvenstva Prve savezne lige za košarkašice u „Boriku“ gostuje Crvena zvezda, naš do sada najuspješniji košarkaški kolektiv. Renomirani protivnik dolazi na završetku sezone, jer „Malenim“ još predstoji gostovanje u Zagrebu.

Zvezda je — zvijezda. Iako Beograđanke ne igraju u sjaju kao prije četiri-pet godina, kada su bile superiorne ne samo u Jugoslaviji nego i Evropi, ipak je to uvijek ekipa koja privlači posebnu pažnju, drag je gost na svakom terenu. Zbog mnogih košarkašica koje su mnogo dale jugoslovenskoj košarki, koje sada dosta pružaju vrijedi doći u „Borik“ i uživati u pravoj košarki.

Istina „Malenim“ nije do „uživanja“: bore se za goli prvotligaški status i u ovom susretu prije svega ih interesuje — pobjeda. Sa ta dva boda Banjalučanke mogu mirnije očekivati posljednje kolo, iako će se možda tek nakon „spuštanja zavjese“ na prvenstvo znati ko će se pridružiti Budućnosti i Studentu, klubovima koji sigurno napuštaju društvo prvotligaša.

U Mladom Krajišniku nijedan susret u dosadašnjem toku prvenstva nisu shvatili ozbiljnije, ni u jednom nisu očekivali pobjedu toliko željno kao ovu. Jer, jednostavno, Mladom Krajišniku bodovi su više nego neophodni. Ništa manje nisu važni Crvenoj zvezdi, jer u slučaju pobjede Banjalučanki, Mladi Krajišnik i Crvena zvezda bi se izjednačili po broju bodova, a zna se da je prvi susret, u Beogradu, Mladi Krajišnik riješio u svoju korist, te da Zvezda u posljednjem kolu ima za protivnika — Partizani!

— Nas u ovome susretu samo interesuje pobjeda. Ona nam sada sve znači i uvjerena sam da ćemo slaviti uspjeh — poručuje Katica Ljubičić.

Mladi Krajišnik i Crvena zvezda igraju večeras (subota) u dvorani „Borik“, sa početkom u 19 sati. E. G.

ŠAHOVSKI ZADATAK

Broj 802
Priprema: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Bijeli: Kc1, Df3, Td1, Sc3, Le4, pješaci a2, c2, f2, g2, h2 (10)
Crni: Kg8, Dd4, Tb2, Td8, Lf6, pješaci a7, b6, c7, f7, h7 (10)

Crni vuče i dobija!

Samo jedan potez odigrao je crni i bijeli je predao (Planinc — Ivkov, Poreč, 1970).
Rješenje prošlog zadatka: 1. Le8 i crni je predao, jer na 1... Te8 slijedi 2. Df8 Tf8 3. Tf8 mat!

This is the story about our natures
(Ovo je priča o našim naravima)
Rubrika protiv onih koji vole da se prave Englezi

THE SECOND STORY

ATEISTA

Ateizam, kao jedan od pogleda na svijet, u najjednostavnijoj formi označava nevjericu u Boga. Ali, kad pogledaš oko sebe i pogotovo one iznad, kako žive bog bogova, teško je biti ateista. Istina, ima i malih bogova u koje niko ne vjeruje, no pojedinci im se zbog moći ipak klanaju. Bilo kako bilo, biti ateista vraški je teško.

Moj otac, na primjer, uprkos svemu, stalno podvlači da je ateista. Ali, čim čuje da su cijene ponovo skočile, počne da se krsti i gundja sebi u bradu. Za svaki utrošeni dinar ispovijeda se majci i moli sindikat da mu zaštiti standard. Svi u kući mislimo da se otac muči ko Isus Hrist jer je stalno razapet između malih primanja i velikih davanja.

Uvečer umjesto sijalica pali svijeće pošto mu je navodno struja preskupa. Često govori da je alergičan na sve što je crkveno, a sam je go k'o crkveni miš. Njegova antipatija prema popovima vuče se od kada se zaposlio jer mu otada uvijek neko popuje. U nastupu ljetnje spominje svoj kovčeg i naš potop. Stalno tvrdi da ne postoji drugi život, mada mi intimno osjećamo da čezne za drugim - boljim životom. Pritome, doduše, ne spominje ni Boga ni batinu, ali mi djeca vidimo često svoga Boga zbog njegovih životnih batina.

Moj otac stalno podvlači da je ateista. Ja u to nisam toliko siguran koliko sam ubijeden da mi je dao bogovsku ideju za ovaj tekst.

Allja KAPIDŽIĆ

ŽENE

- Poslovica stara kaže
Kako žene sve su iste
Ne vjerujte poslovici
Ako to ne provjerite

- Ako žene sve su iste
Poslovica ko što kaže
Zašto pored svoje žene
Radije se tuđe traže

EPIGRAMI

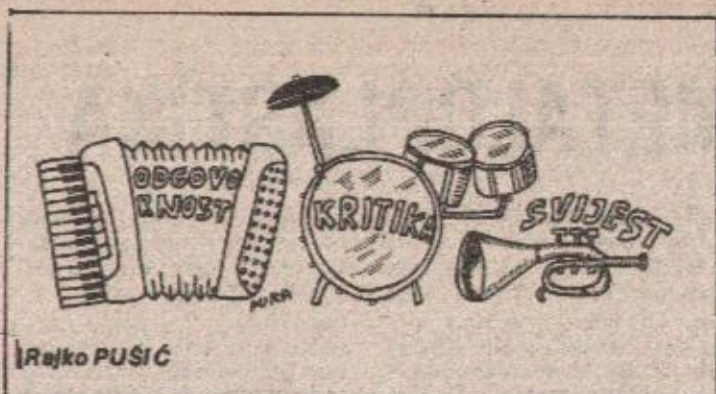
Filozofi novije kulture
Rado bi se nazvali Diogenima
Pod uslovom da im daju bure
U kojem nečeg ima.

Egoistu teoratski
Zanimaju svi problemi svjetski
Gledano praktično -
Zanima ga samo njegovo lično.

Znam jednoga što je prost
Sa gledišta govornog dara.
Al' govor mu otkriva složenost
Kada govori o - slaganju para.

Ostaje nam otatore da kunemo
Što za pijesak nam uzeše
dianove
I sad u šta da pljučemo
Kad oslavarujemo proizvodne
planove?

Dragan Stanarević

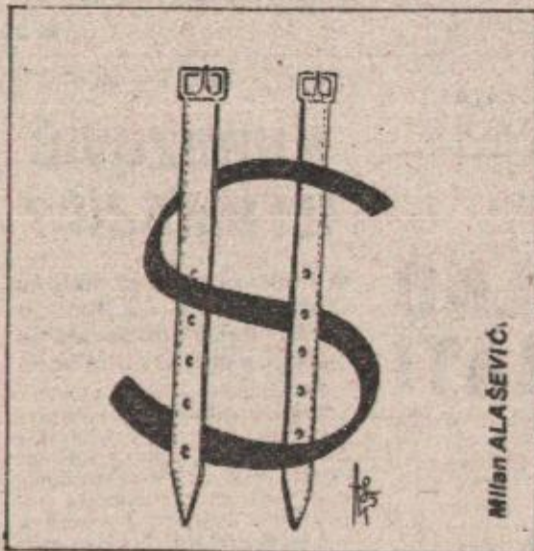

Rajko PUSIĆ

PTIČICA

- Uh najzad da odahnem.
- Zbog čega?
- Prošla je zima.
- Otkud znaš?
- Vratile su se ptice s juga.
- Nisu sve.
- Kako nisu, kad sam ih vidio svojim očima?
- E, vidiš ja znam neke ptičice iz naše firme koje su odtjele u toplije krajeve i nikad se neće vratiti.
- Zašto?
- Zato što ih po povratku čeka - kavez...

Rede Đergović

Milica ALAŠEVIĆ

Davidović DRAGAN

KRAJIŠKE POSKOČICE

- STARI STAROJ ZADROBIO KORA, JEDI STARA, TO SE POJEST MORA.
- DIKO MOJA KOJE KUĆA TVOJA, ONA TREĆA U SELU NAJVEĆA.
- OVA KUĆA NE OSTALA PUSTA, DAJ RAKIJE DA POKVASIM USTA.
- JA JE LJUBIM A ONA SE STRESA, KO KRAJINA POSLUJE ZEMLJOTRESA.
- BANJALUKO, RANČ MOJA LJUTA, U TEBI JE RASPORED REGRUTA.
- JAO MOJE PANTALONE USKE, SINOĆ BAJA DONIO IZ TURSKE.
- BANJALUKO, GRADE NA VRBASU, NEMA VIŠE VOLOVA DA PASU.
- JA POLJUBI ČURICU NA VODI, PA MI NEĆE PŠENICA DA RODI.
- PREŠAO SAM SRBIJU I ČAČAK, MRZIM ČURE KO SLANINU MAČAK.
- POPELA SE ŽABA NA BANDERU, ZOVE GICU NA TROFAZNU ZICU.
- U GARAVE OČI NA VRH GLAVE, KAD NAMIGNE SMJESTA ME PODIGNE. TEKST NAPISAO: (Miloš ZRNIC)

SAVRŠENI RECEPT

TV ODAVO BOLUJE OD KRIZE SVE REPRIZA DO REPRIZE. NIJENI TO TAJNA NEKA NAJJEFTINJA JE KINOTEKA PA NAM DAJE PRIJE ROKA

STAROGA LISCA A. HIČKOKA BILO ČEGA DA SE MAŠI TAJ NE MOŽE DA PROMAŠI ON SVE RADI DOSTA SPRETNOSTI USPUK STRAŠI INDISKRETNOSTI PA I KAD NA FILMSKU TRAKU STAVI ZAPIS I O BRAKU NAJVIŠE NAS UZBUĐUJE KAD MUŽ ŽENU IZLUĐUJE KO JE PRAV A KO LAŽE? KO TO MOŽE DA DOKAŽE? SVE TO HIČKOK BRIŽNO SKRIVA MOŽDA JE I ŽRTVA "KRIVA"? ZATO MU JE I THE END SAMO NAIZGLED HEPIENDI!

BOŽO MARIĆ

ČINJENICE

KULTURA KULTURA JE U BESPARICI NEKAKO SE PRIMJEĆUJE ALI NAROD IMA NA ČINA DA SE SAM OPAMEĆUJE.

VRIJEME ČEKANJA OBIČAJ JE ČESTO REČI: „VRIJEME ĆE UČINITI SVOJE“

V. DIJAK

NE ODGOVARA

Kod nas se često čuje kako nekome nešto NE ODGOVARA. Žena, nakon trideset godina braka, odjednom ustanovi da joj njen muž NE ODGOVARA.

Slušajući prijenos svjetskog prvanstva u skijanju slušao sam jadikovke apikera kako jednom našem smučaru NE ODGOVARA atrna staza, drugom NE ODGOVARA staza koja nije dobro atrna, trećem bi umjesto 49. više odgovaralo 48 kaplja. Četvrtom ODGOVARA samo jugoistočni povjetarac koji mu malčice ukoso duva u desnu skiju.

POSTSKRIPTUM

KORIST

U Sanskom Mostu ima, slobodno se može tvrditi, previše taksi-vozila: čak više od 50. S obzirom na dosta visoke cijene usluga, a i broj taksista posla je sve manje i očito je da se ne mogu pohvaliti dobrim zaradama. No, niko ne odustaje od tog posla. Ako ništa drugo barem se taksisti besplatno vozaču!

NAGRADA

Na području Bosanske Krpe lani je bilo ukupno 728 saobraćajnih prekršaja, a to je za 193 prekršaja više nego godinu dana ranije. Prošle godine je oduzeto 79 vozačkih dozvola. S obzirom na cijenu benzina ispada da su oni kojima su oduzete vozačke dozvole čak i nagrađeni.

PITANJE

U toku su pripreme za predstojeće izborne aktivnosti u društveno-političkim organizacijama i skupštinama opština i na svakom mjestu se, što je sasvim normalno, ističe kako na rukovodeće funkcije treba izabrati samo najbolje.

Pitanje je, međutim, ima li toliko najboljih

Himzo SKORUPAN

MISAONI RESTLOVI

- Savisoka se daleko vidi, čuje, ali nemase kuda dalje da ide i napreduje
- Ako mi imamo velike obaveze prema inostranstvu, ima i inostranstvo velika potraživanja prema nama.
- Neki pisci misle da su dobri samo zato što u svojim djelima nemaju negativne ličnosti.
- Prvo su svjedoci rekli da je ušao đavo u njega. Onda su ga tukli, ali ne što ga mrze već da istjeraju đavla.
- Tehnika ide naprijed, standard ide nazad, čovjek tapka u mjestu.
- Stalno zagledani u ljepšu budućnost lakše gutaju gorke pilule sadašnjih poskupljenja.
- Tante za tante: neki su izdali domovinu!

- zbog toga im neki izdaju sabrana djela.
- Čim sam pročitao da je sva komunalna mehanizacija protiv zimskih nepogoda u stanju potpune pripravnosti, znao sam da je zima prošla.
- U životu je velika vidra, ali kad treba, lije krokodilske suze.
- Oni što su gore, njima je baza dolje. Oni što su dolje i njima je baza dolje.
- Tek kad smo uvezli žabe iz inostranstva vidjesmo da i kod nas te živine ima koliko hoćeš što nije upakovana.
- Šef mu je stalno išao naruku i logično je što ga je jednom i dokačio rukom.

Slobodan JANKOVIĆ

ALI KAKO STVARI STOJE OD VREMENA ZAVISI MOJE.

ONI POMOĆ PSIHIJATRA TRAZE.

POTROŠNJA POTROŠAČKI MENTALITET SKUPOĆOM JE UBLAŽEN SVAKAKO IMUČNI KUPUJE NEŠTO MANJE A OSTALI SKORO PA NIKAKO.

EPITET MI SMO „PROMUČURAN“ NAROD OPASKE SU NETAČNE I STARE, SVAKI PAMETAN JUGOSLOVEN ZNA ODAKLE NARODU PARE.

ČINJENICE DOK JE JEDNOM SVE TEŽE DOĐE MU DA NAGALAS JECA, MILIJARDE DRUŠTVENE IMOVINE KORISTE VEĆ NEĆIJA DJECA.

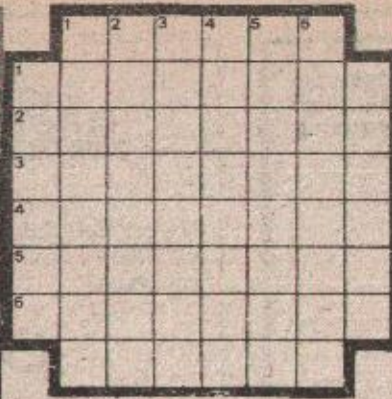
VOJO GRUBOR

MALA SCENA

RAZLOG

- Kod nas u preduzeću ne može da bude „Jovo nanovo“.
- Oho, tako dobro planirate?
- Nije u tome vic!
- Sve izvršavate na vrijeme?
- Nije ni zbog toga.
- Nego?
- Kod nas takve situacije ne može biti.
Nemamo nijednog - Jovanal

Dušan STARČEVIĆ

ČAROBNI LIK SA SLIKOM

A, B, L, A, D, I, K, E, K, O, L, A, C, M, A, P, E, R, A, H, A, M, B, H, I, Š, T, O, T, A, T, A, T, E, T, I, V, A, V, I, C, Z, E.
 VODORAVNO I USPRAVNO: 1. Imenica koja označava sve predmete iste vrste (u gram.). 2. Pečena čista glina. 3. Prezime poznatog fudbalskog trenera (na

gornjoj slici), ranije trenirao zagrebački „Dinamo“, Miroslav Ciro. 4. Izrađivači maketa. 5. Osoba koja nekog ili nešto štuje. 6. Himna u čast boga Dionisa kod starih Grka.

(M.S.)

ENIGMATSKA SVAŠTARA

Riječ - dvije o palindromima. To su riječi ili rečenice koje se jednako čitaju srijeda i otraga (s obje strane), a također i riječ koja s obje strane - čitana ima neko značenje (LAV - VAL). Prema tome danas je palindrom riječ ili rečenica koja ima značenje čitana srijeda ili otraga, bilo da je značenje isto ili različito. Ine dolazi od grčke riječi: palin - natrag, dromos - put ili teći, tj. put natrag ili teći natrag.

Francuzi upotrebljavaju i naziv Janusove riječi, što je očita aluzija na starorimskog boga Jana koji je imao 2 lica. Postoji za njih izraz i versus bifrontes, tj. dvočelni stihovi. Raširen je i naziv versus diabolici, tj. davoilji stihovi. Šta znači taj izraz? Uzimimo za primjer praške palindrome. Na Mostnoj kuh na kraju Karlova mosta pod krovom nalaze se 2 latinska natpisa:

„Signa tesigna temeretangetis angis“ - ali napisan kao jedna riječ: SIGNATESIGNATEMERE-TANGISETANGIS (prekrsiti se, prekrsiti, nemudro me se dotičeš i sudiš).

Drugi natpis: „Roma tibi subito motibus ibit amor“ (Rim, tebi će naglo ganućem doći ljubav), ali i ovaj palindrom napisan je kao jedna riječ. Ovakvo napisani predstavljaju Klopku (zamku) za zle duhove, demone. Narav zlih duhova je takva da moraju pročitati svaki natpis na koji nađu, jer bi natpisi mogli sakrivati formule protiv njih, odnosno zaključne formule za tjeranje zlih duhova. Ako duh ne riješi takav natpis, ne može poći dalje, uhvati se i postane kod natpisa zaklet.

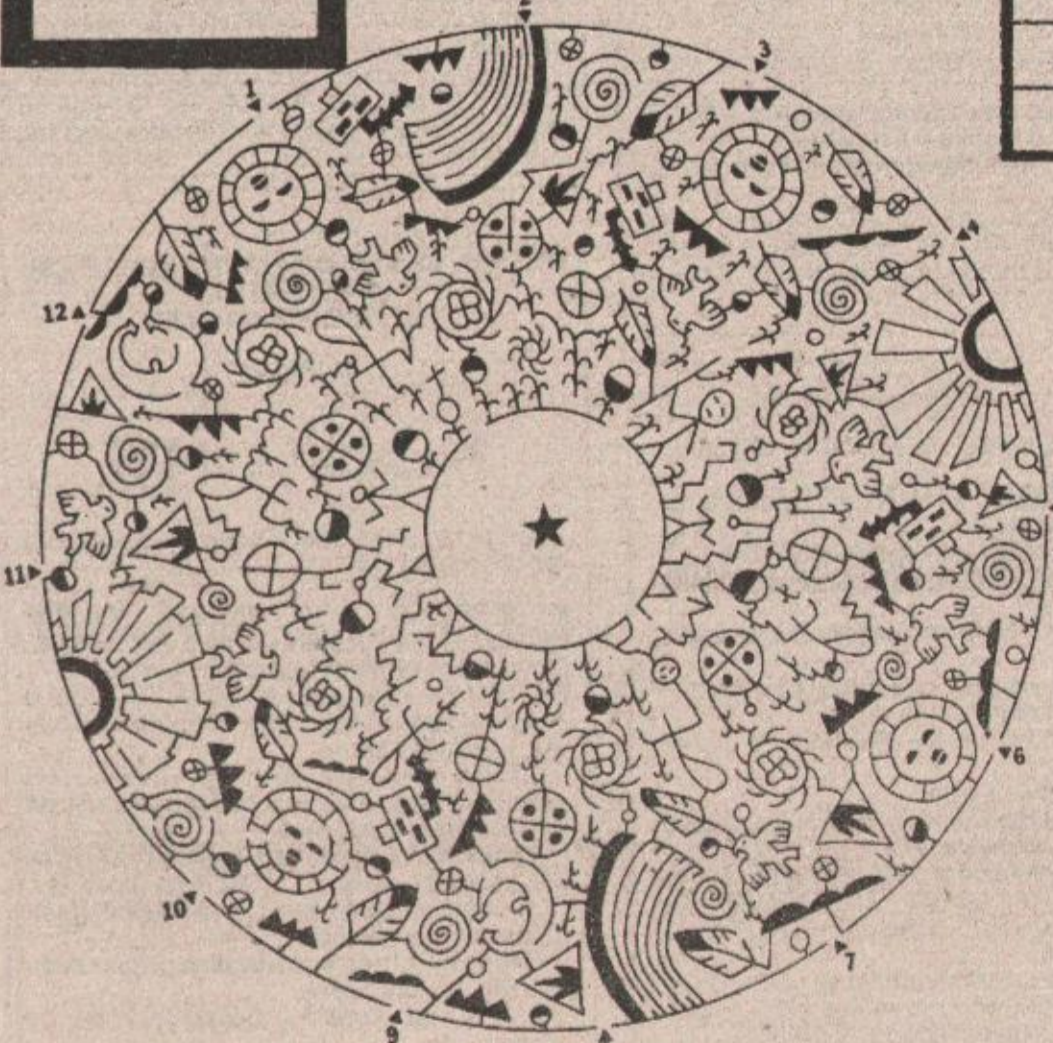
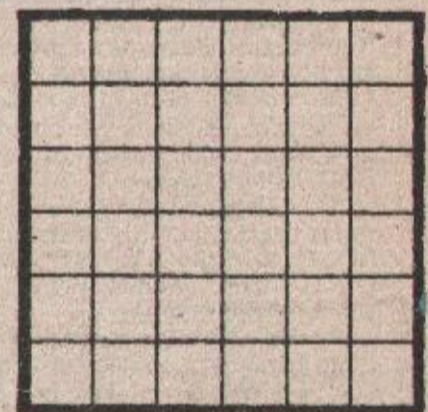
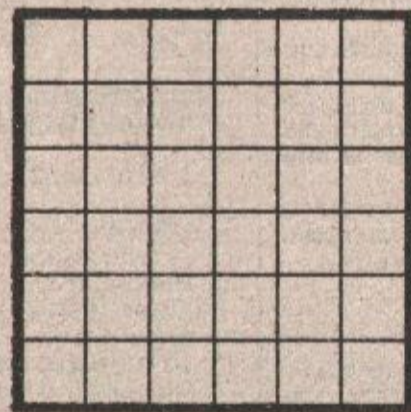
FELON IZ "DINASTIJE"
(ilustrovani anagram s izmjenom, O = M)

ONA LIJEPA MUSTRA
M.S.

NAŠA POZNATA SA HISTRIJAMA NA SLICI DOLE:

★	SREDNJA STRUČNA SPREMA /skr/	VALJEVO	ŠPANSKO MUEKO IME	MOLITI, TRAZITI	★	GLAMPAVA, KOJA SE VODI BRIGU	★	TALIJAN LUKA NA JADRANU
				LIJEVA PRITOKA SANE				
CJELOKUPNO				FRANCUS. SLIKAR, ANRI				UZIMATI TEČNOST
POSVE, POTPUNO					GLUMICA BAKSTER			MOČVARNO ŽEM-LJIGTE
SUMPOR	JEDAN ZANATLIJA MAZURIJ							
VRSTA NEBESKOG TIJELA								TRENER TOPLAK ŠVEDSKA
GLAVNI GRAD JEDNE NAŠE SR								
ZAVUČENOST, LOKACIJA "NA KRAJ SVIJETA" /m/								
AMPER	ANAPSKO PLEME UZVIK NELAĞODNOSTI				RIMSKI: 5 LAGANE			
GRAD U BELGIJI /GENT/				SPIKER MLAKAR MIJESTO KRAJ ČACKA				
INICIJALI FUDBALERA JANJANINA	JEDAN SPOR-TIST ERELIJ							
SREDETVO ZA POVRACANJE								TEMPO
SREĆA, BLAGOSLOV /ture/								

GEOGRAFSKI REBUS (6, 7)

LABIRINT

Ovaj kružni labirint neobičnih prepreka treba riješiti na taj način da se nađe jedan od 12 mogućih ulaza koji vodi do sredine (označene zvjezdicom). Ne klonite, već idite redom, pa ćete naći onaj pravi ulaz!

MOZAIČNI KVADRAT 6x6

U dva magična kvadrata 6x6 treba uvrstiti donje navedene pojmove poredane abecednim redom, te ime i prezime poznatog beogradskog pjevača zabavnih melodija („Pitaju me, pitaju“), tako da se dobiju kompletno ispunjeni magični kvadrati. Naime, svaki pojam upisuje se 2 puta - u jedan od ikovna - vodoravno i uspravno, pa tako i ime i prezime pjevača sa slike lijevo. Napomenimo da se ime u I kvadrat upisuje u šestu, a prezime u II kvadrat u druge kolone.

ALADIN, ARAKAN, DEKADA, IDIOMI, IVERAK, JOAKIM, KADGOD, KORIDA, OKLADA, RIJEKA.

(M.S.)

OSMOSMJERKA

(zanimanja)

U mreži ove male osmosmjerke smješteno je 17 zanimanja. Treba ih pronaći u različitim smjerovima precrtavajući ili zaokružujući slova. Neupotrebljena slova (ima ih 10) daju konačno rješenje - još jedno zanimanje.

Spisak zanimanja: BANKAR, BRAVAR, BRIJAČ, ELEKTRIČAR, FRIZER, KOŽAR, KUVAR, MEHANIČAR, PILOT, PISAR, PJEVAČ, PRODAVAČ, SARAČ, SUDIJA, URAR, UŽAR, VUNAR.

(VI.Š.)

E	K	P	I	L	O	T	K	O
L	U	R	E	Z	I	R	F	M
E	V	O	U	R	A	R	E	Z
K	A	D	M	Ž	E	H	R	I
T	R	A	U	Č	A	R	A	S
R	A	V	U	N	A	R	S	U
I	K	A	I	V	I	Č	I	D
Č	N	Č	A	V	E	J	P	I
A	A	R	A	Ž	O	K	A	J
R	B	R	I	J	A	Č	R	A

Dragi moj Rašo, prošlo je sedam dana ispunjenih tugom i bolom otkako si otišao. Otišao si bez riječi, bez pozdrava, ostavljajući duboki trag i bol u mom srcu. Teško je povjerovati da si mrtav, ali mrtvi su samo oni koji su zaboravljeni. Vječno ćeš živjeti u mom srcu.

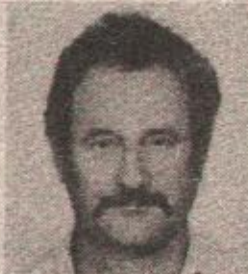

RADENKO Rašo BEGIĆ
potporučnik avijacije

TVOJA DJEVOJKA SLAVICA

061581

Tužnog srca i s puno bola javljamo rodbini, prijateljima i poznanicima da je nakon teške bolesti u 45. godini života preminuo naš dragi suprug, otac, brat

MILAN (Ljubomira) ŽIVANOVIĆ

Sahrana će biti obavljenja dana 18. marta 1985. godine u 14 sati na Novom groblju.
OŽALOŠĆENA PORODICA: supruga Nada, sinovi: Rade i Goran, braća, sestre i ostala rodbina.

061579

**SOUR „RUDI ČAJAVEC“
RO PROFESIONALNA ELEKTRONIKA
OOUR TELEKOMUNIKACIONI UREĐAJI
BANJALUKA**

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose OOUR-a Telekomunikacioni uređaji, raspisuje

OGLAS

za popunu poslova i radnih zadataka na neodređeno vrijeme

1. GLAVNI ISTRAŽIVAČ 1 radnik

Uslovi: — diplomirani inženjer elektrotehnike, — radno iskustvo 5 godina.

Izbor kandidata izvršice se u skladu sa propisima iz ONO i DSZ kojima su utvrđeni posebni uslovi za rad u namjenskoj proizvodnji.

Uz prijavu na oglas priložiti dokaze o stručnoj spremi i radnom iskustvu.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave dostaviti putem pošte na adresu: SOUR „RUDI ČAJAVEC“ RO PROFESIONALNA ELEKTRONIKA, KADROVSKA SLUŽBA, 78000 BANJALUKA, BRAĆE PAVLIČA 23a.

Rok trajanja oglasa je 8 dana od prvog narednog dana od dana objavljivanja u listu „Glas“.

**SOUR „KRAJINATURIST“ BANJALUKA
URO „SANA“ SANSKI MOST
— Komisija za radne odnose —**

raspisuje

OGLAS

za popunu slijedećih poslova i radnih zadataka

1. EKONOMSKI TEHNIČAR pripravnik izvršilac 1
2. KV kuhar izvršilac 1

Radni odnos se zasniva na neodređeno radno vrijeme.

Pored opštih uslova utvrđenih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće posebne uslove:

- Kandidati pod rednim brojem 1. treba da imaju završenu SSS — ekonomski tehničar.
- Kandidati pod rednim brojem 2. treba da imaju završenu školu za KV kuhare i da imaju radno iskustvo u trajanju do 6 (šest) mjeseci, na poslovima buregdžije.

Kandidati su dužni da uz prijave prilože i dokaze o ispunjenju uslova iz oglasa.

Lični dohodak prema Pravilniku o raspodjeli sredstava za lične dohotke, zajedničku potrošnju i naknadama radnicima na teret materijalnih troškova.

Oglas ostaje otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja, a prijave se podnose na adresu: SOUR „KRAJINATURIST“ BANJALUKA URO „SANA“ SANSKI MOST Banjalučka br. 11.

— Komisiji za radne odnose —

Izbor kandidata obaviće se u zakonskom roku. Podnosioci prijava biće pismeno obaviješteni o rezultatima oglasa u roku od 15 dana od dana donošenja odluke.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Prvomajski izlet

VRSAR — HOTEL „PANORAMA“

Izleti: Rovinj, Poreč i Trst

Polazak: 30.4. 1984.

Polazak: 30.4. 1985.

Povratak: 4.5. 1985.

CIJENA: 8.500.— dinara

Prijave do 2.4. 85.

1-3

RO PTT SAOBRAČAJA „BANJALUKA“ BANJALUKA

Na osnovu odluke broj 395 Komisije za radne odnose OOUR—a Poštanski centar i transport „Banjaluka“ Banjaluka

OGLAS

radi prijema izvršioaca na poslove i radne zadatke na neodređeno vrijeme

1. AUTO-LIMAR 1 izvršilac

USLOVI: — KV auto-limar

— radno iskustvo 1 godina

Popuna se vrši testiranjem.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Uz prijavu na oglas kandidati su dužni dostaviti dokaze o traženim uslovima.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave slati na adresu: RO ptt saobraćaja „Banjaluka“, OOUR Poštanski centar i transport „Banjaluka“ Banjaluka, M. Tita 61a

**RO OSNOVNOG I PREDŠKOLSKOG VASPITANJA
I OBRAZOVANJA SANSKI MOST
OOUR OSNOVNA ŠKOLA „20. OKTOBAR“
SANSKI MOST
raspisuje**

KONKURS

za izbor i imenovanje radnika sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima-direktora škole-reizbornost

USLOVI:

Osim opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa propisanih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće posebne uslove:

- da je nastavnik, odnosno pedagog,
- da ima najmanje 3 godine radnog iskustva u nastavi,
- da posjeduje moralno-političke kvalitete,
- da se ističe nastavno-pedagoškim radom i organizacionim sposobnostima i
- da nije kažnjavan i da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivično djelo propisano zakonom koje čini smetnju za izbor na funkciju inokosnog poslovnog organa.

Izbor i imenovanje se vrši na mandatni period od 4 godine.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju propisanih uslova dostaviti u roku od 15 dana od dana objavljivanja konkursa na adresu škole.

**OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA UPRAVNO STRUČNE
I OPŠTE POSLOVE
SKUPŠTINA OPŠTINE KLJUČ**

RASPISUJE

KONKURS

Za prijem radnika u radni odnos na određeno radno vrijeme i to:

REFERENTA ZA OPŠTE POSLOVE, MATIČNE POSLOVE I ŠEFA MJESNOG UREDA U VRBLJANIMA. (Do povratka radnika sa bolovanja) 1 izvršilac Osim opštih uslova predviđenih Zakonom o državnoj upravi, kandidati treba da ispunjavaju sljedeće uslove:

Da ima završenu srednju upravnu školu ili gimnaziju do godine dana radnog iskustva na tim ili sličnim poslovima.

Kandidati su dužni uz prijavu priložiti dokaz o školskoj spremi i radnom iskustvu.

Konkurs ostaje otvoren 15 (petnaest) dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Prijave na konkurs dostavljaju se na adresu:

Opštinski sekretarijat za upravno stručne i opšte poslove Skupštine opštine Ključ.

**SOUR „ŽTO“ SARAJEVO
RO za putnički saobraćaj, turizam
i ugostiteljstvo Sarajevo
OOUR ZA UGOSTITELJSTVO
BANJALUKA**

Na osnovu člana 8. Pravilnika o radnim odnosima OOUR-a za ugostiteljstvo Banjaluka, Komisija za radne odnose na sjednici održanoj dana 6.3. 1985. godine, raspisuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos

1. U RADNOJ JEDINICI RESTORAN ŽELJEZNIČARA PRIJEDOR:

A) — KV—konobar 1 izvršilac na određeno vrijeme do povratka radnice sa trudničkog bolovanja.

USLOVI: Završena ugostiteljska škola sa položenim ispitom za KV-konobara.

B) — PK—čevabdžija, 1 izvršilac na određeno vrijeme do povratka radnice sa trudničkog bolovanja.

USLOVI: Završena osmogodišnja škola i položen ispit za PK-ugostiteljskog radnika.

2. U RADNOJ JEDINICI BIFE ŽELJEZNIČARA BOSANSKI NOVI:

A) — NK-transportni radnik, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

USLOVI: završena osmogodišnja škola.

3. U RADNOJ JEDINICI GOSTIONICI ŽELJEZNIČARA BIHAĆ:

A) — KV-kuhar, 1 izvršilac na određeno vrijeme od 6 mjeseci.

USLOVI: završena ugostiteljska škola i položen ispit za KV-kuhara.

Lični dohodak prema Pravilniku o ličnim dohocima.

Stan nije obezbijeđen.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće se uzimati u razmatranje.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova oglasa slati na adresu: ŽTO, OOUR ZA UGOSTITELJSTVO BANJALUKA, Franje Nanuta broj 5.

Napominju se kandidati da se pod rednim brojem 1. radni odnos zasniva u Prijedoru, pod 2. u Bos. Novom i pod 3. u Bihaću.

Rok za podnošenje prijava je 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas“ Banjaluka.

IN MEMORIAM

JOVAN BATA KONDIĆ

16.3. 1982 — 16.3. 1985.

S ljubavlju i tugom

SUPRUGA I DJECA
058142

Dana 18. marta 1985. godine navršavaju se dvije godine od smrti naše drage majke, svekrve, punice i bake

VASILJKE ČENIC
rođene SPASOJEVIĆ

Bolna je i teška istina da više nisi među nama. Tvoja dobrota, tvoj vedri i nasmljani lik živjeće vječno u srcima tvojih najdražih. Toga dana položimo cvijeće.

VJEČNO OŽALOŠĆENI NJENI NAJBLIŽI
058104

Dana 18. marta 1985. godine navršava se sedam tužnih mjeseci od prerane smrti našeg dragog sina, supruga, brata i oca

NIKOLE (RADE) DRAGEŠIĆA

Bolna je istina da ga više nema među nama.
VJEČNO OŽALOŠĆENI:
majka DARA, otac RADE, SESTRE, SUPRUGA S DJECOM I OSTALA RODBINA

058143

Dana 17. marta 1985. godine navršava se godina kako nas je zauvijek napustila naša draga

ZRINKA ČURKOVIĆ — TOJČIĆ

Sa tugom i ljubavlju

NJEZINI NAJMILIJ
058120

TUŽNO SJEĆANJE

na voljenog

TONIJA JAKOVCA

20.3. 1982 — 20.3. 1985.

S ljubavlju i tugom uvijek se sjećam i s ponosom čuvam uspomenu na tvoj dragi lik.

TVOJA NADA
058152

Obavještavamo rodbinu i prijatelje da je naša plemenita majka, sestra, punica, svekrva i bebjka

ŠAHZA (rođ. Bišćević)
IBRAHIMBEGOVIĆ

preminula 15. marta 1985. godine u 75. godini života. Sahrana će se obaviti 16. marta 1985. godine u 16 sati na groblju Stupnica.

OŽALOŠĆENI: sinovi: Esad i Ragib, kćeri: Habiba, Habiba i Zijada, braća: Smail i Atif, sestra Razija, djever Meho, zetovi, snaha, unučad i praunučad, te mnogobrojna rodbina i prijatelji.
061580

Dana 14. marta 1985. godine navršile su se dvije godine od smrti naše drage majke i šest godina od smrti dragog tate

KATE KAŠLJEVIĆ

GRGE KAŠLJEVIĆA

OŽALOŠĆENA DJECA
058144

OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA UPRAVNO STRUČNE I OPŠTE POSLOVE
SKUPŠTINA OPŠTINE KLJUČ

RASPISUJE

KONKURS

Za prijem **PRIPRAVNIKA** u radni odnos na neodređeno vrijeme:

predstavlja smetnje za zasnivanje radnog odnosa u organu uprave.

Na referatu za imovinsko-pravne poslove i izvršilac.

POSEBNI USLOVI SU:
— da imaju završen pravni fakultet.

Kandidati su dužni ispunjavati opšte i posebne uslove:

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

- OPŠTI USLOVI SU:**
— da su državljani SFRJ,
— da su punoljetni,
— da su zdravstveno sposobni za obavljanje određenih poslova,
— da se protiv njih ne vodi krivični postupak za kritično djelo koje

Konkurs ostaje otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja. Prijave na konkurs dostavljati na adresu:

OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA UPRAVNO STRUČNE I OPŠTE POSLOVE SO KLJUČ

MALI OGLASI

Veselina Masleše 13
Telefon 34-448
RADNO VRIJEME
OD 7.00 DO 15.00
SUBOTOM
OD 8.00 DO 12.00

PRODAJA AUTOMOBILI

PRODAJEM automobil zastavu 128, godina proizvodnje 1982, informacije na telefon broj 38-002 od 18,00 do 19,00 sati, Banjaluka. 058153

KUĆE

PRODAJEM kuću visoku prizemnicu s pratećim objektima s 1.000 kvadratnih metara zemlje. Dragočaj bb, Ivo Bajlović, krojač, Banjaluka. 1-1 058050

PRODAJEM kuću i štalu i trideset dunuma zemlje u Lamincima kod Bosanske Gradiske. Informacije na telefon broj 078/35-094, Banjaluka. 058148

PRODAJEM kuću u Ulici Alekse Šantića broj 20, telefon broj 48-777, Banjaluka.

ZEMLJIŠTE 058137
PRODAJEM 1.000 kvadratnih metara zemlje (jedan dunum) zasađeno vočkama, upitati na telefon broj 37-212, Banjaluka. 058150

PRODAJEM zemlju kod vodovoda parcelisana, nenaacionalizovana, urbanistička saglasnost za gradnju, telefon broj 39-852, Banjaluka.

RAZNO 058139
PRODAJEM traktor ispravan, ursus 355, s kabinom u Majevičkoj ulici broj 56 telefon broj 44-200, Banjaluka. 1-1 058056

PRODAJEM čevapčnicu — kiosk u Ulici Milana Cvijetića, Budžak III, informacije putem telefona broj 59-089 od 20,00 sati, Zora Bilož, Ulica braće i sestara Kapor broj 50/4, Banjaluka. 058151

PRODAJEM trosjed i dvije fotelje, telefon broj 38-266, Banjaluka. 058136

PRODAJEM jednoiposoban stan, novogradnja, II sprat, telefon broj 35-127, Banjaluka.

SOBE (ponude) 058145
IZDAJEM namještenu jednokrevetnu sobu u Njegoševoj ulici broj 127, Banjaluka. 058135

STANOV (zamjena) 058074
MIJENJAM trosoban stan, komforan, za dvije komforne garsonijere, Omer Ramušević, Bulevar revolucije broj 2, Banjaluka. 1-2 058155

MIJENJAM veći jednosoban stan na Hisetima u novogradnji u Ulici Đure Đakovića za dvosoban, zvati na telefon broj 24-082 poslije 16,00 sati, Banjaluka. 058155

MIJENJAM troiposoban stan komforan na Starčevići za dvoiposoban u bližem centru telefon broj 44-259, Banjaluka. 058156

ZENICA—BANJALUKA
MIJENJAM dvosoban komforan stan u Zenici i jednosoban komforan stan u Banjaluci za dvosoban ili trosoban u Banja-

luci. Telefon broj 078/41-311, Banjaluka.

058141
SARAJEVO—BANJALUKA
MIJENJAM dvosoban komforan stan u Sarajevu za odgovarajući u Banjaluci. Informacije od 17,00 sati na telefon broj 078/21-294, Banjaluka. 058149

MIJENJAM trosoban stan za dva manja stana u Ulici Rade Ličine, pitati na telefon broj 34-126, Banjaluka. 058161

PODUKE—INSTRUKCIJE 058147
Dajem instrukcije iz njemačkog jezika, telefon broj 30-302, Banjaluka.

ULAZNICE 058146
PROGLAŠAVAM nevažećom ulaznicu za fabriku „Rudi Čajavec“ izdatu na ime Slavko Krešić, Banjaluka.

RADNA MJESTA
Pekarska radnja, vlasništvo Muharema Dedića, u Ulici Lede Karabegović, Banjaluka traži jednog pekarskog radnika,

oglas je otvoren do popune, Banjaluka.

058154
Kafe-bar „AS“, vlasništvo Farzile Memišević, Ulica Atifa Džafića broj 2, Gornja Sanica traži hitno dva konobara. Gornja Sanica. 058159

Samostalna zanatska krojačka radnja „Jadranka“, vlasništvo Tahire Hadžidedić, Ulica bratstva i jedinstva broj 153, Trn, Zalužani, traži mašinskog tehničara za održavanje šivaćih mašina na neodređeno vrijeme s pet godina iskustva, oglas je otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja, Banjaluka. 058157

Samostalna zanatska krojačka radnja „Hit“, vlasništvo Jadranske Haznadar, Ulica bratstva i jedinstva broj 38, Trn, Zalužani traži dva kv krojača na neodređeno vrijeme s 2 do 5 godina iskustva, kao i tri prodavača na terenu, oglas je otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja, Banjaluka. 058158

Na današnji dan

16. MART

1787. — Rođen Georg Simon Om, njemački fizičar, koji je otkrio odnos struje elektromotorne sile i otpora u električnom kolu, to jest Omov zakon. Dao je znatne priloge u akustici, optici kristala i matematici. Om je jedinica za mjerenje električnog otpora u međunarodnom sistemu mjera.

1839. — Rođen Modest Petrovič Musogorski, značajan ruski kompozitor predstavnik ruske nacionalne škole i zastupnik realističkog pravca. Važnija djela su mu: opere Borta Godunov, Hovanščina, Soročinski sajam, klavirski kompozicija Silke sa izložbe, Orkestarska kompozicija Noć na golom brdu, i druga.

1848. — Na vijest o revoluciji u Beču i o padu Meternih malobrojno radništvo Ljubljane priredilo je u noći između 16. i 17. marta demonstracije.

1851. — Španija je zaključila konkordat s Vatikanom prema kojem je katolicizam postao jedina religija u zemlji, a crkva je stavila pod svoju kontrolu obrazovanje i štampu.

1917. — Poslije buržoasko-demokratske revolucije ruski car Nikola Drugi potpisao je akt o abdikaciji. Sudbinu već propalog carstva namjeravao je da preda u ruke svog brata Mihaila, ali njegova je namjera naišla na oštro protivljenje radnika i petrogradskog sovjeta.

1920. — Trupe pobjedničke Antante okupirale su Carigrad, glavni grad Turske, po-

ražene u prvom svjetskom ratu. Teški mirovni ugovor i ponašanje okupacione vojske nagnali su turski narod da pod vodstvom Kemal Paše Atatürka oružanom borbom obezbijedi teritorijalni integritet i suverenitet zemlje.

1934. — U Rimu je potpisan italijansko-mađarsko-austrijski pakt kojim su Austrija i Mađarska postale priprek italijanske ekspanzionističke politike. Ovaj „Dunavski blok“ stajao je nasuprot Male Antante koju su činile Čehoslovačka, Rumunija i Jugoslavija.

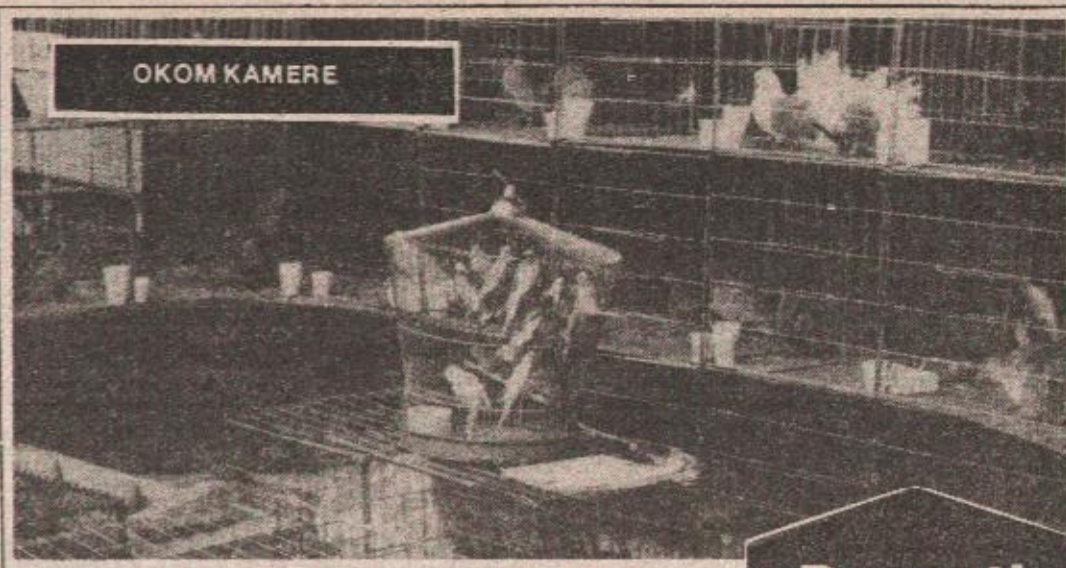
1935. — Njemačka je odbila klauzule o razoružanju iz Versajskog sporazuma kojim je okončan prvi svjetski rat.

1942. — Josip Broz Tito uputio radiogram Izvršnom komitetu Kominterne u kojem obavještava o saradnji okupatora i četnika u borbi protiv partizana i zahtijeva da se intervenišu kod Jugoslovenske vlade u emigraciji da se izjasni o toj saradnji.

1953. — Predsjednik Tito doputovao u Veliku Britaniju, što je bila prva posjeta šefa Jugoslovenske države jednoj zapadnoj zemlji poslije rata. Na dočeku su bile najuglednije britanske ličnosti.

1971. — Održana sedma sjednica Savazne konferencije SSRNJ na kojoj je razmatran konačan tekst ustavnih amandmana pripremljen za javnu diskusiju.

1978. — U Rimu je izvedena otmica istaknutog italijanskog državnika Aida Mora. Pripadnici „Crvenih brigada“ držali su Mora u višenedjeljnom zatočenstvu u na kraju su ga ubili.

Izložba u bosanskogradlićkom Domu kulture

SVIJET OKO NAS

Crkva protiv farmerki

● Sud u Atini je prihvatio zahtjev grčke crkve i donio odluku da se zabrani prodaja farmerki koje na džepu imaju oznaku „Isus“

Na zahtjev Grčke ortodoksne crkve, sud u Atini je nedavno donio odluku da se u Grčkoj zabrani prodaja džins-pantalona, popularnih farmerki, sa oznakom „Isus“.

„Očigledno je asocijacija na osnivača hrišćanstva i upotreba Isusovog imena na pantalonama u suprotnosti sa etikom hrišćanske crkve“ - izjavio je američkoj novinskoj agenciji AP predstavnik atinskog suda, koji nije želio da se objavi njegovo ime.

„Inkriminisane“ farmerke u Grčkoj proizvodi firma čiji je vlasnik izvesni Aris Caculis, a tužbu sudu su podnijeli dvojica sveštenika Nikolas Filijas i Ilijas Stefanopulis kada su na ulicama grčkog glavnog grada zapazili ženske džins-pantalone na čijem se

zadnjem džepu upadljivo njihala etiketa sa natpisom „Isus“.

Predstavnik Caculisove firme je na sudu tvrdio da ime „Isus“ nikako ne mora da se povezuje sa sinom božijim, već da je to drevno hebrejsko ime koje se često nalazi u mnogim dijelovima Evrope. Sud je, međutim, zaključio da „prosječni građanin odmah pomisli na osnivača hrišćanske crkve kada ugleda ime „Isus“ i presudio je u korist tužitelja.

Proizvođaču je zabranjena dalja proizvodnja i prodaja farmerki sa firmom „Isus“, a ukoliko se odluka suda pekrši, proizvođač će za svaki dan prodaje ovih farmerki biti osuđen na po jedan mjesec zatvora i novčanu kaznu od 50 hiljada drahmi.

IZ BOSTONA

MIKROSKOP ZA TREĆU DIMENZIJU

Allen Nelson, 35-godišnji naučnik Masachusetskog tehnološkog instituta u Bostonu, pronalazio je novi elektronski supermikroskop, koji će revolucionirati biologiju. Jer, ovaj mikroskop je u stanju da „vidi“ žive ćelije u tri dimenzije, što je do sada bilo nemoguće. Pomoću starih aparata analizirane su samo mrtve ćelije, postavljene u vakuum, a ne trodimenzionalno.

Zahvaljujući jednoj komoni, priključenoj novom mikroskopu, ubuduće će biti moguće ispitivanje živih ćelija pa time i dublje proučavanje njihovih pokreta i evolucije. Suviše je naglašavati da ovaj najnoviji američki pronalazak predstavlja značajan korak i na putu rješavanja zagonetke raka.

NEDJELJNI ZADATAK

Ima li razlike?

Balon napunjen vazduhom, sa gumenom cjevčicom koja je stavljena u njega, pri čemu je slavina zatvorena, izmjeri se na vagi. Zatim se balon skine sa vage i slavina se otvori, balon pritiska rukama i time se vazduh istisne iz njega. Slavina se ponovo zatvori, a balon ostane zgnječeno. U kom će položaju biti terazije ako balon ponovo stavimo na istu vagu?

Rješenje ovog lakog zadatka objavićemo u narednom Nedjeljnom Glasu.

Rješenje zadatka iz prošlog broja: Škotska - Vels 2:1, Škotska - Irsko 2:0, Engleska - Vels 0:0, Engleska - Irsko 2:0, Vels - Irsko 2:1.

A. AI.

U LONDONU

„RUŽIČASTI PANTER“ PRED SUDOM

● Udovica glumca Pitera Selsa traži od londonskog suda da zabrani prikazivanje posljednjeg filma njenog muža...

Glumica Lin Frederik, udovica filmskog glumca Pitera Selsa, zatražila je od londonskog suda da zabrani prikazivanje posljednjeg Selsovog filma o „Ružičastom panteru“

Film se zove „Sudjenje Ružičastom panteru“ i načinjen je poslije smrti slavnog glumca uglavnom od ostataka iz montaže pet njegovih nezavršenih filmova o avanturama nespornog inspektora Kluzoa. Lin Frederik tvrdi da gotovo polovinu filma sačinjavaju „otpac“ od prethodnih filmova i da cjelina „nije dostojna“ ta-

lenta pokojnog Pitera Selsa. Selsova supruga tuži filmsko preduzeće Junajted artista i režisera Blejka Edvardsa i zahtijeva odštetu, kao i zabranu prikazivanja ovako „skrpljenog“ filma. Na prvoj raspravi pred sudom 29-godišnja Lin Frederik je izjavila da je film takav da predstavlja uvredu uspomena, na Pitera Selsa i da nikako ne bi smio da bude prikazan. Sudenje je još u toku, a presudu očekuju s nestrpljenjem ne samo proizvođač filma i Selsova supruga već i mnogi poštovaoci ovog glumca širom svijeta.

Početak proljeća je istovremeno i početak zodijske godine koja počinje u Ovnu, glavnom Marsovom znaku koji simbolizuje nagon. Tarot-karta Ovna je kralj koji sjedi na prijestolu držeći u desnoj ruci ankh - staroegipatski simbol kojim se povezuje svijet živih i svijet mrtvih, a u lijevoj ruci kuglu u kojoj je moguće vidjeti budućnost.

Ovan - simbol sveopšteg bujanja, nagona, muški znak, energičan, nezavisan i hrabar zodijski je znak Vatre (još Lav i Strijelac), praiskopska je vatra koja se iz prvobitnog središta širi u svim pravcima i smjerovima, kolerična, slijepa i neposlušna, neukrotiva... Ovan simbolizuje i riječ (U početku bijaše riječ) koja podstaknuta Marsom i Suncem buja do neslučenih granica.

Tumačeći ovaj znak astrolozi ga često i nazivaju slijepi tvorac, to jest onaj koji po nekom unutarnjem diktatu počinje iznova da stvara svijet, ne znajući ni zašto ni kako ga stvara ali ga na kraju uvijek stvori. Brojka Ovna je četiri, brojka čvrstine, upornosti i tvrdoglavosti. Ovan je doista takav, ratnik koji se ne predaje, ali ratnik koji je uvijek na strani života, neobuzdanog i slobodnog. Takvi doista i jesu ljudi rođeni u ovom znaku, čvrsti i nepokolebljivi, bezmjerno tvrdoglavi, žestoki u svojim namjerama. Oni bi i kroz zid, iako dobro znaju da postoje i zidovi od čelika. No, oni se uzdaju u svoju glavu, jer i ona je od čelika, a kod najuspješnijih ovnova i od dijamanta.

Ako imate Ovna za prijatelja onda morate savršeno jasno znati šta od njega želite i to mu precizno prenijeti, jer u suprotnom će biti zbunjen. Ovan sporije misli od ostalih zodijskih znakova ali zato misli temeljito, ne propuštajući ni jednu sitnicu. On mora biti ubijeđen da to što radi je pravedno i istinito a pošto mu je glavni problem u tome da razlikuje istinu od laži često je žrtva drugih koji ga zbog njegove goleme energije nastoje iskoristiti. Sposoban je za sve

ZODIJAK

OVAN:

21. MART - 20. APRIL

Kralj

poslove od najmanuelnijih do najviših duhovnih prostora i čega god se prihvati od toga ne odstupa. Budite sigurni da je to što je započeo namjerava i završiti. I da neće propustiti ni jednu sitnicu. Doduše, zbog njegove osobine tvrdoglavosti često radi zaludne stvari. Zato mu i trebaju iskreni prijatelji, ali ni u kom slučaju nadzorni organ koji čemu stalno visi nad glavom. Ovnovi to ne podnose a njihova pobuna protiv toga je strašna i okolišni sasvim irelani.

Ovnove jelako prepoznati: čvrste su građe, srednjeg rasta, širokih ramena, glave malo izbačene naprijed, karakteristično čela

širokog i naglašenog izbočenog oko obrva. Ovnovi - žene su na izgled krhke, vesele, žive ali ništa manje tvrdoglave od svog muškog para. Ne treba im nikad povjeravati organizatorske poslove jer tomesu nevični. Mnogo su bolji izvršioći.

Osobe rođene u znaku Ovna sležu se sa ostala dva znaka Vatre (Lav i Strijelac) isaznakovima Vazduha (Vodolijom, Blizancima i Vagom). Interesantno je da se najviše vezuju (brak) sa osobama rođenim u znaku Lava i te veze su neraskidive iako burne.

M. PRAREVAC

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

LAKTAŠI

INFORMATOR

KOLIKO JOŠ DUGO

Ljubo Vranješ, VK mušinar: — Od likvidacije OOUR-a „Metalac“ u Bosanskom Aleksandrovcu, od 75 radnika, koliko nas je radilo, trideset je još bez posla. To je danas naročito na ovoj skupoci pogodilo mnoge radnike koji su ostali bez bilo kakve mogućnosti za zaradu.

OMLADINI TREBA AKCIJA

Saša Milić, mehaničar: — U Laktašima je omladina slabororganizovana i angažovana. Uglavnom se uveče ide u kino ili disko, neko u kafanu. Mislim da bi trebalo pojačati aktivnost omladine, kroz razne akcije, ili na neki drugi način.

SAMI SEBI ZA UGLED

Momir Črnadač, elektrovarilac: Svaki dan putujem u Banjaluku na posao. Možete misliti kakvo je to mučenje kada autobus čekam i po dva sata. U „Autoprevozu“ se stalno žale na autobuske, pa zašto malo više ne povećate kontrolu svojih radnika koji prodaju kartu, a potom je opet traže od putnika pa je unovče za svoj džep.

U BANJALUCI VEĆE ŠANSE

Divna Jošić, upravna školar: — Tek sam pola godine na birou i mislim da su mi slabe šanse za skoro zaposlenje. U Laktašima pogodivo, jer se slabo otvaraju nova radna mjesta. Pokušaću u Banjaluci da se zaposlim, bar privremeno.

S. PUŠAČ
snimio: R. OSTOJIĆ

BANJALUKA

REPERTOAR KINA
KOZARA — LJUBAV (domaći film) u 11, 16, 18 i 20 sati.
VRBAS — ZA LJUBAV SINA (američka komedija) u 16, 18 i 20 sati.
PALAS — mala sala DVIJE POLOVINE SRCA (domaći film) u 10 sati
FANNY HILL (britanski erotski) u 16, 30, 18, 30 i 20, 30 sati.
Velika sala — OTAC NA SLUŽBENOM PUTU (domaći film) u 10, 15, 30 i 18 i 20, 15 sati. U 22. je erotski film CATHERINE — NARODNO POZORIŠTE. Nema predstava.
DJEČJE POZORIŠTE
U nedjelju u 11 sati je predstava HILPERIK.

DOM KULTURE
Izložba dokumenata 30 godina Doma kulture.

DOM JNA
U 19 sati počinje književno veče u kome učestvuju ĐAŠEKOVIĆ I AJNUŠA HOROZOVIĆ.

UMJETNIČKA GALERIJA
Stalna postavka.

SPOMEN-ZBIRKA DRAGINJE I VOJE TERZIĆ nalazi se u Ulici V. Nazora 19.

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE
Stalna postavka slika banjalučkih slikara iz zbirke Muzeja.

BIBLIOTEKA
Odjeljenje u Domu Radničke solidarnosti radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7 do 19 sati. Odjeljenje u MEJDANU radi svaki dan, osim nedjelje od 7 do 19 sati. Odjeljenje u BUDŽAKU radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19 sati, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA
Noćno dežurstvo ima apoteka „1. maj“ u Ulici Vladimira Nazora 21, tel. 21-914.

VAŽNIJI TELEFONI:
SUP 92
VATROGASCI 93
HITNA POMOĆ 94
BOLNICA 33-725 (STARA LOKACIJA) i 38-111 (PAPRIKOVAC).
AUTOBUSKA STANICA 45-355
ŽELJEZNIČKA STANICA 31-229
TAKSI — STANICA 22-222
INSPEKCIJA 32-100
VODOVOD I KANALIZACIJA 21-247
ELEKTROBANJALUKA 42-555
SERVIS ZA HITNE POPRAVKE STANOVA 45-404
ATLAS 31-995
INEX—TURIST 21-261
PUTNIK 43-900
TURIST—BIRO 35-082
SLAVNI KOPER 31-113
MLADOST BiH 39-835
OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU — CENTAR ZA OBAVJEŠTAVANJE 985
RED VOZNIJE
POLASCI VOZOVA
ZA SARAJEVO: 0,58 (brzi) 05,44 (poslovni), 13,13 16,15 18,09 (poslovni)
ZA ZAGREB: 01,12 03,15 04,12 09,56 (poslovni) 15,14 i 16,33
ZA BEOGRAD: 10,23 (putnički do DOBOJA iz DOBOJA brzi u 14,40), 05,46 (poslovni do DOBOJA) iz DOBOJA u 08,44), 15,08 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 17,33), 22,21 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 0,30).

DOLASCI VOZOVA
IZ SARAJEVA: 01,09 03,02 (brzi), 09,54 (poslovni), 15,06 (brzi), 16,27 (brzi), 20,06 (poslovni).
IZ ZAGREBA: 0,45 01,50 13,08 16,10 (brzi), 18,07 (poslovni), 21,40 (ubrznani).
IZ BEOGRADA: 05,30 08,17 13,01, 16,28 20,06 21,43.
VANREDNI VOZovi
Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01.
POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE
ZA ZAGREB: 01,20 02,00 03,00 05,30 06,00 07,45 08,30 09,30 11,00 12,00 12,40 13,15 14,30 15,10 15,20 17,00 18,15 19,24 20,00.
ZA BEOGRAD: 05,00 06,00 09,30 15,00 17,00 23,30.
ZA LJUBLJANU: 01,20 08,20 12,00 13,15 15,10 19,25.
ZA SARAJEVO: 00,30 08,00 12,00, u prolazu 00,45 10,00 12,35 15,15.
ZA KRANJSKU GORU 13,15.
ZA TUZLU: 05,53 i 15,45
ZA MOSTAR: 06,00 13,00 u prolazu u 11,26 22,00
ZA ROVINJ: 07,45 i 19,25
ZA RIJEKU: 06,00 07,45 22,00
ZA DUBROVNIK: 22,00 24,00 (oba u prolazu)
ZA UMAG: 06,00
ZA SPLIT: 06,40 21;15 prolazni u 8,30
ZA ŠIBENIK: 07,30 i 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture u ORAHOVI igra film ČETVORICA U IGRI.
U Domu kulture u subotu u 10 i 17 sati, a nedjelju u 19 sati MANA OS — BIJEK IZ PAKLA PRAŠINE

NARODNA BIBLIOTEKA u gradskom Domu kulture otvorena je ponedjeljkom i srijedom od 10 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. GRADSKA ČITAONICA u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahozi (u Domu kulture) knjige se izdaju ponedjeljkom, srijedom i petkom od 17 do 20 sati.

— Stalna izložba „Putevi pobjede“ otvorena je od 10 do 13 sati u Radničkom domu. U Spomen—domu „Lepa Radić“ u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca“.

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon: 813—130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, a otvara se i u 13,16,19 i 21 sat.

Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci: 813—433
Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci 813—500
Turist — biro 813—080
Taksi — stanica 811—716
„Elektro—Bosanska Gradiška“ 813—344

ČELINAC

U Domu kulture u subotu nema kino-predstave, a nedjelju u 19,30 sati igra film OSVETA INSPJEKTORA KLUZA.

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850—038. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07, Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850—130. Narodna biblioteka „Ivo Andrić“ radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850—130.

KOTOR—VAROŠ

U Domu kulture igra film UBISTVO PROSTITUTKE.

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880—001. Dežurna vatrogasna služba 880—104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema kino-predstave.
Narodna biblioteka „Veselin Masleša“ radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon 830—250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830—030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830—066.

SKENDER-VAKUF

Nema kino-predstave.
Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890—611. Opštinski centar za obavještanje radi od 00 do 24 sata, telefon 890—620.

SRBAC

U subotu nema kino-predstave, u nedjelju u Domu kulture igra film EMANUELA II ANTIĐJEVIĆA — francuski
Apoteka 840—003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840—150. Biletarnica 840—038.

PRNJAVOR

U Domu kulture 16. i 17. marta igra film ČEŠENI U BORBI ZA OPSTANAK
Stanica za hitnu pomoć 860—190
SUP 860—001. Autobuska stanica 860—462

BANJALUKA

SUBOTA, 16. marta 1985.

7,00 — Najava programa
7,05 — MUZIKA — NOVOŠTI — MUZIKA
17,30 — VIJESTI
7,45 — Oglasi i obavještenja
8,00 — Mi predlažemo — vi birate
9,00 — GOST PROGRAMA
10,00 — Hit programa
10,10 — Rezervisano vrijeme
10,20 — Magazin sedam
11,00 — SPORTSKI ŽURNAL
11,20 — Uključite svoje magnetofone
12,00 — Odjava programa
Od 12,00 do 07,00 — PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

NEDJELJA, 17. marta

7,00 — Najava programa
7,05 — MUZIKA — NOVOŠTI — MUZIKA
7,30 — VIJESTI
7,45 — Oglasi i obavještenja
8,00 — NA ZELENOM TALASU
8,30 — Poželjeli ste — izvodimo
10,00 — HRONIKA SKENDER-VAKUFA
10,20 — Magazin sedam
11,00 — Muzika za nedjeljno raspoloženje
11,30 — EMISIJA NA UKRAJINSKOM JEZIKU
12,00 — Odjava programa
Od 12,00 do 01,00 — PRVI PROGRAM RADIO-SARAJEVA

BOSANSKA GRADIŠKA

SUBOTA

8,00 — Početak i najava programa
8,05 — Muzika-informacije-muzika
8,50 — Oglasi i obavještenja
9,00 — Odabrali smo za diskofile
9,30 — VIJESTI i sportska hronika
9,40 — Narodna muzika
10,00 — 1/2 melodije u melodiju
11,00 — „KABARE 202“ — zabavno-muzička emisija
12,00 — Odjava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške
12,00 — 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO-STANICA BiH
/Susret na talasu/

NEDJELJA

7,55 — Početak i najava programa
8,00 — „ZELENA POIJA“ — emisija za poljoprivrednike i selo/
8,30 — Želite, čestitate, pozdravljate. I dio
9,00 — Oglasi i obavještenja
9,10 — Želite, čestitate, pozdravljate. II dio
10,00 — Humoriistički Radio-talas
10,10 — Želite, čestitate, pozdravljate — do kraja programa /u 12,00 VIJESTI/

PRNJAVOR

SUBOTA, 16. marta

PROGRAM EMITUJE NASREDNJIM TALASIMA 1341 KILOHERC I UKT 98,3 MEGAHERC

9,00 — Najava „Subotnjeg revijalnog programa Radio-Prnjavora
9,03 — Muzika — informacije — zabavna muzika
10,00 — Gost programa /Filip Baltić/, opštinski javni tužilac
11,00 — 12 ciklusa reportaža posvećenih obilježavanju 40-godišnjice pobjede nad fašizmom i oslobođenja Jugoslavije
11,25 — Emisija za naše radnike na privremenom radu u inostranstvu
12,00 do 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO-STANICA BiH

14,00 — „Pomak“ — prnjavorske omladinske aktuelnosti /Organizacije koje okupljaju omladinu u slobodno vrijeme. Omladinski teleks. Rok-informator/
16,00 — Odjava programa

NEDJELJA, 17. marta

8,00 — Najava nedjeljnog političkog informativnog i zabavnog programa Radio-Prnjavora
8,03 — Vaše želje čestitke i pozdravi /emisija narodne i zabavne muzike/
9,00 — Emisija za selo
10,00 — 16,00 Vijesti — informacije, osvrti, komentari, reklamne poruke i oglasi i muzika iz programa emisije „Vaše želje, čestitke i pozdravi“
16,00 — Odjava programa

BOSANSKI NOVI

SUBOTA

9,00 — I danas smo zajedno /najava, vijesti i melodija dana/
9,10 — Želje slušalaca
10,00 — Emisija za selo /u sklopu programa emitujemo Kombinat na talasima krajiških RST/
10,30 — Nastavak ispunjavanja vaših želja
11,00 — Hronika 6 Radio dana /IPP-pregled aktuelnosti na kraju nedjelje/
11,15 — EP-prospekt
11,30 — Rezervisano za... /Dokumentarni program/
12,00 — Susret na talasu /Zajednički program RSA II i ORSBiH/
14,00 — Odjava programa i najava ponovnog susreta

BOSANSKA DUBICA

SUBOTA

11,00 — Najava i pregled programa
11,05 — Za svakog ponešto
11,30 — Želje slušalaca
12,00 — Zajednički program RS BiH
14,00 — Emisija za selo
14,30 — VIJESTI
14,33 — Program za mlade
15,30 — PROTEKLE SEDMICE U NAŠOJ KOMUNI
15,45 — Obavještenja, muzika, oglasi
15,58 — Odjava programa

PRIJEDOR

SUBOTA, 16. marta

9,00 — Najava programa
9,02 — Noviteti disko-produkcije
9,30 — Jugoton-ekspres

SARAJEVO

DRUGI PROGRAM, u 14,32 sati

TITU — KRAGUJEVAC

SUBOTA, 16. marta

Kao što je javnost već obavještena, Štáfeta mladosti će na svoj put ljubavi po Jugoslaviji krenuti ove godine iz poznatog industrijskog i radničkog centra — Kragujevca.

Tim povodom u reportaži pod nazivom „Titu — Kragujevac“, posvećenoj četrdesetoj godišnjici polaska prve štáfete iz Kragujevca, govoriće upravo njeni prvi nosioci, aktivisti i radnici tog vremena, zatim ljudi koji su izradili i načinili prvu štáfetnu palicu.

Kako se začela ideja da se štáfetnom palicom uručuju rođendanske čestitke drugu Titu i kako je došlo do njene realizacije.

Osim toga, završiće se u „Plavku knjigu“ sa 15 hiljada potpisa mladih šumudnaca, govoriće se o njihovom susretu sa drugom Titom u Zagrebu i o današnjoj mladoj generaciji ovog grada.

Emisiju je pripremio dopisnik Radio-Sarajeva iz Kragujevca novinar Dražica Petrović.

JAJCE

SUBOTA

9,00 — Najava programa
9,10 — Vijesti
9,15 — Zanimljivosti iz komune
10,00 — Revija želja, čestitke i pozdrava...
11,00 — Odjava programa

NEDJELJA

9,00 — Najava programa
9,15 — EPP
9,30 — Reportaže, zapisi...
10,00 — Nedjeljni žurnal
10,30 — Putokaz — omladinska emisija
11,30 — Revija želja, čestitke i pozdrava...
12,00 do 13,00 — Odjava programa

SRBAC

SUBOTA

8,00 — Informativno-zabavni program Radio-Srpa
12,00 — Zajednički program RS BiH
14,00 — Završetak emitovanja

NEDJELJA

8,00 — Početak emitovanja
8,05 — Muzika za dobar dan
8,30 — Želje, čestitke i pozdravi
9,00 — Radio u selu — AIPK na talasima
9,30 — Želje, čestitke i pozdravi
10,00 — Sedam dana
10,15 — Želje, čestitke, pozdravi /IPP, oglasi, reportaže.../
12,00 — odjava i završetak emitovanja

KLJUČ

NEDJELJA, 17. MARTA

10,00 — Najava programa i vijesti
10,30 — Nedjeljna hronika Radio-Ključa
11,00 — Poruke, želje i pozdravi slušaoca
12,00 — Emisija za selo i AIPK na talasima
13,00 — Nedjeljom za mlade i odjave programa
14,00 — Prenos prvog programa Radio-Sarajeva

DEŽURNA STRANA

BEOGRAD

DOPUTOVALA SIRIJSKA DELEGACIJA

BEOGRAD, 15. marta (Tanjug) — U okviru saradnje Saveza komunističke Jugoslavije i Baas Partije Sirije danas je u Beograd doputovala studijska delegacija Baas partije Sirije koju predvodi Reid Meri. Delegacija će se upoznat s našim iskustvima u razvoju industrije posebno lake i elektronske in-

dustrije u uvodnom razgovoru. Bilo je riječi o našem aktuelnom privrednom razvoju, provođenju Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije i Zaključcima 16. sjednice CK SKJ. Tokom boravku u našoj zemlji delegacija Baas partije Sirije takođe će obići neka mjesta u Sloveniji i Srbiji.

POSJETE

KINESKA DELEGACIJA U PRNJAVORU

PRNJAVOR, 15. marta - U jednodnevnoj posjeti Prnjavoru bila je studijska delegacija Komunističke partije Kine, koju su činili Čen Tao Sen, direktor uprave u Međunarodnom odjeljenju CK KPK, Jang Juange, šef sekcije u Međunarodnom odjeljenju CK KPK i Cao Rong Fei, sekretar ambasade Narodne Republike Kine u SFRJ. Gosti iz Kine posjetili su OK SK Prnjavor, gdje ih je primio Lazar Preradović predsjednik OK SK, koji je u ime političkog aktiva ove opštine delegaciju iz prijateljske zemlje, između ostalog upoznao sa ostvarenjem društvene uloge Saveza komunista.

B. R.

U MEHANIČKOJ PRERADI DRVETA U SRPCU

SIROVINE NA IZMAKU

SRBAC, 15. marta - Zbog loših vremenskih uslova i otežanog dovoza trupaca iz Motajice zalihe sirovina u Mehaničkoj preradi drveta svedene su na svega 200 kubnih metara, što je dovoljno za samo naredna dva dana. Da ne bi došlo do zastoja u proizvodnji pored vlastitog voznog parka za dovoz trupaca angažovani su kamioni bosanskogradiškog „Radnika“ i jedan broj kamiona privatnih prevoznika.

Z. S.

BELGIJA

PRVE KRSTAREČE RAKETE

BRISEL 15. marta - Poslije višemjesečne debate, belgijska vlada dala je danas „zeleno svjetlo“ za postavljanje prvih 16 američkih krstarećih raketa na belgijskoj teritoriji.

Kako javljaju strane agencije, belgijski ministar odbrane Fredi Vreven, je, poslije sinoćnjeg vanrednog zasjedanja vlade u Briselu izjavio da će Belgija „poštovati odluke NATO „o postavljanju krstarećih raketa.

OBILJEŽENA 34-GODIŠNJICA BANJALUČKOG „AUTOSERVISA“

PRIZNANJA ZA VJERNOST

BANJALUKA, 15. marta - Radno i svečano u banjalučkom „Autoservis u“, koji zapošljava oko hiljadu radnika, danas je obilježena 34-godišnjica uspješnog rasta i razvoja ovog kolektiva, koji je po kapacitetima među najvećim ove vrste u našoj zemlji.

Za 30 godina vjernosti kolektivnu priznanje je dobio auto-mehaničar Ivica Konjević, više od 30 radnika dobilo je priznanje za neprekidan rad u „Autoservisu“ od 20, a više od 60 radnika za 10 godina. Takođe, prigodna priznanja dobilo je i 90 penzionera banjalučkog „Autoservisa“.

C. A.

SKOPLJE

NESTALO SREBRO

SKOPLJE, 15. marta (Tanjug) - U radnim organizacijama „Rade Končar“ i „Aparatna tehnika“ u Skoplju i u Topionici olova i cinka „Zletovo“ u Titovom Velesu organi unutrašnjih poslova Makedonije utvrdili su da je tokom prošle i ove godine opljačkano preko 100 kilograma srebrnih ploča u vrijednosti 12 miliona dinara. Služba javne bezbjednosti pronašla je i oduzela dosad 33 kilograma srebra i više od 7 kilograma polupreradenog i u komadima.

Za izvršenu krađu osumnjičeno je 11 osoba, od kojih osam iz Skoplja, dvije iz Titovog Velesa i jedna iz Ohrida.

Istraga je u toku.

STANJE NA PUTEVIMA

ODRONI UGROŽAVAJU BEZBJEDNOST

BANJALUKA, 15. marta - Svi putevi na području banjalučke regije su prohodni, a saobraćaj se odvija bez zastoja. Ipak, mokri kolovozi i mogućnost stvaranja leda pri niskim temperaturama obavezuju vozače da prilagode brzinu ustovima puta i voze što opreznije.

Posebnu opasnost za učesnike u saobraćaju stvaraju odroni koji su najizrazitiji na relaciji Bočac-Crna Rijeka-Jajce zatim Rogolji-Minište, a manjih odrona ima na svim putnim pravcima.

Z. P.

PRVOG DANA NA PLANICI

NIKENENOV SVJETSKI REKORD

PLANICA, 15. marta - Prvog dana uoči Svjetskog prvenstva u skijaškim letovima, na zvaničnom treningu, Finac Mati Nikenen oborio je svjetski rekord, skočivši 191. metar. To je najduži čovjekov let na smučkama, zabilježen u historiji ovog sporta. Mati Nikenen je danas dva puta obarao svjetski rekord koji je iznio 186 metara, jer je u prvom letu skočio 187 metara.

Skakači su bili izuzetno raspoloženi za letove, a i Planica im je pružila sve uslove za izuzetne rezultate, pa je dosadašnji svjetski rekord šest puta obaran.

Od naših letača najbolje rezultate je postigao Miran Tepeš, skokovima 129, 175 i 164 metra.

Zvanična takmičenja za prvenstvo svijeta održavaju se u subotu i nedjelju.

FUDBAL

MILUTINOVIĆ SE OPREDIJELIO

BEOGRAD, 15. marta (Tanjug) — Savezni kapiten fudbalske reprezentacije Jugoslavije Miloš Milutinović objavio je danas spisak reprezentativaca za kvalifikacione utakmice svjetskog prvenstva sa Luksemburgom i Francuskom u Zenici 27. i Sarajevu 3. aprila, na spisku saveznog kapitena nalaze se ovi fudbaleri: Stojić i Pudar, Zoran Vujović, Baijić, Radanović, Hadžibegić, Jozić, Malbaša, Gudelj, Siličković, Baždarević, Nikolić i Elsner, Zlatko Vujović, Vokri, Milko Đurovski, Cvetković i Pašić. Na spleku su i dva „Stranca“ Zajec i Šestić.

SENIORSKO PRVENSTVO BANJALUKE U ŠAHU

DRAMATIČNO KOLO

BANJALUKA, 15. marta — Osmo kolo Seniorskog prvenstva Banjaluke u šahu bilo je uzbudljivije od svih prethodnih. Bilo je oštih pozicija, napada, kontranapada, cajtnota, jednom riječju svega onog što šahovska igra sa sobom donosi.

Derbi kola Gavrić — Šibarević odložen je na zahtjev Gavrića zbog bolesti, pa je susret M. Kelečević — Vujmilović bio u centru pažnje. Vujmilović je u završnici uspio osvojiti pješaka i materijalnu prednost pretvorio je u važnu pobjedu.

Rezultati 8. kola: Lakić — Turalić 1:0, Kozarčanin — Milošević 1:0, Aldobašić — Hadžimujić 1:0, Gavrić — Šibarević odloženo, M. Kelečević — Vujmilović 0:1, Petrašević — Čeko 1:0 (bez igre), Galić — Komić 1:0.

Stanje na tabeli nakon 8. kola: Gavrić 5,5 poena (1), M. Kelečević, Aldobašić, Lakić i Kozarčanin 5,5, Šibarević 5(1), Vujmilović 5, Galić, Komić i Milošević 4 poena itd.

N. L.

PBS — OSNOVNA BANKA „BANJALUKA“

KURSNJA LISTA

(15. marta 1985. godine)

Zemlja	Valuta	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Prodajni za devize
Austrija	100 šilinga	1032,73	1059,21	1062,39
Belgija	100 franaka	356,24	366,31	367,41
Danska	100 kruna	2071,29	2074,54	2080,77
Francuska	100 franaka	2371,29	2439,34	2445,67
Holandija	100 florina	6369,36	6549,47	6589,14
Italija	100 lira	11,61	11,90	11,94
Norveška	100 kruna	2522,65	2593,98	2601,77
SR Njemačka	100 maraka	7244,87	7430,64	7452,96
Švajcarska	100 franaka	8522,22	8740,74	8767,00
Švedska	100 kruna	2539,10	2610,90	2618,74
Japan	1000 jena	91,75	96,07	96,36
V. Britanija	1 funta	264,96	272,45	273,27
Kanada	1 dolar	172,51	180,09	180,63
SAD	1 dolar	243,31	251,69	252,44
Australija	1 dolar	164,98	172,75	173,27

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se počev od 14. sat 15. marta 1985. godine, a kupovni za efektivu primjenjuje se počev 14. marta 1985. godine.

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETEOROLOŠKOG ZAVODA BIH

BEZ PROMJENE

ZA BOSANSKU KRAJINU: Zadržace se oblačno sa kišom, susnježicom i snijegom. Temperatura u manjem padu, pa će se jutarnja kretati od -1 do 1 stepen, a dnevna od 0 do 3 stepena.

ZA BANJALUKU: Oblačno sa kišom, temperatura u manjem padu.

ZA NAREDNA DVA—TRI DANA: Drugog dana vikenda padavine će oslabiti i mjestimično prestati. U prvim danima naredne sedmice zahlađenje i padavine uglavnom u vidu snijega i susnježica.

VODOSTAJ: Una-Šihac 28. cm, bistra, temperatura vode 8 stepeni. Una-Bosanski Novi 100 cm, mutna, temperatura vode 6 stepeni. Sana-Sanski Most 161 cm, bistra, temperatura vode 7 stepeni. Vrbas-Banjalučka 136 cm, mutna, temperatura vode 8 stepeni. Na svim rijekama vodostaj u porastu.

DAVID ŠTRBAC MLADIŠNOVIĆ

GLAS

REDAKCIJA Ulica AVNOJ-a 93. Telefoni: direktor i odgovorni urednik 34-417. Redakcija 37-977, 37-979, daktilografi 34-449. Oglasno u Ulici Veselina Masleše 13, telefon 34-448. Telefaks 45-208 YU GLAS, OOURNOVINSKA djelatnost Banjaluka, prolazni račun broj: 10500-833-427 kod SDK Banjaluka. Pretplata za SFRJ: Tromjesečna 1.600 dinara, polugodišnja 3.200, godišnja 6.400, samo za „Nedjeljni Glas“ 1.140 dinara godišnje. Pretplata za inostranstvo: tromjesečna 3.200 dinara, polugodišnja 6.400, godišnja 12.800, samo za „Nedjeljni Glas“ 2.280 dinara godišnje. Uplate na devizni račun broj: 10500-620-71000-552 kod Privredne banke Sarajevo. Osnovne banke Banjaluka. Rješenjem Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR BiH broj 02-4153/82. „Glas“ je oslobođen plaćanja poreza na promet.

SUBOTA, 16. MARTA

PRVI PROGRAM

9,25 - Pregled programa
 OBRAZOVNI PROGRAM
 11,00 - REPRIZNI PROGRAM
 14,45 - Pregled programa
 14,50 - Sedam TV dana
 15,20 - Pjevači i pjesme narodna muzika
 15,50 - Dnevnik I
 16,05 - Dosađe - dokumentarni program
 16,50 - Plivač i Vratko - čehoslovački igrani film
 18,10 - Mali koncert
 18,25 - Zagreb-grad heroja - dokumentarni program
 19,15 - Crtni film
 19,30 - Dnevnik II
 19,55 - TV spot
 20,00 - Sherlock Holmes u Njujorku - američki igrani film
 21,35 - EPP
 21,40 - Vijesti
 21,45 - Sedam svjetskih dana
 21,55 - Vikend program: 40 godina sportskih klubova „Partizan i Crvena zvezda“
 23,25 - Pregled programa za nedjelju

DRUGI PROGRAM

9,30 - Pregled programa
 9,35 - EPP
 9,40 - PLANICA: Svjetsko prvenstvo u skijetovima - prenos
 14,50 - JUGOSLAVIJO, DOBAR DAN - informativno-zabavna emisija
 15,15 - Trajekt - tunisko-belgijski film
 16,50 - NABIS - muzički program
 17,25 - Bordo 84 - EBU — KONCERT Ozbiljne muzike, I dio
 18,10 - Priče iz radionice - domaća serija, repriza
 VI - posljednja epizoda
 19,00 - Na dlanu mora - narodna muzika
 19,30 - DNEVNIK
 19,55 - EPP
 -20,00 - MUZIČKA Pozornica - zabavna muzika
 20,30 - Fejton - Bančić, selo stogodišnjaka
 21,10 - Studio 2
 21,15 - Sportska subota
 21,35 - EPP
 21,40 - Molijer - serijski film, V-posljednja epizoda
 22,40 - Poetski teatar
 23,10 - Pregled programa za nedjelju

NEDJELJA, 17. MARTA

PRVI PROGRAM

10,15 - Pregled programa
 10,20 - Vijesti
 10,30 - Nedjeljno prijepodne za djecu: TEBI KAZEM
 11,50 - EPP
 12,00 - Emisija za poljoprivrednike
 13,00 - Znanje - imanje
 14,00 - Mali koncert
 14,15 - Protiv vjetra - serijski film
 15,05 - Nedjeljom (EPP)
 17,12 - ZLATO U LAPONIJI - finski igrani film
 18,55 - PUT U SREDIŠTE ZEMLJE - serijski crtani film
 19,30 - TV Dnevnik II
 20,00 - LJUBAVNE PRIČE - domaća serija
 21,05 - EPP
 21,10 - Putovali smo Alžirom slijedeći dobar glas - dokumentarna emisija
 21,55 - Sportski pregled
 22,25 - TV Dnevnik III
 22,45 - Pregled programa za ponedjeljak

DRUGI PROGRAM

9,25 - Pregled programa
 9,30 - UBISTVO NA SVIREP I PODMUKAO NAČIN IZ NISKIH POBUDA - domaći igrani film
 10,55 - EPP
 11,00 - PLANICA: Svjetsko prvenstvo u skijetovima, prenos
 13,20 - Srećan rođendan - repriza 50 godina Paje Patka
 13,30 - Reportaža TV Skoplje
 14,00 - Muzičko popodne: MESIJA
 16,00 - PJ u valerpolu: JADRAN (HERCEG—NOVI) - JUG, prenos
 17,00 - PJ u rukometu: BORAC - METALO-PLASTIKA, prenos
 18,40 - TV ESEJ - emisija iz kulture
 19,10 - Na četiri točka - emisija o saobraćaju i turizmu
 19,30 - TV Dnevnik
 19,55 - EPP
 20,00 - MOJA ZEMLJA - dokumentarna serija
 21,00 - Jučer, danas sutra
 21,15 - EPP
 21,20 - TV Kinoteka: MILION - francuski igrani film
 22,40 - Pregled programa za ponedjeljak